UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Iure emphyteotico.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

¶ Lex trigeſima prima.

MILITES. Milites non debēt omittere vſum armorū, nec eſſe graues vicinis. corū hoc dt. ⁊ illi; qui aluntur a repu. debent militare pro ipſa. non ꝯtra ipſam, vel honore ipſius. Tene menti. ⁊ ſi ſeruabis, multos honores poſſidebis, idem dominis tuis preſta.

¶ Additio.

¶ Lex trigeſima prima.

MILITES debent ſe aſtinere a cōductionib⁹ niſi gratia vſus ſui. hoc dt. ¶ No. ꝙ milites circa ruralia non debent vacare. ¶ Item no. ꝙ vn⁹ vicin⁹ nō dʒ eſſe grauis, vel moleſtis alteri, quod facit id ad ꝙ dixi. ſ. e. l. edem. in fi. ¶ Item no. tex. in fi. gl. Op. varijs modis, ꝙ miles poſſit eſſe ꝓcurator: vt. l. filiuſfa. §. veterani. ff. de ꝓcur. ſol. vt in ea.

1 ¶ † Querit gl. an ſtabulum pro equis ſuis poſſet cōducere. reſpō. ⁊ bene, ꝙ ſic. ⁊ idē pro ſua habitatiōe: quia ſine his nō poteſt deſeruire militie, ſed domū reficiendā non poteſt cōducere: q2 degenerat a militia: vt in glo. ¶ Querit etiam glo. quid ī clericis. dic ꝙ idē in beneficiatis, qui debent vacare circa diuina: non in ſimpliciter clerico, qui non ſit in ſacerdotio.

¶ Lex trigeſima ſecunda.

a **NEcui.** Non tenetur[a] domin⁹ relocare eidem, ſi nō vult, niſi per pactū in ſcriptis factū aſtrinxerit ſe ad reformandū: nā tūc cōpellit, ⁊ alij locare nō poteſt. h dicit. ⁊ eſt valde no. l. ꝓ cōtractibus emphyteoticis. in quibus permittitur renouatio, alteri enim concedi nō pōt, ꝙ renouandū eſt priori, vel eius ſucceſſoribus. Tene valde cordi: quia quotidianum eſt ⁊ verum. maxime in emphyteoticis ⁊ feudalibus propter ius reale. ī. de iure emphy. l. ij. ⁊ am ius reale ſic pacta preciſe tuetur, vt non valat quod fit contra pactum.

¶ Additio.

1 Pactum ſine ſcriptura, non valet in certo caſu.
2 Vilis magis punitur, quam poſitus in dignitate.
3 Scholaris, an poſſit cōducere hoſpitiū alterius durāte cōductiōe.

¶ Lex trigeſima ſecunda.

NEcui. Primo prohibet. ſecundo ꝑmittit. tertio excipit. quarto punit. ſcđa ibi, ſed patere, tertia ibi: niſi. quarta ibi: quod ſi qs. ¶ Caſus. Domin⁹ poteſt locare rem alteri cū fuerit finita locatio primi: nec dʒ primus ſecūdo cōductori moleſtiam vel litē iniuſtā inferre, ſub pena hic ſubiecta. hoc dicit. ¶ No. ꝙ domino licitū eſt relinqre primū

1 cōductorē. ¶ † Secundo, nota caſum in quo non valet pactum ſine ſcriptura: ⁊ ratio fuit optima. vt fraudib⁹ obuiet: q2 prior locator nō lēs exire, cōtinuo allegaret pactū: ⁊ interim ſecūdus nolet ſtare ſine

2 habitatione. ¶ † Nota. ꝙ magis punit vilis, q̄ in dignitate poſit⁹. de q̄ vide qđ dixi in. l. preſbyteri. ſ. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ ꝑ Cy. i. l. nemo. ſ. de ſummatrini. ¶ Op. ꝙ locari nō poſſit, prioribus pro eodem; augmēto nolētib⁹. in. l. congruit. ⁊ in. l. predia. ī. de loca. predi. ciui. in fi. lib. xi. Sol. ꝙ ibi ſpeciale in predijs fiſcalib⁹. ⁊ forte eſt ratio. q2 inuiti quādo ꝗ in cōductione retinētur: vt. ff. de publicanis. l. cotem.

3 §. fi. ¶ † Op. ad idem de capitulo ex reſcripto. extra de locato. Sol. vt in gl. videlicet ꝙ fallit in ſcholaribus, ꝙ intelligo vt in h ſit ſpeciale: quia nō pōt ſcholaris conducere hoſpitium durante cōductione alteri⁹: licet ei⁹ cōductio dirigatur in tempus finite locatiōis illius alterius, ſed nō ſcholares etiā poſſunt conductione alterius durante, dummodo contractus accipiat vires poſt illius conductiōem finitam.

¶ Lex trigeſima tertia.

COnductores. ¶ Qui rem conductam nō reſtituit āte cōdemnatoriā ſentētiam: poſtea tenetur etiam ad ei⁹ eſtimationē quaſi

1 inuaſor. h dicit. no. ¶ † Quero, an colon⁹ ſic refragādo, perdat ius ſuū, ſicut ille qui ſpoliat. Reſpō. non: vt. l. colonus. ff. de vi ⁊ vi arma. ſed ibi licite vim repellebat. ſi enim dominū reuertētē finita locatiōe nō admittit. vim exꝑſſam facit. de acquirē. poſ. l. clam poſſidere. §. fi. niſi cauſam habeat ex ipſo ꝯtractu ad reſcindēdū, vel ex appēdicijs ꝯtract⁹: vt dixi per. d. l. colonus. Et no. colonum negantē ſimilē eſſe furi. ad legē falci. l. hereditatum. §. fin. an in eodem

b libello poſſi agi ad vtrunqʒ[b]. dic quod ſic: quia venit in cōſequētiā. ⁊ ex ſimulatione legali: vt. ī. vn̄ vi. l. non ab re. ⁊ pleniſſime dixi, in. l. edita. ſ. de eden.

¶ Additio,

COnductor contumax in reſtituēdo rem locatam, vſqʒ ad diffinitiuā ſentētiā nedū rē, ſed etiā eius eſtimationem prebere cōpellitur. hoc dicit. ¶ No. ꝙ ſtatim cū denegat reſtituere, dicit poſſeſſionem inuadere. ⁊ expoliare: vt hic i fi. ⁊. ſ. eo. l. ſi quis cōductionis. ¶ No. ꝙ res pure, ⁊ eſtimatio ꝯditionaliter petit in eodem iudicio. ¶ Querit gl. quomodo petat hec eſtimatio: ⁊ reſpōdet ꝙ condic. ex hac lege. idem no.

1 in. l. nō ab re. ī. vnde vi. ¶ † Sed querit. an in eodē iudicio vtrūqʒ poſſit peti: quidam ꝙ nō: q2 eſtimatio ſub cōditione debetur, ſi expectauerit ⁊c. ⁊ ſic ante peti nō poſſit: vt. l. nō quemadmodū. ff. de iudi. ſed glo. tam hic, q̄ in. l. non ab re. tenet contrariū. Ad. l. non quemadmodū. reſpondet, ꝙ ibi in re principali: hic in acceſſoria: vel aliter. id ꝓcedit quando cōditio eſt purificāda cum ipſo iudicio: hic autem purificatur cū ipſo iudicio ſm doctores. ¶ Quero, an ad commiſſionem huius pene ſit neceſſaria ſcientia heredis. dic quod ſic, vt probatur, in. d. l. non ab re. de quibus infra dicetur.

a ¶ Nō tenetur. vide hic not. ꝑ Cy. ⁊ in. l. cōtractus. ſ. eo. ¶ Nō tenet. nota l. ꝙ dn̄s tenet renouare feudū, niſi hoc ſpecialiter factum ſit. ⁊ ſic faci. cōtra no. per bar. in. l. j. §. permittit. de aqua quoti. ⁊ eſti. ⁊ i. l. j. ff. de pri ui. cre. ⁊. l. ſi mihi ⁊ titio. đ ver. ob. ⁊ bal. in. c. j. quead. feu. ad fi. ꝑti. vide. do. abb. i. c. bone. el. ij. de poſtu. ꝑla. ⁊. d. Ant. in. c. pē. als ſi. eo. tit. vide bal. i. l. imperator. ff. de pac. pōdera ſubtiliter iſtū tex. q2 probat dictum Bal. hic: lʒ Ang. in cōſi. clxxxi. dixerit ꝙ ex pacto de renocādo nō acqritur ius in re, ſed actio preſcri. ver. q2 reuera caſ⁹ eſt hic ad dictū Bal. ꝙ mortuo ꝑlato, ſucceſſor nō teneretur: q2 illa actio perſonalis eſt cōiūcta cū perſona. vide q̄ dixi. in. c. j. de procur. And. Barba.

¶ Lex trigeſima quarta.

LIcet. ¶ Signa imꝑialia dicunt victricia, hodie dʒ in italia Imperator verecūdari de tāta fama que tʒ gloriam nominis, ſed non hominis, ⁊ iacet infatuatum imperiū (dico in italia) nam in ſua maieſtate cōfundi non pōt. in aut. quomodo opor. epi. §. fi. coll. j.

¶ Additio.

1 De officio vicinorum, militunqʒ quod ſoluta paganis ſtipendia repeti poſſunt.

¶ Lex trigeſima quarta.

LIcet. ¶ Milites prohibent a cōductione rerū alienarum, als tā ipſi quā locatores puniuntur pena hic ſcripta. ⁊ quilibet pōt eos accuſare. hoc dicit. ¶ Nota ꝙ vilia in deſuetudinem vel contēptum habita, ſunt remouēda, vel reſtituēda.

1 ¶ † No. ꝙ vicini non debent eſſe graues, vel moleſti vicinis: vt hic ⁊ ſ. eo. l. milites. Itē ꝙ milites cōductores ipſo iure cadūt a militia. Item ꝙ ipſo iure priuati, illicite recipiūt ſtipendia, ⁊ eis ſoluta poſſunt iure repeti. Itē nota ꝙ iſta verba cadāt, ⁊ amittant: que futurū cōcernunt: intelliguntur ipſo facto, ⁊ iure, non expectata aliqua ſentētia, qđ videtur contra not. ī. vnde vi. l. ſi quis in tantā. ⁊ ibi de verbo amittant. ʒ not. de iura. calum. l. ij. §. qđ ſi actor. de verbo cadat. ⁊ contra text. in aut. principales. illo tit. ſʒ forte hoc ideo: quia ſic exprimitur in lege, vt hic. in verſi. ſcituros. in princi. vnde idē videntur. aut lex vltra procedit dando modum cadentie vel amiſſioni: ⁊ illum ſerua. aut vltra non procedit: ⁊ tunc dic vt. ī. dicam tit. j. l. ij. in. iij. q.

¶ De iure emphyteotica. Titu.

1 Contractus ſunt ſex ex quibus trāſfertur dominium vtile, ⁊ non directum.
2 Contractus ſuperficiarius quid ſit.
3 Et de ſingulis contractibus ponit hic. ſ. locationis, emphyteoſis, precarij, liuelli, feudi ⁊c. 4. 5. 6. 7. 8. ⁊ 9.
10 Contractus emphyteoſis pro vno nūmo annuatim, an valeat.
11 Libellus, an procedat, locaui tibi ad liuellum, vel ad precariam, vel ad emphyteoſim.

1 ¶ † Sex dicuntur eſſe ꝯtus ex quibus transfertur dn̄ium vtile, ⁊ non directum, ſicut contractus ſuperficiarius, contractus locationis al longum tempus: ꝯtractus emphyteoticus. cōtractus qui dicitur precaria in genere feminino: cōtractus liuellarius: ⁊ contractus feu-

2 dalis. ¶ † Contractus ſuperficiarius[c] eſt qn̄

c dico, vendo tibi vel dono ſuperficiē talis fundi, vel talis domus pro decem: ⁊ dabis mihi

b ¶ Vtrūqʒ. Vide bar. in. l. nō ab re. hic alleg.

c ¶ Superficiari⁹. vid ad hoc Bar. i. l. fi. de ſuperfi. et adde ꝙ ſi vēdo tibi vtile dn̄ium talis rei: ille ꝯtus eſt ſuperficiarius ſm Bal. in. l. j. ī. e. ⁊ per doc. in. c. potuit. extra. đ loca.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

in recognitionem proprietatis quolibet anno
vnum nummum: vel etiã ſi nõ dentur annua,
nature eiuſdem eſt.⁊ deſtructa ſuperficie,puta
combuſta domo, vel molendino impetu aqua
rũ omnino deſtructo.finitus eſt cõtractus ſu-
3 perficiei interitu. ¶ †Cõtract⁹ locationis ad
a longum [a] tempus eſt , vbicunq̃ includit decẽ
4 annos.¶ †Cõtract⁹ emphyteoticus [b] eſt,vbi
b dicitur ad emphyteoſim. i. ad meliorandũ. et
no.q̃ emphyteota cadẽs ab emphyteoſi,dimit
tit dño meliorationes:q̃ ad meliorandum ac-
cepit, ſecus in ſuperficiario ⁊ conductore etiã
ad longum tẽpus,ſi meliorationes poſſunt ſe-
5 parari.ff.loc.l.ſʒ addes.§.ſi inquilin⁹.¶ †Cõ-
c tractus precarij [c] eſt , qñ precibus conceden-
tur ab emphyteota iura ſua alteri,qd̃ fieri põt
ſm Nico.de mat.qñ gratis,alias ſerua.l. vti.ĩ.
6 cod.† Contractus liuelli eſt qñ per libellum.
id eſt ſcripturam ꝯtractus deſcendit per mul-
tas variaſq̃ perſonas: puta ſi ſeruus emphy-
teota concedit alteri ſm Nic.de mata. ⁊ not.
de ſacroſan.eccle.authenti.ingreſſi. Sed Azo
d̃t q̃ liuellus dicitur qñ agitur vt renouetur
de tempore in tempus: vt notat Cynus,infra
cod.l.j.in.ij.queſtione. Emphyteoſis eſt pro-
prie qñ in perpetuum conceditur vtile dñium.
7 ¶ †Liuellus qñ conceditur ad tempus reno
nouãdum poſt tempus, ſi hoc placuit paciſci:
non credo enim quod iſtud ſit de ſubſtantia li-
uelli,quod interueniat pactum de renouãdo.
8 ¶ †Locatio eſt qñ non conceditur vtile do-
minium,nec aliquid preſtatur pro dñio,ſʒ pro
vſu rei.ff.nau.caup.l.nauta. niſi fiat locatio ad
d longum [d] tempus,que dicitur alienatio ex eo
quod effectum vtilis dñij conductor acquirit,
in authen.de non alie.§. alienationes.cũ ſimi-
9 libus.¶ †Contractus feudi [e] eſt qñ pro fide-
e litate aliquid conceditur in beneficium,poteſt
ex quocunq̃ contractu nominato transferri
vtile dñium tãtum:vt ſi dico, do tibi directum
dñium:vt des mihi vtile.⁊ generaliter ex om-
nibus cauſis rerum acquirendarum. ff. de ac-
quiren.poſſeſſio.l.iij.§.genera.⁊ cautio de vten
do ⁊ fruendo arbitrio boni viri ab his non exi
gitur : q̃ habent vtile dñium quod prefertur
directo.⁊ q̃ nullo iure tenetur de iſtis, vel cõ-
ductoribus,quod tenetur ad hanc cautionem,
niſi propter ſuſpitionem:argumẽ.ff.ad trebel.
10 l.Imperator.¶ †Quero,an valeat inſtrumẽ-
f tum [f],quo cauetur quod locaui tibi talem fun
dum in emphiteoſim pro vno nummo annua-
tim ſoluendo:⁊ videtur qd̃ non. Primo pro-
pter nois diuerſitatem,nam aliud eſt emphy
teoſis,aliud locatio:vt inſtitu.loca.§.adeo. Se
cundo,propter mercedis exiguitatẽ. ff.loca.l.
ſi vno.Tertio,propter naturarum perplexita
tem,vel diuerſitatem. nam alterius ſunt natu-
re locatio ⁊ emphyteoſis.ĩ.eo.l.j.⁊ nõ cadit in-
ter has naturas plenũ coniugium.¶ In ꝯtra
rium videtur,qd̃ valeat. Primo, propter non
curandi nominis,ſed ipſius actus qualitatem.
ff.de preſcrip.verb.l.inſulã. Secundo propter
non curandam pretij paruitatem ex cõſequen-
tia ex certa ſciẽtia.ita placet dño, niſi in re pu-
g blica,eccle,vel minoris,vt dixi in.[g] l.ij.ſ.de re-
ſcind.vẽd.⁊ l.ſi vſuf.ff.de iure do.Tertio,pro-
pter conſiderandã intẽtionis finalitatem:nam
dictio in,ponitur tranſitiue, vnde cum dico in
emphyteoſim.tranſit nomen locationis in no
men emphiteoticum.¶ Idem ſi dicerem,ven
h do [h] tibi talem fundum in emphyteoſim : q̃
ſenſus verborum eſt qd̃ ſit emphyteoſis, ſed ſi
dicerem,vendo tibi in vſum,tunc demonſtra-
tiue ponitur,non tranſitiue,nec taxatiue. ⁊ ple
na videtur facta vẽditio.ff.de dona.l.donatio-
11 nes in concubinam.§.ſpecies. ¶ †Secundo [i]
i quero an procedat iſte libellus.dico qd̃ locaui
ad liuellum,vel ad precariam, vel ad emphy-
teoſim:⁊ videtur quod non:q̃ contractus iſti
non ſunt proprie locatio.Solutio.procedit li-
bellus:q̃ libellus declaratur per ſequẽtia.que
determinant precedentia:vt no. Cy.ĩ.eodem
l.j.in.iiij.queſtione.Ex quo enim intentio eſt
apta, procedit libellus. de iudi. c. examinata.
per Innocen. ⁊ iſta eſt veritas.⁊ ex predictis
apparet,quod ſiue in contractu,ſiue in iudicio f
ponatur vel proponatur nomen vnius contra
ctus:vt effectus alterius , quod eſt iudicãdum
ſecũdum naturam illius contractus cuius ef-
fectus poſitus eſt.⁊ appoſitum quod non con
cernit effectum, habetur pro non appoſito. ff.
de iureiuran.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſori.§.item ſi iura-
uero.⁊.ff. loca. l.ſi vno. §. ſed ⁊ ſi verbo.ſecun-
dum Nico.de mat.qui iſta not.infra eodem. l.
j.ad fin.

g

1 Contractus emphyteoticus,non eſt ſimi-
lis plene venditioni.
2 Damnum particulare toleratur,ſi totale eui-
tatur.
3 Contractus emphyteoticus,⁊ locatio,in qui-
bus ſunt ſimiles,vel diſſimiles.⁊ nu.4.
5 Contractus talis, cõcedo Baldo ⁊ eius filijs
⁊ heredibus : an copula ⁊ ampliet, vel arctet,
vel ordinet.⁊ nu.6.7. ⁊ 8.
9 Actio que oritur ex contractu emphyteotico. h
10 Penſio an remittatur ei qui conduxit ad lon-
gum tempus propter ſterilitatem.
11 Eccleſia conceſſit mihi domum in emphyteo-
ſim,que poſtea combuſta eſt caſu fortuito , an
ſoluendo canonem poſſum eam reedificare,⁊
retinere in emphyteoſim ſicut ante.
12 Accipiens ſiluam in emphyteoſim , an poſſit
inuito domino extirpare ſiluam,⁊ ibi planta-
re vneam.
13 Inſtrumentum, ſi contineat quod eccleſia con i
ceſſit in emphyteoſim oliuctum in tali loco ſi-
tum,an intelligatur de terra oliueta,an de ar-
boribus pendentibus.
14 Qui ſi actum eſt q̃ ipſe arbores ſint emphy-
teoſis,⁊ non fundus.

¶ Lex prima. k

IUs emphyteoti
carium. Contractus emphyteoti- l
cus propriam habet naturam atq̃
figuram:exigitq̃ ſcripturam.⁊ propter parti-
culare damnum emphyteota non liberatur a m
1 canone.h.d. ¶ † No. q̃ contractus emphy-
teoticus non eſt ſimilis plene venditioni,nec
nude locationi,ſed habet ſuam naturam,⁊ for
mam ſpecificam,vbi conſidera, qd̃ in materia
generali.i.in conſenſu omnes contractus con-
ueniunt.ff.de pac.l. j. §.conuentionis. ſed for-
ma ſpecifica vltra procedens, facit eos differ-
re,que differentia adueniens generi, cõſtituit
ſpeciem. ¶ Not. qd̃ non dicitur ſimilitudo, [k]
niſi illa que eſt plena ſimilitudo. ⁊ vbi plures
inueniuntur differentie quam conſonantie,il-
2 la non ſunt ſimilia.¶ †Tertio no.quod par-
ticulare damnum toleratur . ſi totale euita-
tur.⁊ ſic ſi perit res tota,liberatur emphyteo-
ta.ſi pro parte perit,nec liberatus erit. ſecun-
3 dum Cy.¶ †Oppo.quod iſti cõtractus ſunt
l ſimiles.[l] vt inſtit. loca. §.adeo. Sol.in aliqui-
bus ſunt ſimiles:ſed non in omnibus.⁊ preſer
tim in ſubſtantialibus. ⁊ ideo dic contractum
emphyteoticum a locatione differre in mul-
4 tis. ¶ † Et primo in contrahendo : quia
locatio contrahitur conſenſu. ſed contractus
emphyteoticus contrahitur accedente ſcri-
m ptura [m].vt hic.Secundo,in acquirendo : quia
per meram locationem non acquiritur vtile
dominium,per emphyteoſim vero acquiritur.
Tertio , in agendo : quia emphyteota agit
vtiliter in rem:ſecus in conductore , niſi con-
duxit ad longum tempus:vel niſi conductor
ſit loci

a ¶ Longũ. Vide bar.in.l.j.§.quod autẽ.ff.de ſuperfi.

b ¶ Emphiteoticus.Quis eſt cõtract⁹ emphyteoſis, ⁊ ad quẽ ſpectẽt melioramẽta, ſi cadat ab emphyteoſi,vid̃ bal. in.l.ſi.§.ſi.ĩ.com.d̃ le.⁊ que dixi poſt Bart.in.l. ſi quis domũ.ff.loc. quo fit ꝯctus emphyteotic⁹, vid̃ Bar. in.l.j.ĩ.eo,ad quẽ ſpectẽt melioramenta tã in colono.quã in emphyteota.vide qd̃ legitur ⁊ no.in.l.colon⁹.in prin. ⁊ ibi Bar.ff.loc.⁊ bal. no.in auf. qui rẽ in.j.col.ſ.d̃ ſacroſan. eccle. ⁊ ideo quid in habente edificij iure proprio:q̃ illud ꝯxit in ſolo liuellario: ⁊ iſta intellige vt per Bal. in. l.j.in ver.modo reuoco in dubiũ.ĩ.eo.valet tamẽ pactum vt remaneãt eccleſie:vt no. bar.in.l. Iubemus. §.ſi.ſ. de ſac. ſanc. eccle. ſʒ quid ſi ſit pactũ q̃ ſolũ ſit emphyteoticum, ſed edificiũ remaneat iure proprio , vide bar.in. l.ij. ĩ. eo.⁊ de predictis etiã melioramentis p Bal.in.l.In rem. §.tignũ.ad ſi. ff.d̃ rei ven.⁊ in l. ſʒ ⁊ ſi quis.in prin. ff. de vſufr.⁊ in. l.ij. ſ.de rei vẽ.⁊ pau. de caſt.in. l. iij.ff. de ſerui.

c ¶ Precarij.Vid̃ glo.⁊ Bart.in.l.ſi finita.§. ſi d̃ vectigalib⁹.ff.de dam. infe.⁊ Bart. in.l. j.ĩ.co.⁊ bal. in.c.j. §.aut ſi libellario. quĩ.mo.feu.amit.

d ¶ Lõgum.Vide not. in. l. codicillis.§.inſtituto. de lega.ij.

e ¶ Feudi. Vid̃ tamẽ qd̃ no.Bal.in. l.libertique. in vlti.colũ.ĩ. de ope. liber. ⁊ qd differat ab emphyteoſi vid̃ Bal. in authen. ſi quas ruinas.ſ. d̃ ſac. ſanc. ecc. ⁊ q̃ no. Bal. in.l.ſi q̃.ĩ.de ope. lib.And.d̃ iſer.in ca.j.quib.mo.feu amit.⁊ ibi tetigi. ⁊ Bal.in. princ.⁊ ibi Iac.de bel.

f ¶ Inſtrumentũ. Vide plene in.l.ſi quis ante.ff.d̃ acqui.poſ.per Bal. i.l.vſuſfr.ff.ſo.ma. ⁊ in.l.ſi quis conduxerit. in rep.ff. loc.arg.in.§.q̃ vero.el.j.in.anthen. de non alie.

g ¶ Dixi in.l.ij.In xiiij.q. ⁊ vide etiã in.l.ſi.i.iij. q.e.tit. ⁊ ibi habebis itel lectũ ad iſtã.vez qd̃ fallit ſi ignorãdo valorẽ rei,pro vno nũmo locauit.quia habet locum.d.l.ij.

h ¶ Vendo. Vide q̃ dixi poſt Bart. in.l. Inſulã. ff.de preſcri.ver. ⁊.ĩ.in ſi.⁊ facit.l.ſi tibi.⁊ qd̃ ibi Bar.⁊ doc. ff ſi cer.peta.⁊ no. Bald. in rubr.de contrahen. emp. ſ.in.ix.q.

i ¶ Secũdo. Vid̃ ad hoc.l. ſi olei. ⁊ qd̃ ibi Bar.ſ.loc. cum concor.adde etiã pau.de leaza. in.c.potuit. extra loc.qui tranſit cũ Cy.hic.

k ¶ Similitudo. Vide Bal.in.l.curatoris.ſ.de neg. geſt.

l ¶ Similes.Vid̃ gl.⁊ doc.in.c.potuit.extra.loc.

m ¶ Scriptura.Vide Bar.hic.⁊ bal. ĩ.i.ij.op.⁊ iij.Idẽ in renouatione. q̃ nunquam intelligitur tacite facta ſecũdum Bal. in. l.j.ĩ.quãdo nõ pe. part. ⁊ hic adde Bal. in ru.ſ.d̃ cõdi.ex le.in vl. co.⁊ Pe.⁊ Cy.hic.gl. in.c.j.de cẽſi.in.vj. bal.in addi.Spe. in tit.de loc.tamẽ in emphyteoſi eccleſiaſtica videt neceſſaria ſcriptura. §.licentiam.in auf.de ali. ⁊ emphy. ⁊ q̃ in alie, rei eccle requirit ſcriptura: vt p gl. in. d.c. j. de cenſi. lib.vj. ⁊ pro opi. bal. hic facit etiã iſte tex.ſbi. ſcriptura interueniẽte.nã ablatiui abſoluti faciũt ꝯdi-

tionem.que denotat cauſam fin.

a ℭRemouendo. Uide Bald.ſ.eo.in ru.ꝛ text.in.l.ij.j.eo.

b ℭMagna impēſa. An magna impēſa pertineat ad emphyteotā ꝛ colonū,ꝛ quid in parua.ꝛ de colono ꝛ inquilino,vide in.l.dn̄s.§.j.ꝛ in l.colon⁹.in prin.ꝛ in.l.ſed addes.§.ſi inquilinus.el.j.ff.loca ſed ꝙ ad minimā impēſam teneaꝛ colonꝰ,vel inquilinꝰ,a hoc nō reperio iure cautū.imo potius reperio contrariū.vt videtur text.in.l.ex cōducto.in prin.cū gl.ꝛ qđ ibi habeo.in apoſ.ꝑme.ff.loc.ꝛ ꝙ no.glo.in.l.ſꝫ cum fructuarius.iūcta.l.hactenus. b ff.ō vſuf.ſed Bal.bene dt verū qđ.d.l.dn̄s.ꝛ ſimiles loquunꝛ in impēſa,q̄ ſit ad vtilita- c tē rei locate.ſꝫ bal.hic loquiꝛ qn̄ impēſa ſit ad preſentē vſum,quaſi fructū percipiēdo.q̄ impēſa facta per colonū vel inqlinū nō repetiꝛ.ꝛ facit ad hoc.l.diuortio.§ impēdia.cū ſeq.ff.ſol.ma.ꝛ no.iſtud bn̄.ꝛ viđ no.ꝑ Bar.in,d.§.impēdia.ꝛ facit.l.Jn rebus.§.poſſunt.ff.cōmo.vide qar.in.l.Jmpēſe ff.de impē.in reb.dot.fac.

c ℭSexto. Quid in feudatario creditore pignoris. 5 ꝛ quid in emphy d teota eccleſie,viđ bar.i l.priuate.j.ō excu.mune.lib.x.

d ℭQuid ergo. Uide Bar.in.l.gallꝰ.§.etiam.ff.de li.ꝛ poſthu.ꝛ i.l.vt iuriſiur.§.ſi liberi.ff.de ope.libe.ꝛ qđ no.bal.in.l.liberti liberteqꝫ.j.ō ope.lib.ver.attēde tamē.ꝛ in.l.tale pactū.§.ſi.in prin.ꝑ illū text.ff.ō pact.Ange.ꝛ Jmol.in d.§.etiam.

e ℭPoſſidēdo. Jntellige ꝙ emphy- f teota poſſidet naturaliter.ꝛ dn̄s ciuiliter:vt no,bar.in.l.ij.in.j.colum.j.eod.

f ℭPreſcribēdo. Uide in.l.male agitur.hic alleg.

ſit loci publici.l.j.ff.de lo.pu.fru.ſm Nic de ma. Quarto.in remouendo:ᵃ qꝛ emphyteota,cadens ab emphyteoſi,nō pōt remouere hypōnemata:nā olim cōcedebatur emphyteoſis ad hunc finem,vt per emphyteotā melioraretur:ꝛ talis melioratio habebaꝛ loco pretij,ꝛ nihilominus certa pēſio ſingulis annis preſtabatur:vt per eius preſtationē apparet directum dn̄ium remanſiſſe penes cōcedentem ſm Nic.de ma. Jnquilinus autem poteſt hypōnemata remouere,ſalua rei ſubſtātia.ff.loca.l.ſꝫ addes.§.ſi inquilinus. Quinto,in expendendo,nam magna impenſaᵇ pertinet ad emphyteotā:vt.j.eo.l.ij:ad inquilinum non:ſed paruam impenſam equo animo ferre dꝫ tam colonus q̄ inquilinus:ſed ad preſentem vſum,non ad perpetuā vtilitatē.ſed emphyteota ad perpetuam vtilitatem tēdere dꝫ.j.eo.l.ij. Sextoᶜ in munere ſoluēdo.nam emphyteota ſoluit fiſco munera collectarum.non colonus de vſufr.l.ſi pendentes.§.ſi quid.ꝛ ſi colonus ſoluit,repetit a dn̄o.ff.de edil.edic.l.ediles. Septimo.in retinendo.nā ſi ſucceſſor proprietatis tenetur ſtare emphyteote propter ius reale.ſecus in colono ꝛ inquilino.ſ.tit.j.l.emptorem. Octauo.in preferēdo.nam emphyteota prefertur dn̄o in agendo:ſecus ic colono ꝛ inquilino:ff.loc.l.cū in plures.§ meſſeꝫ.ꝛ.ff.ō furtis.l.ſi apes.§.Jtē cōſtat. Nono.in remittēdo:qꝛ propter ſterilitatem nō remittitur canō emphyteote.ſecus in colono.vt hic. Decimo.i finiēdo iure:qꝛ aliter finitur emphyteoſis q̄ nuda locatio.j.eod.l.ij.ꝛ.ff.locati.l.quero.§.inter locatorem. Undecimo,in tranſmittēdo.nā mera locatio facta ab eccleſia,trāſmittitur ad heredes extraneos cōductores.ſ.locati.l.viā veritatis.ſꝫ emphyteoſis eccleſie in perpetuum cōſtituta,non tranſit in extraneos.j.extra heredes deſcēdentes.no.in.l.etiā.ſol.ma.niſi eſſet actum qđ tranſiret in oēs heredes.in authen.de alie.ꝛ emphyt.§.j.

5 ℭ†Quid ergoᵈ ſi dictū eſt concedo Bald.ꝛ eiꝰ filijs,ꝛ heredibꝰ,an copula,ꝛ,ampliet,ꝛ ordinet,an arctet:ꝛ videtur ꝙ ampliat cōiungēdo:ita qđ ſi inſtituo filios cū extraneis,omnes cōcurrant.de leg.iij.ea tamen. Sed videtur qđ ordinet,vt primo filijs:deinde extraneis.l.gallꝰ.§.j.ff.de liber.ꝛ poſthu. Sꝫ videꝛ qđ reſtringat.nā qualitas copulata qualitati,ſicut eſt filius,ꝛ heres reſtringit reſolutain vnū effectū:non ergo ſufficit qđ ſit filius.niſi ſit heres.nec ꝙ ſit heres,niſi ſit de liberis,cū ſit oratio cōplexiua:qꝛ copulat qualitates,non per modū demonſtrationis:ſed per modum vt ex pluribus ſit vnum.l.iij.§.hoc autem.ff.de itinere actuque priuato. Sol.ꝙ copula pōt pluribus modis accipi.ꝛ tūc dat oratiōi licitū ſenſuꝫ ꝛ veriſimilē,ꝛ expone ꝙ oratio inclinaꝛ in meliorem partē,vnde qꝛ abſurdū eſt heredē extraneum iungi ſuo heredi,intelligitur qđ dꝫ eſſe heres ſanguinis,nō heres extraneus.ff.de here.inſti.l.Lucius.de pact.l.tale pactū.§.ſi.ꝛ.ff.ad trebel.ex facto.§.vlt. Duodecimo differunt in poſſidendoᵉ.nā merus conductor nō poſſidet:emphyteota ſic:vt no.ff.cōmo.l.ſi vt certo.§.ſi duobus. Tredecimo,in preſcribēdoᶠ:qꝛ ius colonarium nō poteſt preſcribi in puro colono:ſed ius emphyteoticū ſic.vt.j.ō preſcrip.trigin.an.l.male agiꝛ.ꝛ.j.eod.l.ij. Quartodecimo in opponēdo:vt no.de cōdic.inde.l.Jndebiti.§.ſi. ℭQuintodecimo,in qualitate iudicijᵍ.qꝛ actio locati eſt bonefidei:ſed actio ex.l.zenonis,eſt ſtricti iuris,ſm Nico.de mat. Hec differentia habet ſuos ſequaces adherentes ꝛ adeūtes,ff.de vſur.l.Uideamus.ꝛ ſic differentia differentiā trahit.ſicut dicit decretum.cortina cortinam trahit,alias differētias tu ipſe

6 perquire. ℭ†Secundo opp.qđ ꝯtractus emphyteoticusʰ ſit cōtractus venditionis,cum dominus poſſit vendere emphyteoſim,ſicut quodlibet aliud ius,quid iuris? Reſp.duplex eſt venditio:ſcilice plena,qn̄ totum ius vēdentis venditur.ꝛ ab illa differt vēditio emphyteoſis:alia eſt retēta proprietate apud vēdentem:ꝛ de iſta concedo contrariū ſm Nico.de mat.ꝛ qđ qn̄ venditur emphyteoſis,iure non perficitur ꝯctus cōſenſu:lꝫ ſit ꝯctus venditionis:qꝛ requiritur ſcriptura:vt hic. ℭJtē venditor tenetur ad patientiam ſucceſſiuam,ſicut cum vendit vſumfructum de vſufructu,at qn̄ abſolute vēdit,ſtatim ꝙ tradit,eſt liberatꝰ,niſi res euincatur.ff.de ꝯhen.emp.l.ſi cū fundū.§.

7 fere. ℭ†Tertio op.ꝙ nō requiratur ſcriptura vt.l.ꝯhitur.ff.de pig. Sol.hic ſpeciale:qꝛ contractus iſte ordinaꝛ ad tēpus excedēs memoriā hoim.ff.de prob.l.cenſus.ea ēm̄ ſunt magis memorie cōmendāda,q̄ cōtinuas lites excitāt.niſi probatio ſit in prōptu.j.de teſt.l.Jubemꝰ.

8 ℭ†Quarto opp.ꝙ fiat remiſſio ꝑpter ſterilitatē:vt.ſ.ti.j.l.excepto. Sol cōcedo ꝙ fiat remiſſio mercedis ꝑ illo anno,tū totaliter a ꝯctu nō liberaꝛ ſm Nico.de mat.qui allegat ad hoc.l.forma.in prin.ff.de cenſibus. Tu dic qđ mercesⁱ non remittitur emphyteote propter ſterilitatem:qꝛ non recepit cum fructibus functionem:ſed preſtatur in ſignum cuiuſdam recognitionis,ꝛ eſt qd modicū:vt patet propter conſuetudinem generalē:ꝛ ideo ſi iſtud modicū non ſoluitur,res incidit in cōmiſſum tēpore ſterilitatis:ſicut tpe vbertatis.

9 ℭ†Quero que actioᵏ oritur ex ꝯctu emphyteotico. Rn̄.actio in factū generalis.l.quoties.de preſcri.ver. Alij dicunt ꝙ eſt ꝯctus innominatus:ꝛ oritur preſcrip.verbis ſm Pet.ff.depo.l.j.§.ſi quis ſeruū.ſed hoc eſt falſum:qꝛ nō veſtiretur niſi rei interuētu. Alij dicunt ꝙ agatur condi.ex.l.zenonis.vt.l.j.ff.de condi.ex.l.ꝛ eſt ſtricti iuris ſm oēs.ꝛ nō eſt arbitraria.nec iuratur in litem:qꝛ regula eſt quod actiones ſunt intenſiue,nō extenſiue:vt no.in.l.in hac.ff.de tritica. Fallit in quibuſdā.inſtit.de actio.§.actionū.pone in quodā inſtrumentoˡ reperitur ꝙ Titius vēdidit vtile dn̄ium talis rei,an ꝯtractus iſte eſt emphyteoticus? Rn̄deo non,ſed ſuperficiarius:qꝛ nō preſtatur annua merces:nec aliquid inducēs recognitionē proprietatis dn̄ij,ꝛ cōtractus cognoſcitur a ſuis effectibus ꝛ natura.ff.de vſuris.l.ſi ſtipulatus.

10 ℭ†Quero,an propter ſterilitatemᵐ remittatur penſio ei qui conduxit ad longum tēpus?ꝛ videtur qđ non:qꝛ eſt ſimilis emphyteote.dic cōtra:quia penſio ſeu merces commenſurata cum fructibus remittitur:ſed vnus nūmus quem preſtat emphyteota non remittitur:qđ dico in ſterilitate,idem dico ſi annus fuit fertilis:ſed propter guerras illa fertilitasⁿ fuit inanis.ꝛ ſine perceptionis effectu. Sed Jaco.ꝛ Cyn.dicūt etiā emphyteote remitti cēſum,ſi ꝑpter guerram nil coli,vel nil percipi potuit,qđ verum credo,ſi erat cēſus notabilis quātitatis;ſecus ſi parue. ℭDenuo quero,dedi eccleſieᵒ domū vt me aleret,poſtea cōbuſta eſt domus,an teneatur mihi ad alimēta:videtur qđ non.vt hic in ſi. Contrarium eſt verum:qꝛ contractū impleui ex parte mei,ſtatim qđ dedi,vnde periculū eſt acceptoris,nō datoris:vt.ff.de euic.l.Lucius.de periculo ꝛ cōmo.rei vend.l.neceſſario.ff.de cond.ob.cau.l.ſi pecuniam.§.pe. Non ob.l.noſtra,quia hic proprietarius retinebat pro-

g ℭJudicij. Actio competēs,pro emphyteota.eſt ſtricti iuris.vide Bal.j.eadem.l.ver quero que actio.ꝛ paul.de leaꝫa.ꝛ alios in c.potuit.extra de loca.

h ℭEmphyteoticus. Uide per glo.ꝛ doc.in c.potuit.extra de loca.

i ℭMerces.viđ glo.in ver.expelli.ꝛ ibi doc.in.c.potuit.extra ō loca.ꝛ cum Bal.concordat Bart.hic vide Bart.in authen.perpetua.ſ.de ſac.ſanc.eccl.et text.ꝛ ibi not.in.l.ſiij.j.de fun.pat.libro.xj.ꝛ qđ not.Jac.de bel.ꝛ Angel.in.§.qꝛ vero leonis.in authen.de non alie.

k ℭQue actio. Uide.ſ.eodem.

l ℭJnſtrumento. Uide qđ not.bal.ſ.eo.in ru.in pri.ꝛ in.c.j.§.hoc quoque.de ſucceſ.feu.

m ℭSterilitatem. Uiđ per Angel.in.§.qꝛ vero leonis.in authen.de nō alie.ꝛ Pet.de ancha.ꝛ Jmol.in ca.potuit.extra.ō loca.

n ℭFertilitas. Si propter guerram emphyteota nihil ꝑcepit,an fiat remiſſio,vide etiā Barto.hic in ſi.ꝛ cū ſentētia Bar.videꝛ concordare Car.in.c.potuit.extra.ō loc.ꝛ Angel.in.§.qꝛ vero.el.j.in authen.de non alie.

o ℭEccleſie. Facit qđ no.Bal.in rubri.ſ.de pericu.ꝛ com.rei vendi.in ſecunda queſt.

pꝛietatem ſibi,ꝛ ideo eſt damnũ ipſius ſecun-
ſi dum Pet.ꝛ Cyn.¶ † Modo reuoco [a] in du
a biũ.ſi eccleſia cõceſſit mihi domũ in emphyteo
ſim.ꝛ cõbuſta ſit caſu foꝛtuito,vtrũ ego volens
ſoluere canonẽ, ſicut pꝛius,poſſim reedificare
eã ꝛ retinere in emphyteoſim ſicut ante. Ni-
co.d̃ mat.d̃t ꝙ finita eſt emphyteoſis:q2 muta
ta foꝛma,ſubſtantia rei videtur eſſe perempta.
ff.ad exhi.l.Julia.§ ſi quis.ff.quib. mo.vſuſfr.
amit.l.repeti.§.fi.ꝛ.ff.de ſol.l.qui res.§.aream.
Tu dic ꝙ durat,ſi volo ſoluere cenſum.Sed ſi
volo cedere aree,ꝛ non ſoluere cenſum,non co
gar:vt hic.ꝛ.ff.de pig.l.Paulus.§.dom9.ff.de
leg.j.l.domos.ff.de cõdi.indeb.l.qui exceptio-
nem.§. ſi pars.q2 cum area ſit adhuc emphy-
teutici iuris,id qd̃ ſuper edificatur emphyteu
ticum erit, ſed pone qd̃ combuſta eſt domus
b culpa [b] emphyteute, an durat emphyteuſis?
reſpond.non, ſi dñs vult emphiteutam repel-
lere,ſed ſi vult ꝙ cogatur reficere, ꝛ perſeuera
re in eodem ꝯtu,etiam põt repellere, ꝛ agere
ad intereſſe:vt no.in.l.ij.ff.ſi ager.vectiga.ꝛ ſic
claudicat ꝯtus pꝛopter culpam emphyteute,
põt ergo dñs repellere ſi vult,ꝛ ſi non vult re-
pellere,cogetur emphy.perſeuerare in eodẽ cõ
tractu:vt.j.eodem.l.ij.in verbo volenti.ſm Ni
12 co.de mat.¶ † Sed pone,accepi ſyluã [c] in em
c phy.an poſſum inuito dño extirpare ſyluam,
ꝛ plantare ibi vineã:ꝛ videtur qd̃ ſic:q2 qui ac
cipit in emphyteuſim, accipit ad melioꝛandũ,
ſed hec res melioꝛatur.Nico.de mat.d̃t cõtra-
rium. qd̃ melioratio permittitur , dummodo
non mutet rei foꝛmam inuito dño.ff. de vſufr.
l.ſed cum vſufructuarius. ergo emphyteuta
aree non poterat domum ſuper edificare:quia
foꝛma aree mutatur.d.l. repeti.§.fi.qd̃ non cre
do verum:q2 tacite ineſt qd̃ poſſit meliorare.d̃
ſacroſan.eccleſiis.auf.ſi quas ruinas.l.ſi.de al-
lu.ꝛ palu.ꝛ de mino.l.intra vtile.§.fi.ꝛ ſi tu di-
cas qd̃ non poſſit mutari foꝛma. Rñd. foꝛma
ſuperficialis mutari poteſt in melius:q2 eſt ad
hoc ꝯtus iſte inuentus, vt res melioꝛaretur,
ꝛ abſurdum eſſet dicere, qd̃ qui dꝫ eternaliter
poſſidere non poſſit rem melioꝛi foꝛma melio
rare introducta in materia, et in exemplo ſyl-
ue dic non poſſe: ſed in domo poſſe:quia poſ-
ſet reduci ad aream demolita domo.Sꝫ vinea
extirpata, non propterea erit ſylua:vt pꝛius
erat.de lega.iij.l.queſitum.§.illud.ꝛ ita teneo.
13 ¶ † Sed pone.in quodã inſtrumento [d] conti-
d netur qd̃ talis eccleſia conceſſit mihi in em-
phyteuſim oliuetum,in tali loco ſitũ,nunquid
intelliget de terra oliueti:an de arboꝛibus pẽ
dentibus:nam ſi intelligitur d̃ arboꝛibus, de-
ſtructo oliueto,finitur emphyteuſis,ſec9 ſi in-
telligit de ſolo. Credo intelligi d̃ immobilio-
ri,id eſt de ſolo:q2 natura emphyteuſis eſt qd̃
cõſtituatur in re immobili.ff.de ſer.ruſt.pꝛedi.
l.certo generi.ꝛ.ff.de leg.j.l.ſi fundũ.§.qui fun
14 dum.¶ † Sed quid [e] ſi actum eſt ꝙ ipſe arbo
e res ſint emphy.ꝛ non fundus,reſpõ.valet do-
nec pendent in fundo,pꝛopter immobilẽ radi
cem,ꝛ ſi arboꝛes veteres ſecãtur,ꝛ noue ex illis
pullulãt, durabit emph. q2 non eſt moꝛtua ra-
dix pꝛoductiua,imo viuit in plãtis. ff.de dam.
infec.l.damni.§.ſi is quis vuas. Bal.

a ¶ Modo reuoco. Quid in ꝯtractu ſuperficiario, vid̃ bar.in.l.ſi.ff.de ſuperfi.ꝛ an.in.§.lex itaq3.in auf. d̃ nõ alie.colum.ij.

b ¶ Culpa.vide.ſ. pꝛoxi. q. ꝛ quod ibi dixi.

c ¶ Syluã. Si accepi ſyluã in emphyteoſim , an poſſũ inuito dño eã extirpare,ꝛ ibi plãtare vineam.ꝛ ſimiliter an poſſim ſuper areã domũ edificare. facit ad. l. hacten9. §.ſi.ff.de vſufr.ad primũ facit quod no.Bart. in. l. in fraudem. §. conductoꝛ. ff. de iure fiſci.cum ſimi.

d ¶ Inſtrumento. Vid̃ not.per.gl.ꝛ doc. in. l. ſi fundũ ſub conditione.§. qui fundum.ff.de leg.j.ꝛ melius.in. l. certo generi. j. hic alleg.

e ¶ Seſi quid. Sꝫ qd ecõtra, an poſſit dari fundus in emphyteoſim i reſecatis arboꝛib9, vide qd̃ dixi poſt Bar.in l.certo generi.d̃ ſerui.ruſticoꝛũ pꝛedioꝛum.

1 ☞ Diuerſitas cauſarum ꝛ differentiarum,fa-
cit cenſeri contractus diuerſos.
2 Emphyteuticus contractus , an ꝛ qualiter
differt a locatione.3.
4 Emphyteuticus contractus,an ſit alienatio.
5 Scriptura , an ſit neceſſaria in contractu em-
phyteutico, ꝛ an periculum contingens ſem-
per ſpectet ad accipientem.6.
7 An pꝛopter augmentum in cõtractu emphy.
non augeatur penſio.
8 Alluuionis incrementum, an ſpectet ad em-
phyteutam.
9 Res ſi tota perit,emphyteuta liberatur ſecus
ſi non perit tota:ꝛ que ſit ratio.
10 Sterilitatis periculum,an ſpectet ad emphyteutam,ꝛ nu.11.
12 Remiſſio ob ſterilitatem,an habeat, locum in ꝯtu emphyteutico.
13 Emphyteutica res ſi non poteſt coli pꝛopter guerrã, an periculum
ſpectet ad emphyteutam.
14 Emphyteuticus cõtractus,an ſit de iure gentium,vel de iure ciuili.
15 Emphyteuticus contractus,qualiter differt a contractu liuellario.
16 Actio que datur ex contractu emphyteutico.
17 Et an ſit bone fidei.
18 Et an ex ſola inueſtitura transferatur dominium.

¶ Additio.

PRimo. declarat cuius ꝯtus naturam habeat cõ-
tractus emphy.ſcdo, que in contractũ em
phy.deduci poſſunt.ꝛ qño.tertio.ad quem pertineat pe-
riculum rei emphy.ſecũda ibi,in quo cuncta.tertia ibi:ita
vt ſi interdum.¶ Caſus,contractus emphy.eſt cõtractus per ſe di-
ſtans a cõductione ꝛ locatione.ꝛ debet fieri in ſcriptis cũ,pactis in
eo initis:ꝛ ſi de caſu foꝛtuito nihil ſit cõuentũ,tũc ſi res pereat tota,
1 liberatur emph.nõ ſi pereat pꝛo parte.hoc dicit.¶ † Not qd̃ diuer-
ſitas cauſarum ꝛ differẽtiarum.facit cenſeri ꝯtus diuerſos. ¶ Itẽ
not.qd̃ cõtractus emphy.non eſt cõtractus alienationis : vt in pri-
ma parte.¶ Item not. ꝙ iſte ꝯtus ꝛ ceteri ex conuentione legem
accipiunt.concoꝛ.l.j.§.ſi cõueniat.ff. depo. ¶ Itẽ non qd̃ debet fieri
in ſcriptis:vt hic in ſecũda parte.¶ Itẽ no.qd̃ in iſto contractu ſte-
2 rilitas nõ facit locũ remiſſioni:imo nec perẽptio partis rei.¶ † Op.
ꝯ pꝛimam partem,ꝙ cõtractus iſte non differat a locatione ꝛ cõdu
ctione,qd̃ patet:q2 ſpecies locationis eſt,nam locatio perpetua, ſeu
quãdiu pẽſio ſoluaſ eſt ꝯtus emph.ꝛ nihilomin9 appellaſ locatio:
vt hic ꝓbaſ.ꝛ inſti.loc.§.adeo ergo.ꝛc.Sol.ꝙ differt a locatione ꝛ cõ
ductione ꝓut ſunt due ſpecies per ſe diſtincte, ſicut differũt capra ꝛ
aſinus,ꝛ ita hic,ſed non differt a locatione, pꝛout locatio accipitur
in genere:ſicut hõ in genere ſumpto.imo infert illud, vt hõ eſt ani-
mal. ꝛ ſm pꝛedicta habemus dicere ꝙ locationis tres ſunt ſpecies,
alia ſimplex,ꝛ ad modicũ tẽpus,alia ad nõ modicũ tẽpus,ꝛ alia per-
petua,quãdiu pẽſio ſoluaſ,vel in tertiã generationẽ,vel in.xxviij.an.
cũ pacto reuoca.ꝛ ita trãſit in ꝓpꝛiũ nomẽ,ꝛ hodie cõtractus emph.
nominatur,vt hic.ꝛ no.in auf.ſi quas ruinas.ſ.de ſacroſan.eccle.vel
dic ꝙ licet olim iſte cõtractus appellaretur locatio:nõ tñ noie ſic dif
finito:q2 quidam locationem eſſe dicebant, quidã venditionem,ho-
die autem eſt diffinitum vt nõ locatio,ſed cõtractus emphy.appel-
letur,ꝛ pꝛopꝛiam habeat naturã ſeparatã a locatione ꝛ venditione.
3 ꝛ hoc fecit Imperatoꝛ zeno:vt hic.ꝛ in.d.§.adeo. ¶ † Sꝫ tũc cõti-
nuãdo materiã,quero.in quo differat a locatione.ꝛ reſpon.gl.ij.q2 ꝑ
locationẽ non tranſit dñium,nec poſſeſſio,nec aliquod ius cõſtitui-
tur in re locata:vt.l.non ſolet.ff.eo.Sed per emphy.tranſit poſſeſſio
naturalis, ꝛ cõſtituitur ius in re:q2 vtile dñium tranſit:vt.ff.ſi ager
vec.l.j.Itẽ d̃t glo.cõtractus emphy,in rebus ſoli tantũ celebratur,
ſed locatio non tantũ in rebus ſoli.ſed in rebus mobilibus. Addit
Iac.de are.ꝙ etiã differunt in foꝛma: q2 tẽpore quo ꝯtus emphy.
celebratur,oportet aliquid pꝛeſentialiter dari,ꝛ certã mercedẽ vltra
id annualiter ſtatui,ꝛ d̃t hoc pꝛobari.ſ. de ſac.ſan.eccle.auf.qui res
iam dictas.ꝛ in.l.priuate.j.de excu.mu.lib.x.ꝛ ꝑ hoc bene facit.j.eo.
l.ſi.circa ſi.vbi d̃t dari quinquageſimã partẽ pꝛecij ꝑ inueſtitura,ſic
ergo d̃t ipſe rẽ eſtimari.ꝛ ſi valet centũ,detur pꝛo.xl.ꝛ pꝛo aliq̃ mo-
dico ꝑ annua mercede.Cy.dicit ꝯrium ſeruari de conſuetudine.ꝛ de
pñti nihil deſ,ſꝫ certe ꝛ de iure idẽ videſ:vt in auf.ſi quas ruinas.ꝛ
auf.perpetua.ſ.de ſa.ſanc.eccl.ꝛ q2 illa receptio potius ex cõuẽtione
ꝓcedit,ꝙ ex foꝛma ꝯtus,ꝛ ob vtilitatẽ cõcedẽtis,cui licere dꝫ renũ
ciare:vt.l.ſi qs in cõſcribẽdo.ſ.de pac.vterq3 tñ modus põt ꝓcede-
re:vt eſt de mẽte gl.auf.qui rẽ huiuſmodi.ſ.de ſac.ſanc.eccl.Itẽ dif-
fert in ſcriptura que in hoc ꝯtu dꝫ interuenire,nõ in locatione:vt.j.
diceſ.Itẽ differt in rei pꝛeſtatione:q2 in locatione merces dꝫ eſſe in
pecunia tãtũ,vel ſm nos,etiã in certa fructuũ rei quãtitate,alr̃ ñ eſt
locatio:vt no.ſ.tit.j.l.ſi olei.ſꝫ.l.in emphy.quecũq3 res etiã ꝑ annua
mercede interuenire põt:vt.d.§.adeo.ꝛ ibi gl.Itẽ differt q2 facili9 cõ
ductoꝛ ius ſuũ ꝑdit ob ceſſatã ſolutionẽ:q2 ꝑ bienniũ:ꝙ emphyteuta.
in q̊ trienniũ requiriſ:vt not.in auf.qui rẽ hmõi.ſ.de ſa.ſan.ecc.Itẽ
differũt:q2 emphyteuta nõ põt dare ſucceſſorẽ ſine volũtate dñi:vt.
e.l.ſi.ſꝫ cõductoꝛ ſimplex ſic:vt.ff.de pig.act.l.ſolutũ.§.ſolutã.Itẽ lo-
catio eſt tꝑalis,ſꝫ ꝯtus emphy.perpetuus : ꝛ ex eo trãſit dominiũ
vtile:vt.ff ſi ager vec.l.j.ꝛ.ff.de ſuperfi.l.j.§ qd̃ aũt.qd̃ nõ facit ex lo-
catione.ff.eo.l.nõ ſolet.preterꝙ in caſibus : vt dicã in qõne de ſteri-
4 litate.¶ † Opp.ſcdo,ꝙ cõtractus emphy. ſit alienatio:vt in auf.de
non alie.§.alienationis.ꝛ.ꝯ.de re.alie.nõ alie.l.ſi.Sol.vt in gl.in ſi.ꝙ
in larga ſignificatiõe eſt alienatio,nõ in ſtricta,ꝛ pꝛopꝛia:vt hic.ꝛ vt
hoc clarius eluceſcat,quero,in quo differat ab aliena.ꝛ ven:ꝛ reſp.in
pluribus:vt in ea.glo.no.quã per te vide, pꝛopter vnum tamẽ eam
facit notare Bar.videlicet ꝙ vbi annua quãtitas dꝫ ſolui,locatio eſt
iudicanda

iudicāda,licet dicatur in contractu ꝙ vendidit certos redditus per
quinqȝ annos pro cētum ſoluendis ſingulis annis,nā nō debet at-
tendi verbū vēdidit,ſed quantitas,que per ſingulos annos eſt ſoluē
da.vt in gl.propter illud verbum vendidit,ꝗ accipitur improprie.
5 ar.l.inſulā.ff.de preſcrip.ver.¶ †Opp.tertio,ꝗ ſcriptura nō eſt ne-
ceſſaria:vt.ſ.de pac.l.pactū.Sol.vt in gl.⁊ dixerūt quidā qd etiam
ſine ſcriptura valet.nec h lex ꝓhibet,qd truffa eſt.Alij dicūt qd cō-
tractus poteſt fieri ſine ſcriptura:ſed pacta circa ꝯtus ꝯuenta nō.
⁊ iſta nō habēt rationē diuerſitatis,alij qd h eſt ſpeciale.⁊ h cōiter
tenet,⁊ pōt eſſe ratio:q2 dat in emphyteuſim,vt res ꝑpetuo ſit pe-
nes accipiētē,quā de facili acceptor,vl eius heres diceret ſuā,⁊ me
moria labilis eſt tā in cōducēte,ꝙ in teſtibus:vt.j.e.l.fi.in prin.ideo
6 lex ſcripturā interuenire voluit.¶ †Opp.quarto quod periculū ꝓ
parte cōtingēs nō ſemp ſpectat ad accipientem:vt.ff.de contrahen.
emp.l.domum.ſol.vt in gl.qd ibi in ꝯtu emptionis ⁊ vēditionis,
7 de q dic vt ibi.hic in ꝯtractu emphy.¶ †Op.quinto.j.de allu.⁊
palu.l.ij.Sol.ꝙ hic in ꝓdijs ēphyteuticarijs:ibi i tributarijs.⁊ eſt
ratio:q2 in illis aucto ꝓdio,auget pēſio.i.tributū.⁊ per conſequens
eo diminuto,dȝ diminui.ar.j.de fur.l.manifeſtiſſimi.§.ſed cū in ſe-
cūdā.⁊.ff.de reg.iur.l.ſm naturam.⁊ ſic ſentit iſta gl.ꝙ ꝑpter aug-
mentū in ꝯtu emphyt.non augeatur penſio.cuius contrariū ſen-
tit gl.ſeq.⁊ q verꝰ dicat.j.dicam.alibi tn̄ ſoluit gl.illud contrarium.
videlicet ꝙ in.d.l.ij.ideo ſic eſt:q2 ſic ꝯtēdebat i ſucceſſiōe principis.
⁊ ita.no.i.l. gēūqȝ.j.de fun.pa.et ſal.lib.xj. Aliqui volunt dicere,ꝙ
ſicut iminuit,ita hic,quaſi xa ſit ratio diuerſa.⁊ q2 d toto ad partē
licet arguere:vt.l.q de tota.ff.d rei ven.Et huic.l.rūd.qd iſta lex nō
vult dicere ꝙ pēſio nō imminuitur,⁊ res perit in parte,ſed vult di-
cere ꝙ a toto ꝯtu nō liberat,⁊ quod in totum liberatur,ſi tota res
pereat.⁊ ita dt Nico de ma.⁊ ſic idē erit in cōtractu emphy.qd i lo-
ca:vt.l.ſi vno.in prin.ff.loca.ſed iſta opi.cōiter nō tenetur.bar.vero
idē ſentit,vbi ꝯtus eſſet celebratus pro multo annuo dando,non
qn̄ ꝑ modico : quod potiꝰ in recognitionē datur:primo enim caſu
dt fieri diminutionē,ſi non reſtat tantum de vno perempto,ꝙ eius
fructꝰ nō equiualeant id qd eſt ſoluēdū.nā tunc pro rata fiet dimi-
nūtio,ſecꝰ ſi tātū reſtat:q2 nō fiet diminutio.⁊ ideo ſecūdo caſu qn̄
vnꝰ ſolidꝰ vel denariꝰ dat pro recognotione,oportet qd res pereat
tota:q2 nō pōt remanere ita modicū,qn fructus poſſint aſcendere
ad illū denariū,vel ſolidū.Sed iſta opi.videtur multum diuinare.⁊
nō bene ꝓbari.l.preterea:vt dixi.ſ.vtroqȝ modo pōt hic fieri cōtra
ctꝰ.⁊ ſic loquit ſimpliciter ⁊ indiſtincte.ergo ⁊c.vt.j.§.generaliter.ff.
de leg.preſtan.¶ Eſt igit videndū d illarum duarū ſolutionū ſit ve
rior.⁊ cōiter tenet prima.ꝑ rationem ſupra poſitam.ſ.ꝙ in cōtractu
emphy.ꝑpter augmētū non auget penſio:⁊ qd gl.ſequens dicit,qd
8 auget pēſio,male dt ſm Ja.de aret.⁊ cōiter doc.¶ †Sed videamꝰ
de eo qd tāgit gl.vȝ an incremētū alluuiōis cedat emphy.⁊ ideo
dt gl.ꝙ augmētū patens ⁊ ſeparatum non cedit emphy.ſed nō ſe-
paratum etiā latens,ſicut in vſufru:vt.ff.de vſufru.l.item ſi fūdi.§.ſȝ
ſi inſula:q2 ſi h eſt in vſufructu,qui non hȝ tantū ius in re,quātum
emphy.ergo magis eſt in emphyteuta:q2 hȝ maiꝰ ⁊ fortius ius in
re:q2 dominiū eſt vtile,⁊ ꝑpetuo duraturū:nec extinguibile ꝑ mor
tē,ſed ad heredes tranſiturū.Sed Pet.dicit qd emphy.non cedit,
ſicut nec feudatario:vt in titu de cōtro.inter.c.j.§.ſi qs de manſo.⁊
tamen iſte hȝ vtile dn̄ium:vt in titu.de inueſti.fac.de re alie.c.j.§.rei
autē.Sed quicquid ſit de feudatario,tn̄ dicēdū eſt ꝙ cōmodo em-
phy.cedit:q2 ar.a minori de fructuario.eſt maioris cōcludētie ꝙ ſit
ſimile de feudatario:q2 ar.a minori eſt neceſſariū.⁊ nūquā fallit,ſed
ar.a ſimili qn̄qȝ eſt fallax:vt.ff.ad muni.l.ſi.§.pe.⁊.ſ.d fide inſtr.l.cō-
paratiōes.hinc eſt ꝙ alibi dicitur,ꝙ quelibet ꝓbatio eſt fortior ꝙ
ſimilitudo ⁊ cōparatio:vt i aut.de fide inſtru.§ ſi vero nullꝰ.Itē de
materia iuris ſcripti dȝ argui ad caſum nō deciſum materie alterꝰ
iuris nō ſcripti,non autē de conſuetudinario non ſcripto ad caſum
materie iuris ſcripti:vt no.⁊ ꝓbat in.l.de quibꝰ.ff.de legi.hoc tene
mēti:q2 ſunt plura ⁊ ſubtilia:etiam defenſatur gl.¶ Sed vltra hoc
ſcias ꝙ Bar.hic tenuit ꝙ nedū incremētū latens,ſȝ etiā patens ⁊
ſeparatum cedat ꝯmodo emph.⁊ allegat.l.ij.j.d allu.⁊ palu.li.xj.ꝙ
puto verū.non tā per illam.l.ꝙ q2 ad eum ſpectat incōmodū dimi-
nutionis particularis rei ſine vlla diminutione alicuꝰ pēſionis ca-
nonis.ideo in h eſt magis ei fauēdū ꝙ fructuario.arg.l.ſm natu-
9 rā.ff.de reg.iur.¶ †Sed iuxta h quero,que pōt eſſe ratio ꝙ ſi res
perit tota liberatur emphy.nō ſi perit ꝑ parte.dic ꝙ pōt eſſe ratio:
q2 vbi perit tota,nō reſtat aliqd qd emolumentū etiam per alluuio
nē afferre poſſit.Sed vbi perit.ꝑ parte,adhuc reſtat pars aliqua,q
emolumētū per alluuionem pōt afferre,quātam aūt partem ſufficiat
reſtare,no.h gl.pe.i prin.quā teneo,licet Bar.aliter dixerit:vt dixi
10 in.iiij.oppo.¶ †Quero,an periculū ſterilitatis ptineat ad emphy.
videt qd nō ꝑ tex.ff.loc.l.ſi vno.in prin.ibi.h idem ⁊ in vectigali ⁊c,
nā de agro vectigali ⁊ emphy.idē videt iudiciū:vt.ff.ſi ager.vec.l.
j.⁊.ff.q ſatiſ.cog.l.ſciēdum.§.j.⁊ ꝑ hac parte videt gl.relata ad tex.
ſ.de ſac.ſan.eccle.aut.ꝑpetua.que eſt ſignata ſuper verbo.ſertā.In
contrariū eſt veritas:q2 emphy.recipit rem cū irruptione:vt in aut,
de nō alie.§.emphyteoſiȝ.⁊ q2 ſit perēptio maioris partis rei,cū nō
releuat a pēſiōe:vt hic.minus releuat ſterilitas fructuū:⁊ pro hoc
accedat.j.de excu.mu.l.priuate.lib.x.cōtra.de fun.patri.l.qcūqȝ.lib.
xi.⁊ ſic ſe hȝ cōis opi.⁊ ad gl.aut.ꝑpetua.dic vt ſcripſi.⁊ ad.l.ſi vno.
in.j.reſpon.dic ꝙ dȝ intelligi de predio vectigali aliter ꝙ per cōtra
11 ctum emphy.¶ Pro cuiꝰ declaratione attēde.qd predium ciuita-
tis.vel reipu.pōt recipi in emphy.⁊ tunc idem dicendū eſt ꝙ in pre
dio priuati:⁊ non fiat remiſſio ob ſterilitatem.Itē pōt recipi in cō
ductionem ad modicū tempus,⁊ tale predium appellatur vecti-
gale.⁊ tunc ex tali cōductiōe transferatur vtile dominiū.gl.variāt,
nam in.l.fi.ff.ſi ager vec.tȝ qd nō.ideo ſupplet ibi ad tempus.ſ.non
modicū.Sed in.l.j.§.quod autē.ff.de ſuperfi.tenet ꝙ ſic per.l.j.ff.de
loco pub.fru.⁊ illā tenet Bar.⁊ hoc eſt inuentum in fauorē reipub.
ne vexet ſumptibus litiū,ſed per aliū excipiat,⁊ defendatur,ꝙ non
eſt in cōducēte a priuato:vt.ff.loc.l.cum in plures.§.meſſem.⁊ ex iſta
cauſa nō ſit etiam remiſſio ob ſterilitatem.Itē pōt recipi in condu-
ctionē ad nō modicum tēpus,qd quātum ſit vel intelligi debeat,va
riarūt glo.nā in.d.l.fi.ſi ager vec.tenet ꝙ ſit decēniū,ſed in.d.§.quod
autē,qd velit indeterminatū relinquatur iudi.arbitrio.ar.ff.de iure
delib.l.j.⁊ iſto caſu qn̄ nō ad modicū tp̄s,nō eſt differētia inter pre-
diū ciuitatis,vel priuati:q2 cuiuſcunqȝ transfert dn̄iū vtile:vt.d.§.
12 ꝙ autem.qui in priuato loquitur.⁊.d.l.fi.ff.ſi ager vec.¶ †Sed du-
biū eſt an habeat locū remiſſio ob ſterilitatē.⁊ tenet hic Pet.⁊ Cy.
ꝙ ſic:q2 h dominiū nō eſt perpetuo penes eum duraturum:ſed du-
tarat vſqȝ ad certū tp̄s,in quo locatio eſt facta.⁊ ita etiā cū rē ꝑpe-
tuo retinere nō poſſit,locū nō hȝ illa ratio, que locum habet in em-
phy.in qua dominiū eſt ꝑpetuo remanſurū,ꝑpter qd eſt ſpecies me
lioratiōis,⁊ augmēti alluuiōis.⁊ ſm predicta debet intelligi.ff.de
cēſi.l.forma.§.illam equitatē.⁊ hec ſunt mēti tenēda:q2 ſine his nō
habet ipſiꝰ materie clara ſciētia,nec alibi reperies iſta ita clare tra-
13 dita.¶ †Quero,qd ſi ꝑpter guerram res data in emphy.non pōt
laborari,an periculū pertineat ad emphy.⁊ videt ꝙ ſic ꝑ hanc.l.cō
trariū determinauit Ja.d are.⁊ ex eo.q2 paria ſunt eſſe inūdatū,vel
ab hoſtibꝰ occupatū:vt.ff.de bo.au.iud.poſ.l.cum vnus.§.vlti.ſed
inundatū dicit deperditū:vt.ff.de acqui.poſ.l.iij.§ labeo.⁊.l.inter-
dū.§.j.ergo ⁊c.Itē equiparatur rem inundatā eſſe,vel caſmate per-
emptā:vt.ff.de peri.⁊ cōmo.rei ven.l ſi in vēditione §.j.Item res vi
det deperdita,cuius facultas vſus haberi nō pot:vt.ff.de fur.l.ſi is
qui rē.§.eū qui.⁊.ff.fur.aduer.nau.l.j.⁊.ff.ſol.matri.l.ſi cōſtante.§.ſi
14 vxor.⁊ hec opi.eſt multū equa.¶ †Quero,an iſte ꝯtractus debeat
dici de iure gētiū,vel ciuili:dic d iure ciuili:vt no.i.l.ex h iure.ff.d iu.
⁊ iu.lȝ Pe.ibi tenuerit ꝯriū.⁊ male:q2 an̄ imperatorē zenonē nullā
certā naturā nec ſpāle nomē habebat:vt inſti.loc.§.adeo.⁊ h a nomi-
nāte igit,⁊ ab ordināte ⁊ ꝯponēte dȝ noīari:vt.ff.d ori.iu.l.ij.§.oim.
15 ¶ †Quero,in q differt ꝯtꝰ emphy.a ꝯtu liuellario,gl.i aut.ingreſ
ſi.ſ.d ſac.ſan.ec.ponit vnā differētiā,alij alr dicūt:vt ibi dixi.bar.di
cit hic ꝙ putat ꝙ ſint vniꝰ nature,ſȝ vulgares ſm diuerſitatē locoꝝ
diuerſimode denominauerūt:verū tex.dt ꝙ ꝯtus liuellarius eſt qn̄
res ſub viliſſima pēſiōe i ꝑpetuū cōcedit:vt in.x.col.i tit.quali.olim.
16 poterat feu.alie.c.j.§.donare.¶ †Quero,q actio orit ex iſto ꝯtu:
Rn̄.Ja.d are.⁊ ſequaces ꝙ ꝯdictio ex.l.iſta zenoniana,q hic iducit
nonū.ar.ff.d ꝯdi.ex.l.l.j.Pe.ꝯ.q2 iſte ꝯtꝰ de nouo nō inducit:q2 ēt
antiqtus erat:vt.ff.ſi ager vec.l.j.ſȝ in nouā formā eſt repoſitꝰ:vt pȝ
inſti.loc.§.adeo.ideo dt agēdū ꝑſcript.verbis:q2 qties ꝯtꝰ inducit
referēs ſe ad principia legis.xij.tab.nō hȝ locū ꝯdictio ex.l.ſȝ i factū
ꝑſcrip.xbis:vt.ff.d ꝑſcri.ver.l.nā cū deficiūt,ſed Pe.ꝯdicit ſibi i eo
ꝙ alibi dt vȝ,ꝙ actio ꝑſcrip.xbis hȝ locū tn̄ in ꝯtibꝰ innoīatis.
Sȝ ꝯtꝰ emphy.eſt noiatꝰ.g ꝑſcri.x.nō hȝ locū.pp ꝙ bar.eū repro
17 bat.⁊ dt dari ꝯdi.ex.l.vt Ja.d are.dixit.¶ †Quero.an iſte ꝯtꝰ ſit
bone fidei,vel ſtricti iuris.dicūt doct.ꝙ ſtricti iuris:vt i.§.actionū.
18 inſti.d ac.¶ †Quero,an ex ſola ineſtitura trāſferat dn̄iū.vl poſſeſſio:
dic ꝙ nō,ſȝ dat lnīa de apphēdendo ꝑpria authoritate:vt extra de
his q fi.a ma.par.ca.c.ex ore.⁊ ibi ꝑ Inn.⁊ i ti.de noua.fidel.for.c.j.
in fi.⁊ de h latiꝰ ſcripſi.in.l.traditiōibꝰ.ſ.de pac.Et hec ſufficiant.

1 ☞ Pacta exp̄ſſa remouēt diſpoſitionē legalis nature de triēnio.2.
3 Pactū.quod propter canonem non ſolutū emphyteuta nō perdet
ius ſuum,an valeat.et nu 4.et.5.
6 Emphyteuſis,quando probetur per preſcriptionem.
7 Emphyteuſis fuit cōceſſa comitibus nobilibus vſqȝ in eorū quintā
generationem.an includantur filij filie nati ex plebijs.
8 Emphyteuta.an poteſt dimittere emphyteuſim inuito domino.
9 Emphyteuta nō ſoluēs.an poſſit expelli a dn̄o ꝑpria authoritate.
10 Proprietariꝰ ſi nō audet accedere ꝑpter potētiā emphyteute,ſed
adit iudicem pro auxilio,an libellus ſit neceſſarius.
11 Et an adeundo iudicem perdat poſſeſſionem ciuilem.
12 Emphyteuta,ſi promiſit penā ſi non ſoluat,⁊ vult ſoluere penā,an
poſſit expelli.
13 Et an dominus poterit petere penſionē ⁊ penam,quatenꝰ pena ex
cedit penſionem.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

14 Pena, an ſepius exigatur ex clauſula rato manente contractu.
15 Emphyteota, an poſſit expelli, et cenſus preteritus ab eo exigi.
16 Dominus, qui allegauit emphyteotam nō ſoluiſſe, an debeat hanc negatiuam probare: vel emphyteota debeat probare ſe ſoluiſſe. 17.
18 Solutio canonis qualiter probetur.
19 Preſcriptio longiſſima, an faciat preſumi cenſus conceſſionem.
20 Jus accreſcendi, an habeat locum in emphyteoſi.
21 Emphyteota, quo tempore debet ſoluere canonem.
22 Emphyteota, an poſſit ſoluere canonē inuito domino ſemel pro multis vicibus. 23.
24 Domin⁹ emphyteote ſi deceſſit ſine herede, et emphyteota non ſoluat, an ei imputetur.

¶ Lex ſecunda.

IN emphyteoticariis. ¶ Pacta emphyteotica ſeruāda ſunt: qb⁹ ceſſātib⁹ ſeruāda eſt natura ɔct⁹: q̄ eſt vt ſi p triēniū canō nō ſoluat poſſit dn̄s expellere emphyteotā: niſi ſteterit p dn̄ʒ, et emphyteota depoſuerit cēſum. h. d. no.
1 ¶ † No. q pactaª expſſa remouēt diſpoſitionē
a legalis nature de triēnio. ¶ No. q melioratio
b nes ᵇ cedūt dn̄o. ¶ No. q nō reqrit monitio,
c ¶ No. d pēſiōe. ¶ No. q pena ᶜ nō applicatur creditori inuito: qꝛ ſi h̄ eſſet. fieret de creditore debitor. et ideo ſi nō vult creditor habere pecuniā cōuētionalē, vel legalem, poſſet agere ex pricipali pmiſſo: qꝛ eo īuito nō fit nouatio: vt hic in verbo Uolēti. et in verſi. ſi dn̄s voluerit. et no. in. l. ij. ff. ſi ager vectig. vel emphy. pet. et. ff. d trāſa. l. q fidem.
2 ¶ † Op. q pacta nō tollāt diſpoſitionē legalem. ff. de pact. l. Jus publicū. Sol. ſi lex diſponit in defectū pmiſſiōis hominis: tūc p pactū tollit. l. vt hic. ſi autē precedit, ſecus. vt in cōtrario. ¶ Opp. de biennio. ff. loc. l. quero. §. Inter locatorē. Solu. ibi in puro colono: hic in emphyteota. ¶ Opp. q ſit neceſſaria monitio. ff. ſi cer. pet. l. q te. Solu. ibi nō erat appoſita dies. hic ſic. add qd no. ff. ſo. mat. l. ſi
d mora. ¶ Opp. q ſufficit oblatioᵈ, de ver. ob. l. ſi ſeruum. §. ſequitur. Sol. hic ſpeciale: vel hic quoad plenā liberationē, ibi quoad pene euitatiōem ſcdm quid.
3 ¶ † Quero. an valeat pac
e tū q per canonem ᶜ nō ſolutū emphyteota nō perdat ius ſuū? Reſpon. ſic No obſt. ff. de pac. l. cū pcario. qꝛ ibi pactum implicat cōtradictione. hic nō: qꝛ erat cōtra contractus diffinitionē.
4 ¶ † Queroᶠ. an valeat pactū q emphyteo
f ticū ſit ſolutū, ſed edificiū ſit proprium? Rn̄. ſic. vt hic, et tūc poterit eleuari: qꝛ videtur actū qd hypōnemata poſſint abradi: vt hic. ¶ Op. q nō valeat. ff. ſi vſuſ. pet. l. j. §. Itē. et. ff. d vſu. et habi. p ſeruū. §. et ſi. So. vt dixi in aut. Ingreſſi. ¶ Aduerte, aut pactū poteſt trahere contractū ad aliā naturā, et trahit ipſuʒ. ff. d dona. cau. mor. l. vbi. et. j. e. l. ſi. ff. depo. l. j. §. ſi cōuenerit, aut nō. Et tūc aut pactū venit ad augēdū. et nō vitiat cōtractū. ff. de preca. l. cum precario. aut ad diminuēdū: et tūc aut pactū obuiat ſubſtantie act⁹ fientis, et nō vʒ act⁹. d. l. p ſeruum. §. deniq. aut ſubſtātia actus facti: et tūc vʒ act⁹. et nō pactū. ea. l. §. et ſi. que dā impediūt faciēda, que non impediunt iam facta. aut non obuiat ſubſtantie: ſed adminiculis: et tunc pactum vitiatur. ſed non vitiat. d. §. et ſi.
5 ¶ † Item an valeat pactū q emphyteoſis non tranſeat niſi
g ad primogenitū ᵍ. Reſpondeo ſic. et dicit primogenit⁹ ille q tempore mortis emphyteote alios antecedit: qꝛ ſucceſſio hʒ naturam relationis ad tempus mortis: et ideo inſpicitur prioritas, q̄ tunc in rerū natura verſatur. ff. ad treb. l. ex facto. §. pe. An valeat pactū qd ſpu
h riji⁹ ſuccedant in emphyteoſi? Reſpō. ſic: qꝛ nō tāquā heredes: ſed tanquā per procuratorē ſti h pulātē veniūt: iura enim realia acquiri poſſunt nobis p liberā perſonā. ſ. per quas perſo. l. j. cū
6 ſimi. ¶ † Quero. qn̄ p pſcriptionē ⁱ probetur
i emphyteoſis ſub qua pactū pſumit eſſe. Rn̄. emphyteoſis eccleſie in tertiā generationē. in aut. de nō alie. §. emphyteoſim. niſi de vltra p i bet, tūc enim pſumit in perpetuū: ſed in priuato ſemp et in perpetuū pſumit: qꝛ natura emphyteoſis eſt q ſit ppetua. et preſcriptio eqparatur veritati: vt no. i. l. ij. d ſer. et aqua. qn̄ pactū
k dicit vſq in tertiāᵏ generationē: dictio vſq, includit primā, nā ab ipſa incipit de neceſſitate, et duas alias gn̄ationes. et ſic cōputata prima perſona ſunt tres generatiōes. in aut. de nō alie. §. emphyteoſim, et dictio vſq, ponit incluſiue ex natura acquiſitiōis: et qꝛ minuit obligationē. vt nō cōprehendat tertiū heredē. arg. de act. et
7 obli. l. j. ¶ † Alij aliter dicunt conceſſa fuit em
l phyteoſisˡ talibus comitib⁹, vel nobilib⁹ vſq in eorum quintā generationē, an includātur filij filie nati ex plebeijs; videt q ſic. j. de condi. inſer. l. j. ¶ In ɔtrariū facit, qꝛ degenerāt Sol. cōſiderabis mentē cōtrahētiū ex qualitate ɔhētis. et ex vi verborū ar. ff. de here. inſti. l. ſi. et de libe. et poſthu. l. gallus. §. j. vn̄ ſi eſt emphyteoſis eccleſiaſtica, i qua euitat nimietas trāſ k miſſionis, et eſt ibi verbū eorū, et iō dictio eorū, nō cōprehendit natos ex feminis nuptis alijs alterius nationis: qꝛ maſculinū genus in piudiciū eccleſie nō ɔcipit femininū, nā eſſet odiū ɔtra perſonā fauorabiliorē. i. contra eccleſiam interptari. Itē facit ad hoc ſol. mat. l. etiā. In dubio autē in emphyteoſi laicor, vt principū, l quorū beneficia largi⁹ et largiſſime ſunt interpretāda. trāſit ad liberos ex feminis. ¶ Idē ſi cōcedit ſub genere maſculino in tertiā eorū generationē, nā tūc maſculinū eorū cōiunctū illi femineo, gn̄ationem includit femineā: qꝛ cōtract⁹ iſte cōformat ſe iuri cōmuni. d. §. emphyteoſim. ali⁹ vero q īfinitatē ſapit, nō ita ſe ɔformat iuri cōmuni: vt patet ibi. et ideo magis debet diſtringi. et ſtricti⁹ interpretari. ar. ff. ad trebel. l. ex facto. §. ſi. et ita fuit obſeruatū in Ualdeſta
m de cōſilio meo. an valeat ᵐ pactum quod edificiū ſit proprium, et ſolum ſit liuellarum. Bart. dicit quod iſtud pactū non valet: quia eſt impoſſibile. l. j. §. quod autē ait. de ſuperficie. Sed dic q pactū valet huius. l. authoritate. et ideo infinita generatiōe extraneus heres eleuat domum, et vendet rudera, et ita ſeruat cōſuetudo. m
¶ Not. vbi nō eſt expreſſum, ibi militat tacitū.
8 ¶ † Quero. an emphyteotaⁿ poteſt dimittere n
n emphyteoſim inuito domino? Reſpō. nō. tex. eſt hic in ver. ſi dominus voluerit. a ɔrio ſen
9 ſu. ¶ † Quero, an dominus emphyteotam nō ſoluentē poſſit expellere ſua authoritate? Reſpō. ſic: quod eſt verum ſi cōſtat de emphyteoſi. alias ſecus: vt dixi in. l. j. ſ. ſi mācip. ita ve. Et
o no. per Barto. j. de pigno. l. ſi creditores. ᵒ non o enim tenetur poſſeſſorius ſuum indiſcuſſum relinquere. ff. d peti. hered. l. Illud. Sed certe nec proprietarius tenetur ſuam ciuilem poſſeſſionē amittere, et ideo proprietario licitum eſt in p ſiſtere: et poſſeſſori licitū eſt reſiſtere, et neuter dicitur vim facere: quia proprietarius re vera facit iuſte, et poſſeſſor ſe defendit bona fide: et ſic vtriq licitum eſt venire ad arma, et aduerſarium viribus ſuperare. de fide inſtrumentorum. capit. Inter dilectos. per Innocētium, et dicā in. l. edicto. de edicto diui Adriani tollen. et dixi in. l. ſi ſeruus. ſ. qd cum eo. qui in aliena poteſtate eſt, negotiū geſtum eſſe dicetur. et qd
10 ibi not. per Jaco. de areti. ¶ † Sed pone pro
p prietari⁹ ᵖ nō audet accedere propter poten q tiā emphyteote, et adijt iudicem pro auxilio. an eſt neceſſarius libellus? Reſpō. non. ff. de liber. cauſa. l. libe. inſtit. de libe. § multis. ᑫ dixi. ſ. tit. j. l. ede. de offi. pſi. l. Illicitas. §. et ne tenuis. ff.

de officio

---

a ¶ Pacta. Qualiter itelligat iſtud triēniū, vide Bal. in. l. iij. i. j. col. ſ. loca. et an requirat q ſit ɔtinuū, vide Pau. de leaza. in cōmēto. c. potuit. extra de loca.

b ¶ Meliorati ōes. Intellige vt per Bal. ſ. in ru.

c ¶ Pena. Uide p Pet. de ancha. et Imol. i. c. potuit. extra. de locat.

d ¶ Oblo. Quare i caſu huius. l. non ſufficiat ſola oblatio. et an quo ad pene euitatiōem ſufficiat ſola: vid Bal. in. l. acceptā. in. iij. Op. et. xxj. q. d vſu. et gl. hic i ſi.

e ¶ Canonem. Uide text. et ibi Bal. in. l. fundus. j. de fun. patri. lib. xi. et no. Bar. hic poſt gloſ. et probatur hoc in tex.

f ¶ Quero. et iſto caſu finita emphyteoſi, edificiū poteſt eleuari p edificantem emphy. ſed Bar. tenet cōtrarium. in. l. j. §. j. ff. d ſuperſi. ſi autē nō eſſet appoſitū pactum, quid iuris: vide Bal. in rub. ſ. eo. et hic ad de Bal. j. e. l. pri. vbi reprobat bar. in. d. l. j. vide Bal. in. c. j. §. ſi vaſall⁹ in feudo. i tit. hic finitur lex.

f ¶ Quero an valeat. et d iſto pacto vide Bar. in. l. fūdi. C. de oi agro deſer. li. xj. Bal. in c. j. d feu. guar. et i l. j. ff. de rerum diui. dixi in. c. fin. de loc. Andr. Barb.

g ¶ Primogenitū Quis dicatur primogenitus, vide i cap. Joſeph. de ver. ſig. extra. per Bal. in. l. cum antiquorib⁹. j. de iure deli. et q ipſe no. in. l. quoties. ſ. de rei ven. et p eo q dicit hic Bal. facit. quia iſta cōceſſio intelligitur ordine ſucceſſiuo: vt per doct. in. l. gallus. §. j. ff. d libe. et poſthu.

h ¶ Spurij. dixi in aut. ſi quas ruinas. in ver. baſtardus. ſ. de ſacroſan. eccl.

i ¶ Preſcriptionē. Uide Bal. in. c. ſi. de feu. da. in vicē leg. cōmiſſo. et in l. ſi. j. de libe. cau. et Ang. in l. cū notiſſimi. §. ſi. j. de preſcri. xxx. ann. et an feudū acquiſitum ex preſcriptione, trāſeat ad quoſcū q heredes. Bal. qd nō: in. l. liberti liberteq, in vlti. col. j. d oper. lib. et in. l. j. xxxj. qd. ff. de rerū diui. et Ang. in. §. emphyteoſim. in aut. de non alie.

k ¶ Tertiā. Quomodo iſta verba intelligantur, vid bal. in aut. ſi quas ruinas. in j. col. de ſac. ſanc. eccl.

l ¶ Emphyteoſis. Vid qd not. Bal. in aut. ſi quas ruinas. de ſac. ſan. ec. et in cap. j. de nat. feu. et Bar. in. l. qꝛ tale. ff. ſolu. mat. et in. l. j. alias. ij. ff. de iu. immu. et d iure communi trāſeat ad feminas. §. emphyteoſim. i aut. de nō alinā. facit qd no. Bal. in. c. j. §. filia. in ſi. in titu. de ſucceſſione feudi.

m ¶ Ualeat pactū. Uide. j. proxi.

n ¶ Emphyteota. In cōttarium faciunt not. in. l. Is cū quo. ff. de aqua plu. ar. et p Paul. de leaza. in. c. potuit. extra d loca.

o ¶ Creditores. In ij. q. princ. in. verſi. quero. et Bar. hic.

p ¶ Proprietari⁹. Uide plene per Bart. in. l. iij. in j. q. j. de pig. et qd hic dicit de linellis, adde eundem Bald. in. c. ij. §. ſi quis vero. in titu. de pace iur. fir. et in. l. ede. ſ. loca.

q ¶ §. multis. et ibi eſt gloſ. fin. ſecundū Bal. in l. conſentaneum. j. quo et quando. iu.

de officio ꝓcura. Ceſa. l. ſi. poſſeſſoꝛ tamen citabitur. j. vnde vi. l. memi-
11 nerint. ❡ †Sed an ꝓprietarius[a] adeundo iudicē ꝑdat ciuilem. vi-
a detur ꝙ ſic. ff. de no. oper. nun. l. de pupillo. §. meminiſſe. ꝯ dico. alꝭ
ſequeretur ꝙ etiam ille qui ageret vti poſſidetis. ꝑderet poſſeſſionē,
ꝙ eſt falſum: vt no. inſtit. de interdi. §. hodie. ❡ Denuo no. ꝙ appo
b ſitio pene[b] nō ampliat principalem contractū, vnde licet dominus
promiſerit penā ſi expelleret, tamē nō intelligitur per hoc promiſiſſe
ꝙ nullo caſu expelleret, vnde expellere poteſt ſi per continuū trienniū
emphyteota nō ſoluit cenſum. ſic. ff. loca. l. quero. §. inter locatorem.
12 ❡ †Dubitatur ſi emphyteota promiſit penam[c] ſi non ſoluerit, ⁊ vult
c ſoluere penam, an poſſit expelli. ⁊ videtur ꝙ nō: quia prouiſio homi-
nis excluſit tacitā ꝓuiſionē legis: vt hac. l. j. rñ. ⁊ ſ. de arbi. l. pe. ⁊ j.
de pac. cōuen. l. fi. ff. de vulg. ſubſti. l. ex facto. §. Itē quero. ⁊ l. cum ex
filio. glo. dicit cōtrariū: qꝛ pene non proſunt illis qui in eas incidūt.
ff. de reg. iur. l. cū par. §. j. ibi odio ſoluētium apponuntur: nō in eo-
rū fauorē. ff. de tranſa. l. pacto cōuēto. Item quia iuris remediis in
alternatiuis electio eſt actoris, nō ꝓmiſſoris. ff. de pac. l. reſcriptū. §.
ſi pacto. Itē pena ſuccedit loco ſortis. nō autem ſuccedit loco alteriꝰ
pene, ⁊ ideo reuocare non poteſt aliā penā: quia non ſubrogatur pe
na loco pene, quādo ſimul ⁊ in eodē inſtanti oriuntur. arg. ff. de fide-
iuſſo. l. generaliter. in ratiōe litere. nō obſtant cōtraria, que dicūt qȯ
prouiſio hominis nō tollit ꝓuiſionē legis: qꝛ verum eſt quando ꝓ-
uidentia legis eſt extraordinaria, introducta in defectū humane ꝓ-
uiſiōis: vt. ſ. de ꝓcura. l. maritus, vel contraria prouiſioni. ff. loca. l.
Itē q̄rit. §. fin. ⁊ in hac. l. in prin. ſecus ſi ordinaria, eſſet compatibi-
lis cū prouiſione hominis: vt hic. ⁊ ff. de manu. l. cauſam. §. j. ⁊ ratio
differētie eſt: qꝛ ſubſidiaria remedia facilius pereunt. ff. de teſta. mil
l. eius militis. §. militia. ff. de ꝑcario. l. ⁊ habet. §. cum qs. ⁊ not. ff. de
rei vēdi. l. j. § ꝑ hanc. ⁊ ff. de mino. l. in cauſe. Reſpondet gloſ. aut lex
nō ꝓuidet niſi in caſu omiſſo ab homine, ⁊ tūc prouiſio hominis ex
cludit ꝓuiſionē legis, aut lex bona adiuuat prouiſionem hominis,
tūc ſecus. ff. de cōfirmatiōe tuto. l. in confirmando. ff. de re iudi. l. iiij.
§. ſi quis. j. de fideiuſſoribꝰ. l. non recte. ff. mandati. l. qui mutuam. de
adoptiōibꝰ. l. ſi arrogator. §. ſed an ipuberi. ⁊. j. de appella. l. amplio
rē. ⁊ notatur per Dy. in. l. in prouinciali. in fi. magne additiōis. ff. de
noui. ope. nūcia. facit. j. de dona. l. ſi quis argentū. ⁊ inſti. de actioni-
bus. ff. de conſtituta. cum ſimilibus. ⁊ pone ꝙ ſtatuto cauetur quod
qui nō ſoluerit ad certū terminū, ponatur in carcere. modo inter con-
trahētes factū eſt pactum ꝙ qui non ſoluerit ad illum terminum, ſol
uat duplū, certe iſte venit argumētatiue, nō aduerſatiue, ⁊ ideo cō-
currit vtrūꝫ. Si autē veniret derogatiue, vel diminutiue: vt qꝛ ſta-
tutum dicit ꝙ nō ſoluēs puniatur in centum applicandis parti, pa-
ctū autem dicit decem, tūc derogat, ſeu detrahit. ff. de pactis. l. pa-
13 ciſci. ❡ †Quero, an dominꝰ poterit penſiōem[d] petere, ⁊ penā qua-
d tenꝰ pena excedit penſionē, ita quod nō habeat (vt ita dixerim) lo
cū edictū de alterutro. ⁊ videtur ꝙ ſic: qꝛ pena ſuccedit loco inter-
eſſe conuēti. ⁊ ideo peti pōt vna cum principali. ff. de actionibus. ⁊
obligatio. l. traiectitie. maxime qꝛ cōtractus emphyteoticus habet
inſtar bone fidei: vt in. §. adeo. inſti. de loca. ergo nō nouatio. ff. ꝓ ſo-
cio. l. ſi quis a ſocio. ⁊. ff. de actio. empti. l. predia. in ꝯtrium videtur,
ꝙ petendo penſionem, agit ex principali, vt obſeruetur, vnde nō po-
teſt ex ꝯtrio capite agere: vt. l. j. j. de furtis. ſoluere enim cenſum eſt
impletio. ideo eſt purgatio more. ergo nō poteſt penam pati. ⁊ hoc eſt ve
ritas in ſe, niſi actum ſit ꝙ pena tam committatur quam exigatur ra-
to manēte pacto, nō ſufficit enim paciſci de committēdo: quia per
iſtud pactū excluditur ſola nouatio. ſed oportet addi de exigendo, vt
14 nō admittatur more purgatio. ❡ †Quero, an pena[e] ſepius exigatur
e ex clauſula rato manēte cōtractu: dicit glo. quod non: quia intelligi
tur ꝙ ratus maneat contractus, ⁊ quod ad terminum nō ſoluat: id
eſt cōuētio primitiua abſꝫ pena alteriꝰ committenda, contractus
enim primus hic appellatur ꝯctas, non contractus penalis: quia
eſſet tunc ſenſus, ꝙ committatur pro rata pena: quem ſenſum verba
f nō ſonant. ⁊ qꝛ ſtipulatio pene non dicitur proprie ꝯtractus[f]. ff. de
verborū ſignificatio. l. labeo. §. ꝯctum. ſecundum glo. Facit ad que-
g ſtionē, dicit ſtatutū[g] quod de quolibet contractu ſoluatur gabella,
quod ſi eſt ſoluta de principali, non debet ſolui de penali: qꝛ ſucce-
dit pena loco ſortis, pro qua eſt ſoluta gabella. ❡ Sed qd. ſi. eſt actū
vt pena toties cōmittatur ⁊ exigatur, quoties cōtrauenietur. Re-
ſpōdeo ſtādum eſt pacto ſecundum gloſ. dum tamen quadruplū rei
nō excedat. j. de ſentē. que ꝓ eo. l. j. in fine. vel dic vt ibi. Et adde qȯ
15 dixi. ſ. ꝺ vſuris. l. cū allegas. Sed †an emphyteota poteſt expelli[h], ⁊
h ab eo cēſus ꝑteritus peti, videtur quod non: quia ſoluendo cēſum
purgat moram ergo liberatur a pena. quandocunꝫ enim dñs re-
cipiat cenſum, liberatur emphyteota: quia ſi dñs eligit principale,
non pōt petere penale: vt. ff. de lege. commiſſo. l. ſi fundus. §. elegan
ter, ⁊ qꝛ quādo duo remedia fundantur in vna ſubſtantia. ea ſubla-
ta, vtrūꝫ remedium tollitur. ff. de legatis primo. l. non quocūꝫ. §.
Caium. in fi. Sed iſta duo remedia fundātur in vna ſubſtantia. id
eſt in mora. ergo abſoluto debitore a debito, ⁊ ꝑ cōſequens a mora,
pena nō petitur. de verborū obligat. l. Inſulā. ⁊ de nouatio. l. quo-

tes. ⁊ ita tenet gl. ❡ In cōtrarium videtur fa
cere: qꝛ deiicere emphyteotam propter cano-
nē non ſolutum, non dicitur pena, ſed natura
contractus: qꝛ finitus eſt, vnde dominus po
teſt vtrūꝫ conſequi, ſicut ſi expreſſe eſſet dictū
quod emphyteoſis nō duraret niſi per trien-
niū, finito tempore poſſet peti pēſio, ⁊ repelli
emphyteota. ſ. titu. j. l. ede. ❡ Itē cenſum de-
bet: qꝛ percipit fructus: non enim debet habe-
re eos gratis, expulſionē enim patitur propter
morā, ⁊ ſic ex diuerſis cauſis cōiūguntur effe-
ctus in origine, vel executione. ff. de ſerui. vrb. d
predi. l. ſi domus. ff. de actio. empti. l. nō eſt no-
uum. ff. de edi. edic. l. redhibitoria actio. et. l. ſi
tñ. §. fina. Item etiam in penalibus ex poſt fa-
cto ratione more, ſi pena poteſt peti vna cum
principali, non purgatur mora. ff. de actio. ⁊ obli
ga. l. traiectitie. §. de illo. ⁊ not. ſ. de pac. l. ſi. per
Pet. ⁊ Cy. poteſt igitur emphyteuta expelli
a futuro vſu rei. ⁊ ratiōe vſus ꝑteriti tenetur ſol
uere cenſum preteritū, nec repugnat iuris ra-
tio. ſecundū Pet. Preterea non requiruntur
duo. ſ. quod non ſoluat. ⁊ ꝙ ad terminū nō ſol- e
uat, ſed ſufficit quod ad terminum non ſoluat,
licet poſtea velit ſoluere. extra. de locat. c. po-
tuit. ergo hoc beneficio ſolutionis non recu-
perat ius quod amiſit, ſed liberatur a canone. f
⁊ abſurdū eſt dicere quod ratione ſue more li-
i beretur[i] a canone, nulla facta ſolutione, lꝫ expel
latur ſicut colonus expellitur, tñ a preteritis
penſionibus nō liberatur: vt not. ff. loca. l. que-
ro. §. inter locatorē. Solu. aut emphyteuta ſol-
k uit[k] tanquā in eodē contractu perſeuerans, ⁊
tunc tene menti. opinio. glo. aut dominus reci- g
pit in cōtrarium proteſtans, ⁊ tūc eſt vera opi
nio. Pet. aut eſt dubium, ⁊ tunc in dubio eli-
gimus benigniorem partem, ſcilicet qȯ duret
emphyteuſis. arg. ff. de legatis. iij. l. fideicōmiſ-
ſa. §. ſi fideicommiſſum. ⁊. §. hec autem. et. ff. ſi
16 quis cauti. l. ſecunda. in princip. ❡ †Queri-
l tur, an dominus qui allegauit emphyteotam[l]
non ſoluiſſe, debeat hanc negatiuam probare:
vel emphyteota debeat probare ſe ſoluiſſe. ⁊ vi
detur dicendum emphyteotā teneri probare
ſe ſoluiſſe, vel depoſuiſſe: vt hac. l. in fi. ⁊. ff. de ꝓ
17 batio. l. quinquaginta. ❡ †Sed ꝯ hoc opp. de
eo quod no. Innocen. de accuſa. c. ſuper his.
vbi dicit quod allegans aliquem periurum, eo
quod non ſoluit, dꝫ probare negatiuam. idem
dicit. Hoſtien. ſed Pet. reprehendit Innocen.
qꝛ vbi admittitur ad opponendum vel propo-
nendum id qȯ non poteſt probare, lex preſumit
illud eſſe verum, alꝭ lex eſſet inanis. quare enī
admitteret, ſi admiſſam intentio non iuuaret, h
⁊ ita eſt in materia negatiua non coarctata: ni
ſi enī preſumeretur, fruſtra obiiceretur ſm Pet.
⁊ Cyn. dicit qȯ Inno. dicit verum, qñ negati-
ua cōſiſtit in iure tertii, ſecus in iure proponē- i
tis. idem tenet Bar. de verbo. oblig. l. in illa. ⁊
l. hoc iure. ⁊ hoc ſic probo. pone iuraui me ſo-
luturum titio. x. vſꝫ ad paſcha, contingit quod
poſt paſcha eligor ad quandam dignitatem,
quilibet poteſt opponere de periurio. ergo cui k
libet teneor edere inſtrumentum ſolutionis,
quod eſt falſum, quia editio fit inter contra-
hentes. ff. de edendo. l. pretor. ⁊ idem de teſti-
m bus: quia cui nō teneor edere inſtrumētum[m]

a ❡ Proprietarius. Eſt tex. i. §. meminiſſe. hic alleg. iūcta. l. j. §. in opē-
ris. eodē tit. ⁊ ibi gl. contrarium tamē ſentit Bal. in. l. iij. verſi. extra
quero, ſi poſſidens. ſ. de ſerui. ⁊ aqua.

b ❡ Pene. Si dominus promiſerit non expellere, intelligitur. ſ. ſi em
phyteoſim ſoluerit: vt per doc. in. c. potuit. extra de locato.

c ❡ Penam. Nota quando prouiſio hominis tollat ꝓuiſionē legis: vt hic per gl. ⁊ Barto. ⁊ Bal. in. l. vbi adhuc. infra de iure do. ꝑ Iaco. de beloui. in. l. ſi. j. de pact. conuen. ⁊ vide per doct. in dicto capit. potuit. extra. de loca.

❡ Penſionē. facit qȯ not. Bart. hic in verſic. q̄ro, qd ſi elapſo triennio. ⁊ quod habetur per gl. ⁊ doct. in. c. potuit. extra de loca. ⁊ qȯ not. bal. in. l. ſecunda. in princi. ff. ſi qs. cautio.

❡ Pena. ꝑ Doc. poſt gloſſ. in cap. potuit. extra de locato.

❡ Contractꝰ. no. qȯ ſtipulatio penalis appellatur cōtractꝰ. per Imo. in. l. v. in princi. ff. de verbo. obligationi.

❡ Statutū. Gabella nō debet ſolui de acceſſorio. ⁊ idem dixit in. l. cū dotē. j. ꝺ iure do. ⁊ in rub. ſ. de po. ⁊ in. l. antepe. §. lꝫ ⁊ ſi. nec etiā cōtractu tacite incluſo vel trāſferēdo in alium cōtractum ſecundum bal. in dicta. l. cū dotem. an autem gabella debeat ſolui ꝺ fructibus, vide Bal. in. l. abſtinēdi. ff. de reſtit. in integ. alias incipit Iul. lib. xviii.

❡ Expelli. Facit quod no. Bal. ſ. proxi. in ver. quero an dum.

❡ Liberetur. Faciūt no. per. Bal. in authen. qui rē. in prin. ſ. de ſacro ſan. eccle.

❡ Soluit. Sꝫ aliter loquitur hic Bar. vide tamen que no. Bald. in lege prima. in. xj. queſtio. in ver. ſꝫ nunquid emphyteo. j. quando non pet. par.

l ❡ Emphyteotam. Vide per Pet. de ancha. ⁊ Imo. in. c. potuit. ex-
tra. de loca.

m ❡ Inſtrumentum. vide no. per Bar. in lege fin. ſ. de edendo.

a ℂSolutio. Uid hic glo.bar.ꝛ per pe.de anch.Jmo. in.c.potuit.extra de loca.
b ℂTrinā.niſi ibi trina ſolutio fieret vna ſemel ſm Cy.ꝛbal.i.l.ij.ſ.d dotis ꝑmiſſione.
c ℂSi emphyteota.vid per bar.i.l. ſi finita §.ſi de vectigalib⁹.ff.de dā. īfec.ꝛgl.ꝛ bar.hic bene facit qd not. bal.i.c.j.§.inſuper. de phi. feu. alie.p Frede.ꝛqd not.p bar.in.l.ſi.ſ.e.ꝛibi vid gl.ꝛ Bal.in.l. predia.ſ.de fideic. in.j.col. p. doc.in c.potuit.extra de loca.
d ℂCēſus.facit ad not.i.l.male agit. ſ.de pſcri. xxx. an. ꝛBar. ꝛ bal. in.l. cōperit.eo.tit.vbi alleg.iſtam glo.
e ℂJus accreſcēdi. vid in.l. ſi mihi et titio.ff.de ver.ob.
f ℂCanō. vid hic gl.pe.q aliter dicit. ꝛ qd not.bar. in.l.cū g.in fin. ff. de an.leg.ꝛ p Cy. hic in.xj.q.
g ℂJnuito.videp bar.in.l.cū g.ff.de annu.l.pe.de anc. ꝛJmo.i c.potuit. extra de loca.
ℂAdde qd nota ui in apo. ad iſtū i.l.plures.nu.v.in ver.emphyteota. ſ.de fide inſtru.
h ℂCadit. vid.l.cū filius.§. in hac.ff. de ver.obli.
i ℂJacēte. vide q no.Bal.in rub.de ſuc.ed.ꝛ. l.ad dié. cū ibi no.ff.d ver. obli.ꝛ i.l.ſi itra.ſ. de non nu.pecu.
k ℂSʒ tu pōdera tex.ꝛc.Not.ꝙ oīs priuatio noīat no mine pene, hanc opi.ſequit bar.in l.ij.C.ſi aduer. vē. ꝑ Sali. ibi, ꝛ hic. And.Barba.
l ℂPriuatio. Sʒ bal.in.l. ſi. ſ.de bonis lib.ōt ʒrium.
m ℂSine hered.vide de ſpe.i tit.de loc. §.nūc aliqua. ver. xviij.ꝛ ſeq.ꝛdy.in regula cum quis in ius.de reg.iur. in.vj.

non teneoꝛ edere teſtes.ff. de arbitris.l.nō ex
oībus.a’s opoꝛteret infinita inſtrumēta habe-
re:vt infinitis edi poſſent.qui ergo ſentit ſe nō
poſſe ꝓbare,nō opponat:vt.ſ.de calūnia.l.no-
18 ſtris.ꝛ in.c.vt circa.de elec.lib.vj.ℂSʒ quali-
a ter pꝛobatur ſolutio [a] canonis.reſpō.per cōfeſ-
b ſionē domini:per inſtrumentum:per trinam [b]
ſolutionē.de apochis publi.l.quicunqʒ. lib.x.ꝛ
per teſtes.ff.de ꝓba.l.cenſus.de fide inſtrumē.
l.plures apochis.in fi.Solutio tū fiſcaliū requi
rit ſcripturā.l.j. de apochis publi.in authenti.
de māda.pꝛinci.§.coges.ꝛ qui non eſt ſcriptus
in libꝛo ſoluentium,pꝛeſumitur non ſoluiſſe.l.j.
de exac.tribu.lib.x.qꝛ nil pꝛeſumitur omiſſum
c ab officiali.ℂSi emphyteota [c] facit alium em
phyteotam qui non ſoluit,an dn̄s poſſit eum
expellere:ꝛ videtur ꝙ non:qꝛ nil pꝛomiſit do-
mino,ꝛ quo ad eū non eſt in moꝛa.ff.de euic. l.
ſi heres.tū in contrarium facit:qꝛ cenſus ſolu
tio coꝛreſpōdet pꝛopꝛietati.ergo afficit quēli-
bet ſucceſſorem arg.de actio.empt.l.in vendi-
tione ſm Pet.iſta eſt veritas:qꝛ manus inie-
ctio realis eſt:vt.ff.de pꝛeſcrip.ver.l.Titius.ꝛ
ff.de pignoꝛi. lex vectigali. ℂSed quomodo
pōt emphyteota alium emphyteotam facere.
19 reſpō.vt.ſ.eo.l.fin.ℂ†Quero nunquid ex pꝛe
d ſcriptione lōgiſſima cenſus [d] pꝛeſumatur con-
ceſſio.glo.dicit ꝙ ſic,ſʒ Cy.dicit ꝙ iſta eſt pꝛe-
ſcriptio,nō cōſenſus.Tu dic,ꝙ in pꝛeſcriptio
ne relatiua:vt qꝛ ego pꝛeſcribo emphyteoſim:
tunc cēſus pꝛeſumitur cōſenſus.l.penul.ſ. cō-
muni diui.ſecus in alijs pꝛeſcriptionibus,que
nō ſunt vltro citroqʒ:vt not.ff.de dolo.l.i.§.pe.
20 ℂ†Quero nunqd in emphyteoſi habeat lo-
e cum ius [e] accreſcēdi.reſpōd.ſic in emphyteoſi
cōiūcta in vna radice,ſeu vno ſtipite a pꝛimoꝛ
dio,licet poſtea ſucceſſionū contingentia ſit di
uiſa,quod dic vt dicam.ſ. qn̄ non pet.par.l.j.ꝛ
idem in feudis:qꝛ ſemper ſuum reſpiciunt ſti-
pitem, quaſi pꝛimoꝛdialem naturam. facit de
21 condi.ꝛ demōſtra.l.cui fundus.in fi. ℂ†Sed
f quo tempoꝛe debet ſolui canon [f]:videtur ꝙ in
pꝛincipio anni:qꝛ ſolutiones multiplicant,ſed
cum totum trienniū intercluderet,finem expe-
ctare neceſſe eſt:vt patet ibi.dum dicit triēnio
elapſo.Nō obſt.arg.de multiplicatione anno-
rum:qꝛ illud eſt verum quando tempus appo-
nitur fauoꝛe creditoꝛis,ſecus ſi fauoꝛe debito-
22 ris:vt.l.lecta.ff.ſi cer.peta.ℂ†Sʒ nūquid po-
g teſt ſolui inuito [g] dn̄o ſemel pꝛo multis annis.
Reſpon.non: qꝛ expedit dn̄o ſigillatim ſolui,
pꝛopter faciliorē pꝛobationē:vt.l. plures apo-
chis.ſ.de fide inſtrumen. ergo ꝛc. ff. de verb.
obli.l.qui Rome.in pꝛin.Jtem de futuris an-
nis incerti ſumus, ſicut de obligatione condi-
tionali,ſ.eo.l.j.in fi.glo. Jnterim non tenetur
creditoꝛ excipere:qꝛ nō tenetur ad condictio-
nem indebiti ſe obligare.ff.de verb.obligatio.
l.ſtipulatio iſta.§. inter certam. ſed heres em-
h phyteote cadit [h] a iure.ꝛ ſi per iuſtā ignoran-
tiā non ſoluit per triennium,cadit a iure ſuo,
ſed reſtituitur in integrū ſm Dyn. Pet. dicit
ꝙ non reſtituitur : qꝛ ex perſona heredis non
debet conuentionalis curſus tēpoꝛis impedi-
ri:nec cōtractus alterari :nec figura eius mu-
tari.ff.de verborū obligationi. l. ij.ſ. de reſtit.
mili.l. ea que a patre. ff. de minoꝛi. l. Emilius
i largianus, vnde etiam hereditate iacente [i] ius
incidit in commiſſum.ff.de nego.geſtis l.debi-
tor. ꝛ debitor non debet obeſſe creditoꝛi : nec
etiā ignorātia debitoꝛis officit creditoꝛi.vnde
non tunc pꝛorogat diem ſoluendi ſecundū Pe
trum ꝛ Cynum : quia pꝛoꝛogatio eſt ſpecies
alterationis,ff.locati.l.cum in plures.§.lege di
cta.ꝛ ff.de verboꝛū obligationi.lege qui Ro-
23 me.§.Callimachus. ℂ†Sed tu pondera tex-
k tum [k] in verbo ſpontanea voluntate , vbi pe-
na huius.l.imponitur voluntarie ceſſanti,vn-
de tempus debet eſſe infoꝛmatum negligētia:
non tempus ſimpliciter ꝛ dicere quod amiſſio

1 dominij non ſit pena,falſum eſt:qꝛ omnis pꝛiuatio [l] pene noīe con-
tinetur.ſ.de his q pene nomine.l.j.ergo opin.Dy.verioꝛ eſt.ff.vt in
24 poſſeſſ.lega.l.is cui.§.ceſſatum. ℂ†Quid ſi dn̄s deceſſit ſine here-
m de.[m] Reſpondeo,tunc non imputatur emphyteute ſi non ſoluit,qꝛ
non eſt cui ſoluat.ff.de in diem addic.l.ſi pꝛedio.

1 ☞ Emphyteuta qui ceſſauit per triennium continuum ſoluere,an poſſit expelli ab omni iure ſuo.
2 Dominus habens directum,dominium, cenſetur dignioꝛ emphyteuta.
3 Emphyteuta non cadit a iure ſuo pꝛopter canonem non ſolutum, niſi dominus velit eum cadere.
4 Conuentio generalis de non expellendo ſub pena, quomodo intelligatur.
5 Dies nedum expꝛeſſa,ſed etiam tacita interpellat pꝛo homine.6.
7 Pactum expꝛeſſum,ſicut eſt tituli reſolutiuum:ita ꝛ tacitum.8.
9 Dominus an poſſit authoꝛitate pꝛopꝛia deijcere emphyteutam nō ſoluentem.10.11.
12 Dominus ſi pactum fecerit cum emphyteuta quod poſſit eum non ſoluentem deijcere authoꝛitate pꝛopꝛia, an tunc contra reſiſtentem liceat ingredi fundum authoꝛitate pꝛopꝛia.
13 Pactum quod non liceat domino emphyteutam expellere,etiam ſi non ſoluat,an valeat.
14 Quid ſi dominus recipit penſionen omnium trium annoꝛum , an eum expellere poſſit.
15 Dominus , an teneatur pꝛobare negatiuam , ſcilicet ſibi non ſolutum eſſe ab emphyteuta:vel an emphyteuta affirmatiuam , ſcilicet ſe ſoluiſſe.16.
17 Negatiua quomodo pꝛobari poſſit.
18 Emphyteuta,ſi pꝛomiſit penā,ſi nō ſoluerit penſionē : an ſi ſoluerit per trienniū,poſſit deijci,ꝛ an vtrunqʒ facere poſſit n.19. ꝛ 20.
21 Quid ſi dictum ſit rato manente pacto.
22 Emphyteuta alteri emphyteutica locauit, quid iuris in ſolutione penſionis.
23 Emphyteuta,qui nō erat vere emphyteuta:ſi ſoluit vt emphyteuta per quadraginta annos:an poſſit deijci,ſi non ſoluat.
24 Et quo tempoꝛe emphyteuta debet ſoluere penſionem.
25 Heres acceptoꝛis qui ignorat quod debuerit ſolui, an poterit eijci.
26 Pater recipit fundum in emphyteuſim pꝛo ſe et filijs ſuis,vtrum filij concurrant cum patre.
27 Eccleſia ſi ſucceſſit pꝛiuato qui in emphyteuſim dedit:an emphyteuta non ſoluente,eccleſia vtatur iure pꝛiuati:vt requiratur per triennium eum ceſſaſſe,vel ſufficiat per biennium.28.29.

ℂAdditio.

PRimo pꝛouidet dn̄o con-
tra empbyteutā. Secundo emphyteute cōtra dominū.
ſecūda ibi:ne autem ex hac cauſa. Pꝛiua ſubdiuiditur
in tres partes. Pꝛimo mādat pacta in hoc cōtractu poſita ſeruari.
Secūdo pꝛouidet qd pꝛopter canonem nō ſolutū res redeat ad do-
minū.Tertio remouet tres obiectiones,que per emphyteutā con-
tra dn̄um videbantur opponi poſſe. ſecunda ibi:ſin autē.tertia ibi:
nulla.ℂCaſus.Pacta inita inter dn̄um ꝛ emphyteutā ſunt ſeruan
da,ꝛ maxime ſuper reiectione emphyteute:ꝛ ſi de eius reiectione ni-
hil fuerit cōuentum,pōt expelli ſi nō ſoluerit per trienniū,nulla me-
lioꝛationis,vel alicuius pene habita ratione:niſi per dūm ſtetit quo
min⁹ ſolutionē reciperet:ꝛ emphyteuta cōſignauerit,ꝛ depoſuerit.
1 hoc dicit. ℂ† Nota quod emphyteuta qui ceſſauit per triennium
continuum ſoluere , poteſt expelli ab omni ſuo iure.vt hic in verſi.
ſin autē. ℂJtem nota qd de maioꝛi vel minoꝛi tēpoꝛe poteſt cōue-
niri in pꝛima parte. ℂJtē no.qd emphyteuta tenetur ſoluere pu-
blicas functiones,ꝛ ſic operari publice,ꝛ apochā de ſoluto recipere,
2 ꝛ dn̄o tradere.ℂ†Ex quo potes colligere,quod dominus habens
directū dn̄ium,cenſeatur dignioꝛ quā emphyteuta qui habet vtile:
cū inſtrumenta que cōmunem vtilitatē plurium cōcernunt, debeant
collocari penes digniorem:vt.ff.fami.erciſcū.l.ſi q.ꝛ.l.pōponius.ꝛ
ff.de fide inſtru.l.fi.ℂJtem not.in ſecunda parte litere ibi.volēti ei
3 licere.ex tertia ibi:ſi dn̄s voluerit ꝛc.ℂ†Quod emphyteuta nō ca-
dit a iure ſuo pꝛopter canonem nō ſolutū,niſi dn̄s velit eū cadere,ꝛ
tūc dn̄o volēte,ipſo iure dicitur cecidiſſe a ſuo vtili dn̄io,ꝛ ꝓ hoc vi
det mihi caſ⁹ i.l.lex vectigali.ff.de pig.vbi pōdera, qd ibi iudex pnū
tiat declaratoꝛie ꝓ dn̄o,ꝛ hoc eſt ius ſuū,quo dn̄s vti debet:de quo
ibi in fi.l.dicit.ℂ Ex his collige qd tertius ʒ quē emphyteuta rem
vēdicaret,nō poſſet ei obijcere exceptionē de canone nō ſoluto, niſi
4 conſtitiſſet d dn̄i volūtate,q voluiſſet eū cecidiſſe a iure ſuo ℂ†Jtē
no.ex tertia parte ibi:vel pena,ꝙ cōuētio generalis de nō expellēdo
ſub pena,intelligitur illo ſoluēte,ꝛ ſeruāte ea ad q tenetur ex natura
contractus,

contractus.⁊ ſi dicitur in ſe habere tacitā cōditionem,niſi feceris id
propter qđ mihi hoc iure liceat:vt hic.⁊.ff. loca.l.ꝗro.§.inter.⁊ hoc
qñ cōuentio eſt generalis.ſecus ſi ad ſpeciē alicuius nō obſeruantie
deſcenderet.puta de non expellēdo ſi tu nō ſolueris:a2 tūc habet lo-
5 cū queſtio glo.¶ † Itē no.ex eadem parte,ꝙ dies nedum expreſſa,
ſed etiā tacite intellecta,interpellat pro hoīe.cōcor.l.magnā.ꝫ.de cō
trahē.⁊ cōmit.ſtip.¶ Itē no.ꝙ ad tēpus permiſſa, poſt tēpus vidē
tur ꝓhibita:vt hic.⁊.ff.de leg.ij.l.ſtatuliberū.¶ Ultimo no.ex fi.qđ
6 ibi dicit̄ de oblatione ⁊ cōſignatiōe:q2 ꝑ eas pena euitatur.¶ † Ue
nio ad apparatū.⁊ op.ꝙ nō expectetur per trienniū,ſed ſufficiat biē
niū.vt.ꝫ.de ſac.ſanc.eccle.aut.qui rē huiuſmodi.ſolue vt in glo.ꝙ ibi
in emphyteota eccleſie.hic priuati.¶ Opp.ꝙ ēt in priuato ſufficiat
bienniū:vt.ff.loc.l.quero.§.inter.ſolu.ꝙ hic in emphyteota.q habet
vtile dñium ibi in colono ſimplici qui nullū ius habet iure. Et hic
aduerte:q2 glo.iſta eſt corrupta,dū dicit triennium,debuit eñ dice-
re bienniū:vt.d.§.inter.⁊ ideo melius no.in.d.aut.qui rē.⁊ hoc qñ a
tota cōductione repellitur dolo.Sed qñ a preſenti vſu rei tantū.tūc
ſtatim cū non ſoluit,poſſunt repellere eū:vt.ꝫ.tit.j.l.ede.⁊.ff.loca.l.
cum dñi.¶ Quero,quantum ad hunc paſſum,an hoc triennium de-
bet eſſe cōtinuū.dic ꝙ ſic:aliter interrupta eſſet preſcriptio per ſolu
tionē medij tpis.¶ Quero,quid ſi appareat per apocham de ſolu-
tione proximorū triū annorū,ſed de triēnio anteriori nihil apparet:
⁊ pro illo triēnio anteriori dñs negat ſibi ſolutū, an pōt illū expel-
lere,vel nō ſolutū petere:dic ꝙ nō:vt hic in gl.magna.⁊ eſt tex.ſing.
j.de apo.pub.l.qcūqꝫ.li.x.⁊ ita cōſuluit Dy.⁊ ita obtinuit de facto.
¶ Quero tertio ab extra,⁊ reuoco i dubiū,an ēphyteota ꝓpter ca-
nonē non ſolutū cadat ipſo iure a dñio ſuo, volēte dño,an vero per
ſententiā.⁊ Spe.in tit.de loc.§.nūc aliqua.ver.xlvij.arguit ꝓ ⁊ con-
tra:⁊ finaliter cōcludit ꝙ tutius eſt dicere per ſententiā,hanc partē
videt̄ tenere Inno.extra de loca.c.potuit.qđ bñ facit ꝓ hac parte:
⁊ pro hoc facit qđ in fi.huius.l.⁊ in.l.ſeq.vtit̄ verbo cadat,qđ fu-u-
rū concernit.⁊ ſi ꝑ ſententiā:vt.l.ij.§.qđ ſi actor.⁊ aut.principales.ꝫ.
de iura.calū.⁊ aut.q ſemel.a fi.ꝫ.quō ⁊ qñ iudex.⁊ aut. imo.ij.de act.
⁊ obl.⁊ i aut.vt hi q obli.ſe hab.res mi.perhi.§.ſi vero tacuerit.ibi,
ſciat ſe actione caſurū.et.§.ſe.ver.ſꝫ ꝑ nō facto.⁊ pro hoc accedat qđ
no.gl.de verbo admittat.in.l.ſi quis in tantā.ꝫ.vnde vi.facit.l.ei9 q.
ff.de iure fiſci.Ꝯtrariū puto verius:vt in ſeq.q. ſentit gl.⁊ hoc per iſtū
tex.in ſcđa ⁊ in tertia parte,q hoc ſonare videtur,cui conſentit text.
in aut.de alie.⁊ emphy.§.ſi vero qs aut locator.vbi dat poteſtatē do
mino deijciendi,ſicut hic repellēdi.⁊ pro hoc accedat aut̄.q rē.ꝫ.de
ſac.ſan.eccle.iſte eñ.ll.loquunt̄ cū parte,nō cū iudice:⁊ pro hoc forte
facit in aut.de nō alie.§.ſcire.vbi dicit̄ nō ſolutio canone ſiant oīno
extranei emphyteotici,vbi pōdera verbum oīno,qđ eſt preciſum, ⁊
verbum extranei,qđ idē eſt quod aliem, ⁊ verbū ſiant,qđ ſui natu-
ra factū iudici nō requirit.pro iſta parte facit.ꝫ.loca.l.fi.vbi eſt ver-
bū cadat.⁊ tñ intelligitur ipſo iure.nō expectata ſentētia:vt ibi in li
tera.ꝑ hoc etiā facit aut̄.qui res iā dictas.ꝫ.de ſac.ſan.eccle.vbi ver
bum cadat,neceſſario intelligit̄ ipſo iure.pro hoc facit:q2 ipſa res q̄
cadit cōmiſſum ꝓpter vectigal nō ſolutū,ipſo iure perditur.⁊ alteri
ꝗritur:vt.l.cōmiſſa.ff.de publicanis.⁊.l.ſi qs.ꝫ.de vect.⁊ cōmiſ.vlti-
mo mihi appet quaſi caſus vtiliter inſpect9 i.l.lex vectigali.ver.Itē
queſitū.ff.de pig.vbi pondera qđ ibi dñs eligit declarat oīe:vt pro
nuncietur fundū ſuū eſſe.ex quo datur intelligi ꝙ ipſo iure canone
debito non ſoluto, ius ſuum perdit emphyteota, ⁊ dñs iure pleni
dñija quocunqꝫ poſſeſſore etiam habente cauſam ab emphyteota,
pōt vēdicare.⁊ ratio eſt:q2 reſoluto iure datoris, reſoluitur ius ac-
7 ceptoris:vt ibi.¶ † Ex quo colligo,ꝙ ſicut pactū expreſſū eſt tituli
reſolutū.ita ⁊ tacitum qđ ineſt mediante legis diſpoſitione: vt hic,
qđ ergo hic in fi.dicit cadat.intelligo ipſo iure,vt in alijs.ll.§.allega.
¶ Et hoc vt clarius liqueat. attēde. cū queritur an pena cadente a
iure ſuo debeat intelligi ipſo iure:vel ꝑ ſentētiā.dico ꝙ aut lex ipſa ꝓ
cedit dando modū ⁊ formā,⁊ illam ſerua:vt.l.ſi.ꝫ.de loc.⁊ aut.prin
cipales.ꝫ.de iura.calū.aut vltra nō ꝓcedit:⁊ tūc aut per aliā legē re-
perit̄ clarus mod9 ⁊ forma.⁊ adhuc dico idē.⁊ ꝓbatur in.l.ij.§.quod
ſi actor.ꝫ.de iu.calū.q̄ ſimpliciter loqtur. ⁊ per aut̄. principales de-
claratur vt per ſentētiā intelligat̄,aut per aliā. l. modus datus non
reperit̄:⁊ tūc aut lex dicit cadat,per verbū preſentis tēporis,⁊ tūc
ipſo iure.aut dicit,cadat per verbū futuri tēporis:⁊ tūc aut hec pe
na imponatur ꝓpter actū omiſſum fieri in iudicio,vel eo pēdēte.⁊
tunc intelligit̄ per ſententiā:q2 cū iudi lex dicitur loqui , coram quo
ventilatur cauſa.arg.l.vbi ceptū.ff. de iudi. ⁊ ita etiā loquit̄.d.§.qđ
ſi actor.⁊.ꝫ.quō.⁊ qñ iud.aut̄.qui ſemel.⁊.ꝫ.vnde vi.l.ſi quis in tan-
tā.aut imponitur per actū extra iudicialē omiſſum ex cōtractu fien
dū.⁊ tūc ſi cadētia eſt tituli reſolutiua,intelligitur ipſo iure:vt hic. ⁊
in.d.l.lex vectigali.⁊ alijs.ll.ſuperi9 alle.aut nō eſt tituli reſolutiua,⁊
tūc per ſententiā:vt in aut̄.vt hi qui ſe ob res mi.perhi.§.ſi vero ta-
cuerit.in dubio preſumitur tituli reſolutiua , qñ cadentia eſt a iure
per Ꝯtum queſita.⁊ ipſa Ꝯhenti ꝓ futura:vt hic.Et eſt ratio:q2 tūc
8 hꝫ vim legis cōmiſſorie.¶ † Reſtat nunc reſpondere ad.c.potuit
extra de loc.quod bene facit.ſic eum declarando.ibi permittitur mo
ra purgari,que nō permitteret̄ ſi ipſo iure a ſuo iure cecidiſſet, cum
tunc facta eſſet executio,poſtquā morā purgare nō licet:vt.ff.de cō
dic.l.qui ob rem.⁊.ff.iudi.ſol.l.iam ꝗ.j.reſpon.⁊.ff.de act.⁊ ob.l.tra-
iectitie.§.de illo.nam rñdeo,ꝙ a ſuo iure cadit,ſi dominus velit: vt
hic.⁊ ibi pondera,ꝙ ſub eadē cenſura ponant̄ hec duo,rē alienaſſe,
⁊ canonē per bienniū non ſoluiſſe.Sed per primum cadit ipſo iure:
vt in.l.ſeq.ergo ⁊ per ſcđm.nec ille tex.permittit morā purgare, nō
volente dño,ſed ſi purgauerit:q2 celeri ſatiſfactione ſibi cōſuluit.⁊ ſi
dñs ſine vlla proteſtatione recepit:tūc hꝫ locū.c.potuit.vt ꝓbat illa
litera.ſiue ꝑ verba preteriti tēporis in ſua exceptione loquit̄.Et pō
dera,ꝙ ibi ſi celeri ſatiſfactiōe ſibi nō cōſuluiſſet.tex.ille dicit ꝙ iuſte
expelli potuiſſet, vbi pōdera verbum iuſte, per ꝙ datur intelligi ꝙ
a ſuo iure ceciderat,alia ſnia nō expectata,declaratio tamen volun-
tatis dñi requirit̄:vt al's in cōpenſatione,que fit ipſo iure.Si autem
opponatur ab homine:⁊ ob hoc forſan dixit Inn.ꝙ nō eſt reſciſſa
emphyteoſis,quādiu dñs patitur cōductorem tenere rem locatam.
Hoſt.aliter ſoluit,vcꝫ ꝙ olim cadebat ipſo iure,⁊ res auferebatur,
ſed per.c.potuit.additur de gratia : vt celeriter ſibi poſſit ꝓuidere,
ꝙ Pau.de leaza.vr̄ intelligere:niſi de tacita vel expreſſa ꝯtraria vo
luntate domini appareat.⁊ hoc eſt tēpus ꝙ Iudex habeat conſide
rare.de quo no.ibi in fin.glo.⁊ hoc mihi placet per ſuperius dicta.
9 ¶ † Quero modo quarto cū glo.an ſua propria authoritate poſſit
eū deijcere.Reſpon.aut iam emphyteota interuerterat poſſeſſionē
domino:⁊ tunc ei nō licet ſine iudice:aut nondū interuerterat,⁊ tūc
poteſt authoritate ſua:q2 poteſtas iſta eſt ſibi per hāc.l.cōceſſa.ſic ⁊
al's in.l.deuotū.ꝫ.de meta.lib.xj.⁊ hoc ſm Cypri.ſubiungit tñ gl.ꝙ
melius faciet ſi ꝑ iudicē faciat:q2 lꝫ ceciderit a iure dñij,nō ꝓpterea
deſijt poſſidere.⁊ ideo ꝓpria authoritate nō eſt repellēdus:vt.ff.de
vi ⁊ vi arma.l.colon9.⁊ pro hoc benefacit.ꝫ.de pig.l.creditor.⁊ hoc
10 voluit Bal.⁊ mar.⁊ ita tꝫ Pet.⁊ Cy.¶ † Sed ſm hoc dictio meli9
nō ſtat in gl.cōparatiue,ſed electiue.⁊ dicūt eſſe caſuꝫ.ff.de pig.l.lex
vectigali.ibi,ei propterea,ſed illa.l.modicū facit ad hoc ꝓpoſitū.nā
licet ibi egerit rei vēdi.Ꝯ pignorū poſſeſſorē,vel cōtra emphyteotā,
nō ſequit̄ neceſſario.ergo emphyteota te expellere nō pt̄,nec potuit
ſed facit bene vt ipſo iure cadat a iure dñij volente dño:vt.ꝫ.in no.
dixi.ſed ꝙ ſua authoritate poſſit.facit.l.ede.ꝫ.loc.in prin.⁊.ꝫ.e.tit.l.
cū dñi,ſꝫ ibi nō a iure ſuo,ſꝫ a p̄ſenti vſu rei.¶ Sed obſtat forti9.ff.
loca.l.ꝗro.§.inter locatorē.vbi expellit̄ a totali iure ſuo,⁊ a poſſeſſio
ne,ſi per bienniū nō ſoluit.So.ꝙ ibi in colono ſimplici.q nō poſſidet
ſibi:vt.l.male agit̄.ꝫ.de preſcrip.xxx.an.in caſu noſtro poſſidet ſibi,
ſꝫ tūc replicari poteſt.nā poſſidet ſibi nec fuiſſet vtile dñium,ꝙ iure
habebat.cū igit̄ ipſo iure deſijt vtile dñium habere,⁊ hoc volēte do
mino,dꝫ deſinere illā poſſeſſionē habere, ⁊ in ſimplici detentatione
remanere:q2 ceſſante cā,ceſſat effectus.Sol.ꝙ poſſeſſio non deſinit,
ſed eius iuſtitia ſic:q2 iniuſte poſſidet,⁊ non iuſte,ſed cōtra:q2 ſicut
iuſtitia poſſeſſionis,ita ⁊ poſſeſſio cauſabat̄ a titulo:q2 ſine hoc titu
lo nō poſſidet,ſꝫ defende:q2 iuſtitia a titulo: poſſeſſio vero a volun-
tate dñi,qui in eū trāſferre voluit.⁊ ꝑ iſtū modū defendit̄ opi.Bul.
⁊ Mart.i no nō defendit̄:q2 ſm naturā Ꝯctus in eum transferre vi
detur.l.ſi per penſionē ſoluat,nec per trienniū ſteterit.⁊ cū per trien
niū ſteterit,ei liceat eū expellere:vt in caſibus ſpecialibus dicit̄ in.l.
ede.ꝫ.loc.ſed hoc nō obſtat: q2 ꝓcedit vbi ſtaret ꝙ hec eſſet natura
huius Ꝯctus,ſed in dubium reuocat̄ per predicta.Bart.dicit ꝙ po-
teſt propria authoritate ipſum nō reſiſtentē expellere, vbi aūt reſi-
ſtit,nō pōt ſine authoritate iudicis:vt.l.nō eſt ſingulis.ff.de reg.iur.
⁊ ſubiungit ꝙ vbi eū ſua authoritate nō velit expellere.ſed in eius
poſſeſſione iuſta turbare,⁊ inquietare.tūc rōne ſui ciuili quā habet:
vt.l.male.ꝫ.de preſcr.xxx.an.⁊.l.iij.§.ecōtrario.ff.de acqui.poſ.pōt rē
ingredi,⁊ tedio emphyteotā afficere:q2 nō poterit ipſe cōqueri, cū
iniuſte poſſideat̄ ab eo:vt.l.j.in prin.ff.vti poſſi.hoc vltimū placet,ſꝫ
de primo dubito per ſupius dicta:⁊ potiſſime ꝓpter illud:q2 ſi poſ
ſuꝫ eū repellere a preſenti vſu.ergo a poſſeſſione.⁊ poſtea eū nō ad-
mittā:q2 cecidit a iure ſuo,vnde totum dubiū ſtat,an reſiſtentem a
preſenti vſu repellere poſſim.⁊ gl.tenet ꝙ ſic,in dicta lege ede.ſꝫ tu
tius eſt intelligere nō reſiſtentē.¶ Et ita teneo.primo:quia condu
ctores etiā hodie finita locatione non licet ſua authoritate domino
inuito expellere:vt ſupra loca.l.cōductores.⁊ infra.vnde vi.lege non
11 ab re.¶ † Secūdo:q2 mulieris (ad quam reuertitur dominium rei
dotalis per mortē mariti:vt lege in rebus,ſupra de iure dotiū) non
licet ingredi poſſeſſionē eius rei,heredibus mariti nō cōſentiētib9,
ſine authoritate iudicis:vt lege dotis.ff.ſolu.matrimonio.¶ Ter-
tio, per text.lege tertia.infra.de pignoribus.¶ Quarto per regulā
generalē.ſupra ne quis in ſua cauſa,⁊c.¶ Quinto per capl'm licet ſe
cundo.de prebend.libro ſexto vbi priuatū ipſo iure nō licet epiſco-
po de poſſeſſione expellere,niſi priuatio fiat per ſententiā. ¶ Sex-
to, per notata.gl.in capitulo commiſſa.extra de electio.libro ſexto.
¶ Septimo,ne detur occaſio rumores ⁊ rixas cōmittendi: vt.ff.de
12 vſufructu.lege.equiſſimum.¶ † Quero quinto,pone quod pactum
interuenerit,vt pēſione vel canone nō ſoluto,liceret domino ingre-
di ſua authoritate,⁊ corporalem poſſeſſionem ſibi accipere: an tunc

contra reſiſtentē licet ingredi ꝓpria authoritate.⁊ videtur ꝙ ſic per
l.pignoris.S.de pig.ac.vrbanius tñ faciet cum iudicis authoritate:
vt.l.creditor.j.de pig.⁊ hec vrbanitas ñ vitiat,licet deficiat.vt Bar.
in.d.l.pignoris.in alternatiua quā ibi ponit.facit.l.cū creditor.ff.de
furt.⁊.l.Titia teſtamēto.§.Luci⁹.cū ibi no.in gl.ff.de leg.ij.pro hoc
etiā facit.l.iſta in princi.eius ibi,⁊ de reiectione eius ⁊c.⁊ ſuadet ra
tio,vt pactum ⁊ eius verba aliquid operentur:⁊ q᷑ tunc iniuſte em-
phyteota reſiſtit:⁊ per cōſequens dominus iuſte agit,violentiā nō
dicit inferre,ſed violētie reſiſtere:vt.l.vt vi3.ff.de iuſtitia ⁊ iure.Co
gitabis tamē donec legā.l.creditor.licet predicta pro nunc mihi vi-
13 deantur vera.¶ †Quero ſexto,ſi dñus fecit pactum : vt ſibi non li-
ceat eum expellere,etiā ſi nō ſoluat,an pactum valeat. Quidā dixe-
rūt.aut eſt de non expellēdo ad tēpus,id eſt ſi non ſoluat per maius
tēpus ꝙ ſit triennium:⁊ tunc valet:⁊ hic prima parte.aut ne omni-
no liceat propter ceſſatā ſolutionē:⁊ tūc nō valet:vt hic in verſi. nul
la.⁊ al's diſtinguetur tēporalis cōmunio a perpetua. ff. cōi diui.l.in
hoc iudicio.§.ſi cōueniat. ita diſtinctio nō eſt bona:q᷑ ver.nulla.lo-
quitur qñ cōuentio non eſt generalis de non expellendo, non reſtri
cta ad caſum nō facte ſolutionis:vt breuiter in litera dixi.t3 igiť gl.
ꝙ pactū valeat per.l.ſi quis in cōſcribendo.S.de pac.⁊ per.l.j.§.ſi cō
ueniat.ff.depoſi.⁊ ita communiter tenēt doc.tali ratione:q᷑ pactum
cōtra tenorē legis beneficium inducētis valet:vt.ff.de pac.l. paciſci.
ergo ⁊ in propoſito cū hoc legis beneficium fauorē inducat:vt ei ex
pellere non ſoluentē liceat.nō ob.ꝙ videatur dare occaſionē non ſol
uēdi:⁊ ſic delinquēdi:cōtra.l.cōuenire.ff.de pac.dot.q᷑ non tollitur
quominus alijs remedijs iuris eum repellere poſſit ad ſoluendum.
nō obſt.ꝙ pactum videať cōtra naturā cōtractus,⁊ ſic nō valeat:vt
ff.de preca.l.cū precario.q᷑ falſum eſt qđ hoc ſit contra formam,vel
ſubſtantiā,ſiue naturā contractus : q᷑ tunc habet locum cōtrarium.
⁊ ea que dixi ſuper glo.in auť.ingreſſi.S.de ſacroſanc.eccl. ſed eſt cō
tra legis beneficium,propter talē contractum tributum,⁊ ex cauſa
poſt cōtractum tributum:⁊ ex cauſa propter cōtractum ſuperuenie-
14 tem:⁊ hec eſt veritas.¶ †Quero ſeptimo,ſi dñus recipit penſionē
omnium,triū annorum,quibus fuerat ceſſatum,an poſtea illū expel
lere poſſit.dicit glo.ꝙ non:q᷑ alterū tātum facere poteſt:vt.ff.de le
ge cōmiſ.l.poſt diē.Item recipiendo penſionē videtur velle ſtare cō
tractui.⁊ expellere volēdo,videtur nō velle ſtare.igiť vt cōtrari⁹ eſt
repellēdus:vel per electioēē vnius videť alteri renūciaſſe.ff.de fur.
l.j.⁊ per hoc ſpecialiter induciť gl.in auť.de alie.⁊emph.§.ſi vero qs
aut locator.colla.ix.Or attende.Pet.dicit hoc verum,ſi futuro tē-
pore recipit:q᷑ tūc eſt ſibi cōtrarius:⁊ ita intelligit.d.§.ſi vero qs.
ſinautē pro pretio tēpore tantum:⁊ tunc non eſt ſibi contrarius , et
ideo auditur,cū pena expulſionis veniat:q᷑ nō ſoluit:⁊ ſolutio pre-
teriti tēporis fiat:q᷑ fructus recipit.⁊ ꝙ pro tēpore preterito poſſit
vltra expulſionē recipi pēſio.patet.ff.loca.l.colonus.in prin.Jac.de
are.melius dixit,vc3 aut dñs primo deiecit.⁊ poſt vult penſionem,
⁊ pōt:vt.d.l.colonus.in prin.⁊ in auť.de nō alie.§.ſcire.aut primo ha
buit pēſionē,⁊ poſtea vult deijcere:⁊ tūc vult recipere penſionē pro
futuro tēpore:⁊ tunc non pōt deijcere:vt.ff.de pac.l.qui in futurū.⁊
ff.de doli excep.l.ij.§.non male.aut habuit penſionem preteriti tpis
tantū:⁊ tunc aut recepit cū proteſtatione ſui iuris,⁊ eū poterit deij
cere.ar.ff.quib.mo.pig.vel hypo.ſolui.l.ſi debitor.aut recepit ſimpli
citer:⁊ tūc nō pōt expellere,quaſi mora purgetur:vt.ff.ſi quis cau.l.
ſecunda.⁊.ff.de publica.l.vectigalia.§.vltimo.⁊ de eo qđ certo loco.l.
fina.⁊ hec diſtinctio cōmuniter approbatur ⁊ cum ea trāſit Bar.et
ſm eam debet intelligi capitulum , potuit.extra de loc.vt ſuperius
15 dixi in tertia queſtione.¶ †Quero octauo,an dñs negatiuam,ſci-
licet ſibi ſolutum nō eſſe. an emphyteota affirmatiuā,ſc3 ſe ſoluiſſe,
teneať ꝓbare.⁊ dicit gloſſ. qđ emphyteota debet ꝓbare ſe ſoluiſſe:
vt.l. prima ſupra,de proba. Sed in contrarium facit quoddam di-
ctum Innocēti.in capitulo.ij.ſuper his.extra de accuſatio.vbi dici-
tur, qđ ſi electo opponatur exceptio periurij qđ nō ſoluit.x.Titio,
que iurauit ei ſoluere intra mēſem, qđ non ſufficit probare tempus
trāſactum eſſe:⁊ illum ſic iuraſſe,vt dicatur periurus, ſed eſt op⁹ vt
probet eum non ſoluiſſe.ſed dicit Cynus illud verum qñ ſolutio eſt
fienda tertio.argum. l. hoc iure.ff.de verborum obligationi.ſecus ſi
ipſe ſolutionē negauit:vt hac glo.⁊ dicta lege prima.S.de probatio.
Bar.vero.in dicta lege.hoc iure idē dicit.¶ Sed cōtra vtrunq3 fa-
cit text.iſte.ibi,vel publicarum functionū apochas,qui de ſolutione
fiēda tertio loquitur,ſed poteſt dici qđ intelligatur ſecundum pre-
dicta,vel (qđ puto verius)interdum actor,⁊ ille tertius habētur lo
co vnius:tūc de tertio idem iudicatur,qđ de actore:vt hic. Interdū
nō habētur loco vnius,⁊ procedūt predicta.hec enī ſolutio facta fi-
ſco prodeſt dño.qui ad hoc tenebatur.ideo pro vno eos iudico,ve-
rūtamen attēde ꝙ Bar. ipſe latius attingit hāc materiā:dicens ꝙ
vbicunq3 negatio eſt cauſa intētionis negātis,ſiue ſit actor,ſiue re⁹:
ei qui negat incūbit onus probādi:licet aliter ⁊ aliter probetur. Fal
lit in exceptiōe nō numerate.pecunie:vt.S.de nō num.pec.l.ſi ex cau
tione.⁊.l.aſſeueratio.hoc probať per exempla. Primo, qñ negatiua
eſt cauſa actiōis ſeu intētionis actoris:vt.d.l.hoc iure.vbi eſt caſus.
⁊ in.l.ita ſtipulatus.ver.qđ ſi ab initio.eod.tit. ſecundo, qñ eſt cauſa
exercitij actionis:vt in creditore,qui nō venire pōt ad extraneos pi
gnorū poſſeſſores,niſi principali nō exiſtente ſoluendo.debet enim
hoc probare ꝑ executionē legitime factā:vt in auť.preſente.j.đ fide-
iuſ.⁊ auť.hoc ſi debitor.j.de pig.vel ita notoriū eſſe:vt no.i.l.fi.ff.ſi cer.
pet. Tertio pt3,qñ negatiua ē cā ipartiēdi iudicis officiū.nā illa d3
ꝓbari priuſꝙ iudex ſuū officiū interponat:vt.l. magis.§.ne paſſim.
ff.de re.co.⁊ clari⁹.j.de fabri.l.ſi qs ꝯſortiū.lib.xj.l3 aūt negatiua de
beat ꝓbari qñ ipſa ē cā intētiōis actoris:tñ illud eſt limitādū ſm qđ
Cy.dicit,vt ſit verū,niſi negatiua ſit de aliq̇ dādo,vel faciēdo actori:
vt.d.l.j.S.de ꝓba.hic ē qđ ſi ꝓmiſiſti mihi vel officiali ſiſtere tali die
i iudicio ſub pena:⁊ peto penā:q᷑ nō veniſti:certe obtinebo,niſi pro
bes te veniſſe,vel iuſta cauſa te impeditū fuiſſe:vt.ff.de re mili. l.iij.
16 §.ſi ad diē.⁊.l.qui cōmeatus. ¶ †Et ex his decidit ipſe qōnē:pone
qđ reus excepit ex forma ſtatuti ꝯ actorē , ⁊ nō audiať:q᷑ nō ſoluit
colectas:certe excipiēs h3 probare illū nō ſoluiſſe:q᷑ nō ſibi,ſed cōi
debuit ſolutio fieri.ſecus(inqt ipſe)ſi te accuſo vt puniaris in duplū:
q᷑ collectā nō ſoluiſti.nā q᷑ accuſo te principal'r ad vtilitatē cōis,cui
teneris,tu debes ꝓbare te ſoluiſſe:vt.d.l.iij.§.ſi ad diē.⁊.l.q cōmea-
tus.⁊ idē ſi accuſo tutorē de ſuſpecto:q᷑ nō fecit inuentariū.nā cum
accuſem ad vtilitatē pupili,cui inuentariū eſt faciendū,ipſe tutor d3
ꝓbare ſe feciſſe:vt.ff.de ſuſpect.tut.l.iij.§.tutores.l3 ꝯ tutorē agen-
tē ꝯ me,excipiendo qđ nō d3 audiri , q᷑ inuentariū nō fecit:tunc,an
ego,vel ipſe debeat ꝓbare:dicit Bart. dubiū eſſe:ſed dat cautelam
talem,vt reus excipiat qđ inuētarium non fecit:et ſi fecit , petit ſibi
copiā fieri.nā ſi copiam nō dat,vel non fecit,ex hoc repellendus eſt.
¶ Ego puto ſuper dubio predicto qđ tutor debeat ꝓbare:q᷑ a lege
non habet adminiſtrationē legitimā,nec experiundi mādatum : niſi
legitime cōfecto inuētario:vt. l.tutor qui repertorium.ff.de admini
ſtra.tuto.prius ergo d3 ſe habilem oſtendere , ſicut ⁊ ceteri qui ſine
17 mādato legitime nō admittuntur. ¶ †Sed iuxta hoc dubitari pōt
de modo probandi has negatiuas,cū nō ſint coarctate loco,vel tem
pore,Et dicit Barto.in.d.l.hoc iure. qđ poteſt implorari officium
iudicis:vt fiat ſolēnis inueſtigatio,⁊ exploratio per eū cui iudex cō-
miſerit,an talis ſoluerit vel nō ſoluerit:vel an talis ad locū venerit,
vel nō venerit:ſicut qñ fit diſcuſſio bonorum principalis,⁊ pro hoc
inducit ſpecialiter text.ff.de legatis.ij.l.cū quidā.§.fin.⁊. l. ſequen.⁊
ff.de verborū obligatio.l.ita ſtipulatus. ver. qđ ſi ab initio.⁊ ſuffi-
ciet ſi nuntij relatio cōtineat ſe diligenter perquiſiſſe ab hominibus
qui hoc ſimiliter ſcire debent, ⁊ ſe reperiſſe ꝙ talis non venit ad lo-
cū,vel queſiuiſſe ab his quibus ſolui debuit, vel qui ſcire debent re-
cepiſſe eū,⁊ reperiſſe qđ ille nō ſoluit,vel iudex aliter diſgrat:vt.l.ma
gis puto.§.ne paſſim.ff.de re.eo.et hec de ipa negatiua,de qua gña-
liter loquēdo,dixi in.l.actor.S.de proba.¶ S3 in caſu huius. l.que-
ro.qualiter emphyteuta probabit ſe ſoluiſſe , ⁊ dicit gloſſ.q᷑ per in-
ſtrumenta,vel partis confeſſiones. Item ꝙ tribus annis proximis
cōtinuis ſoluerit.nā retro preſumitur ſemp ſoluiſſe:vt.j.de apo.pu.
l.pen.libro decimo. Et iſte modus eſt not.vt dixi in.ij.queſtio.ſubiū
git gloſ,⁊ per teſtes:vt.l.in exercendis.S.de fide inſtrumē.⁊.l.j.S.de
teſti.ſed hic attende:q᷑ teſtes iſti debent eſſe nō minus quinq3,⁊ ro
gati:vt.S.de teſti.l.teſtium.⁊ authē.rogati.⁊ eſt ratio:q᷑ ꝯctus iſte,
⁊ qđ ex eo debetur in ſcriptis , eſt celebratus:⁊ per ſcripturā ipſam
probatur:ergo nō minus ſufficiunt:vt ibi dixi in.vj. oppo. qđ tene
18 menti:q᷑ doct.non tāgunt.¶ †Quero nono,⁊ principaliter, quid ſi
emphyteuta promiſit penā ſi nō ſoluerit penſionē,an eo per triēniū
non ſoluente poterit deijci:dixerunt quidā qđ nō:ſed tantum pena
peti. q᷑ per promiſſionē pene videtur renūtiatum prouiſioni legis:
vt.j.de pac.cōuen.l.fi.glo. determinat cōtrariū ne inducta in fauorē
dñi,vt eſt pena cōuen.retorqueātur in eius leſionem:vt.l.qđ fauore.
S.de legi ⁊ ne pena appoſita in odiū non ſoluētis afferat ei commo
dū:vt.l.ſiue hereditaria.ff.de neg.geſt.nec obſt.d.l.fi.q᷑ loquitur in
priuilegio,⁊ iure ſpeciali,qđ facili⁹ tolliť ꝙ ius cōmune:vt.ff.de mil.
teſt.l.eius militis.§.militia.cū ſimi.⁊ hec dicit Pet.⁊ Cyn.vera,niſi
prouiſio hominis eſſet appoſita ad nouandū prouiſionem legis : q᷑
tūc tolletur prouiſio iuris cōmunis : vt. ff.de re iud.l.iiij.§.ſi ex con-
uentione.⁊.j.de vſu.rei in.l.pen.cū ſi.⁊ ex iſta glo.no.qđ penalis ſti-
pulatio nō nouat in dubio,l3 precedat ꝯtract⁹ iuris ciuilis:vt eſt cō
tractus emphyteuticus:vt dici in.l.prece.ad fi.circa qđ vid latius vt
19 dixi in.l.ſi pact. S. de pact. ¶ †Quero decimo iuxta primam. q.an
vtrūq3 facere pōt.ſ.penā petere, ⁊ eū expellere,dt gl. qđ nō:niſi eſſet
dictū vt vtrūq3 fieri poſſit:vt.ff.de do.exce.l.apđ Celſum.§.labeo.⁊
20 S.de trāſ.l.cū proponas.¶ †Quero vndecimo:pena ē exacta,⁊ poſt
ea ſtetit ꝑ triēniū ꝙ nō ſoluit:an iterato exigi poterit , ſuppoſito ꝙ
a principio dictum fuerit,qua exacta.nihilominus ꝯctus remaneat
firmus:⁊ dicit gl.qđ nō.ar.ff.de ar.l.ſi duo.§ fi.ne per illa verba rato
manēte ꝯctu,intelligať repetita ſtipl'io penalis:q᷑ illa nō eſt ꝯctus:
vt.l.labeo.ff.de ver.ſig.ita elegāter d3 hoc no.gl.ſec⁹ inqt ſi vltra dictū
fuiſſet,puta vt qties ceſſauerit,toties i penā icidat:vt.d.l.ſi duo.§.ſi.
21 ¶ †Quero duodecimo,qd ſi dictū fuit rato manēte pacto,⁊ toties
cōmittatur,⁊ exigi poſſit ⁊c.⁊ ita intelligo titu.hui⁹.qđ.vt differat a

nona

nona queſtione, an tũc pena ex acta, ⁊ poſtea ſteterit ꝑ tricñiũ, po-
terit expelli. dicit gl. ꝙ ſic: q2 illa verba rato manẽte cõtractu, intel-
ligunt̃ apposita fauore dñi. melius dixiſſet implemẽtis: ⁊ ſic nõ de-
bet in eius leſionẽ interpretari. ar. l. ꝙ fauore. ꝯ. de legi. facit ad ꝓdi-
22 dicta. l. cũ par. ff. de reg. iu. ⁊. ꝯ. de trãſa. l. ſi qs maior. ¶ † Quero de-
cimotertio. emphyteota fecit ſcõꝫ emphyteotã, q alteri dedit in em
phyteoſim: ⁊ neuter ſoluit dño canonem: ideo dixit neuter. q2 ſi non
primus: ſed ſecũdus debitũ canonem ſoluiſſet, dño ſuffeciſſet: vt hic
in litera: neqꝫ apochas ⁊c. vt. ꝯ. pro ſocio. l. cũ proponas. ff. de cẽſi. l.
forma. §. ſi cũ ego. ⁊. ꝯ. ſine cenſu vel reli. l. ij. ⁊. l. fi. ⁊. ff. de pig. l. lex ve-
ctigali. Quomodo cõſulet̃ domino. R. ñ. gl. vt in ea patet, ſed nõ cla
re: ideo dicit Cyn. ꝙ ſi ſeruus fuit inueſtitus de voluntate dñi: ipſe
dominus debuit eũ inueſtire, ⁊ domino promiſſio canonis fieri: vt
in. l. ſeq. §. neceſſitatem. ſi igit̃ ſibi tunc non ſoluit, poterit eũ expelle-
re: ⁊ ab eo pẽſiones petere: q2 fides nõ impleti nõ eſt ſeruanda: vt in
gl. ſi autẽ irrequiſito dño primus emphyteota inducit ſcõm in poſ
ſeſſionẽ, ⁊ eũ authoritate ꝓpria inueſtituit: ⁊ tũc q2 nulla promiſſio
eſt facta domino: videt̃ ꝙ eum expellere nõ poteſt: q2 vbi nulla peti
tio, ibi nulla mora: vt. ff. ſi cer. pet. l. lecta. ver. dicebam. Sed tene o cõ-
trariũ: q2 reſoluto iure datoris, reſoluit̃ ius acceptoris: vt. ff. de pig.
23 vel hyp. ſolu. l. iij. ⁊ probat̃ hic. in ver. ſi autem. ¶ † Quero decimo-
quarto. emphyteota q nõ erat vere emphyteota ſꝫ ſoluit vt emphy
teota per quadraginta annos, an poſſit deijci ſi non ſoluat. dt gl. ꝙ
nõ. qd fatet̃. Cy. q2 prius ius emphyteoticariũ preſcripſit. ar. l. com-
perit. ĵ. de ꝓſcri. xl. an. ⁊ pro hoc bene facit in. x. col. in tit. ſi de feud.
fue. controuer. c. j. §. ſi quis per. xxx. anno. ſed an preſumatur contra-
ctus emphyteoticus celebratus. dicit gl. ꝙ ſic. ar. ĵ. de fun. pa. l. fi. ⁊. l.
ius emphyteotici. ſed de. h. d. Cyn. ſe dubitare ꝑ no. in. l. ſi certis an-
nis. ꝯ. de pact. ſed tene gl. q2 loquit̃ in dubio, ⁊ ſic ibi contractus per
24 ſoluentem allegatur. ¶ † Quero decimoquinto, quo tẽpore debeat
ſoluere penſionẽ. gl. hic in ver. nulla. in gl. formauit iſtã queſtionẽ: ⁊
dicit ꝙ tempore cõuento, ⁊ vbi nihil eſt cõuentũ, põt ſolui per tres
vices in anno. dummodo ſoluat̃ totum annũ ante. kalẽ. Januarij: vt
l. placuit. ĵ. de colla. fun. pa. li. xj. vbi caſus. Sed quo tẽpore iſte tres
vices limitentur, lege non cauetur. Jtem in eoruꝫ placito ſtat de to
to tres ſolutiões facere: ſi igitur noluerit tres ſolutiões facere, quo
tẽpore debeat fieri. dic ante kalẽ. Januarij: vt in illo tex. niſi conſue-
tudo loci aliud diſponat, prefixio ergo termini eſt ante kalẽ. Janua
rij. ꝙ intelligo, niſi poſt fructꝰ iam collectos dñs det emphyteoſim,
q2 tũc in kalen. proximi Janua. non tenet̃ ſoluere, cũ nondum rece-
perit aliquos fructus: ſed tũc puto ꝙ expectari debet collectio fru-
ctuũ, ſiue penſio det̃ de fructibꝰ, ſiue de alia re, que ꝓpter perceptio
nem fructũ dat̃. ideo tũc eorũ ꝑceptio expectari debet. arg. ff. qñ di.
le. ce. l. firmio. ⁊ forte dicendũ eſt ꝙ habet annũ a die inueſtiture: vt
25 dixi in locatione. in. l. ede. ꝯ. ti. j. ¶ † Quero decimoſexto. quid ſi ille
qui ſoluere debuit ignorauit: q2 heres eſt acceptoris, an poſſit eijci,
⁊ videt̃ ꝙ nõ: q2 tẽpus nõ currit ignoranti: vt. ff. de cal. l. annus. ⁊. ff.
qd vi aut clã. l. ſemper. §. hoc interdictũ, ſed ibi de vtili anno, hic de
ꝯtinuo: vt in gl. quapropter dicit gl. ꝙ de iure ſtricto deijci põt: ſed
ex equitate reſtitutio dat̃ ex generali clauſula. ff. ex qui. cau. ma. l. j. in
fi. Et idẽ tenet Dy. extra de reg. iu. c. cũ quis. li. vj. Pet. vero dixit ꝙ
heres nõ poteſt reſtitui, ſiue ſit maior, ſiue minor: q2 ex quo contra-
ctus incepit in perſona maioris, currit tẽpus heredi ſine beneficio
reſtitutionis: vt. ff. de min. l. emilius. ⁊. h. d. Cy. nõ eſſe improbabile.
ſed tenuo glo. ꝑ ea q̃ ſcripſi. ꝯ. ſi aduer. vẽ. pig. l. ij. in. iij. op. ⁊ eã tenet
etiã ibi Bar. ⁊ ita ſe habet cõis opi. doc. Et ex iſta habes ꝙ emphy
26 teoſis trãſit ad heredẽ. ¶ † Juxta qd quero decimoſeptimo, pater
recepit fundũ in emphyteoſim pro ſe ⁊ filijs ſuis, vtrũ filij cõcurrãt
cũ patre: ⁊ licet multa poſſint allegari pro ⁊ cõtra: tñ cõcluſiue dico.
ꝙ nõ cõcurrũt: ſed veniũt ordine ſucceſſorio, primo rõne charitatis
inter eos exiſtẽtis, que ſic diſponit in vltima volũtate, in qua ratio-
ne plenioris commodi exhibendi: vt. l. in teſtamẽtis. de regu. iu. vi-
det̃ filios cõcurrere debere cũ patribꝰ: ⁊ tamẽ nõ cõcurrunt, ſed or-
dine ſucceſſiuo veniũt: vt. ff. de leg. ij. l. peto. §. fratre. ⁊. l. cũ pater. §. fi.
⁊ arg. ff. de here. inſti. l. lucius titius. qui. ⁊ ar. ff. de inſti. ⁊ ſubſt. ⁊ ar.
eorũ que no. gl. ff. de libe. ⁊ poſth. l. gallus. §. quidã recte. ſcõo ad idẽ
facit gl. ff. de cõdi. inde. l. ſi non ſortẽ. §. libertus. ⁊ hoc ibi clare tenet
Jac. but. ⁊ Cy. in. l. liberti. ĵ. de oper. lib. Tertio ad idẽ facit gl. ff. de
pac. l. ſi tibi. §. ſi pactꝰ. vbi dicit̃ ꝙ ſi pater ſtipulatur ſibi, ⁊ intelligit̃
27 ſtipulari filio poſt mortem patris ⁊c. ¶ † Quero decimooctauo. ec
cleſia ſucceſſit priuato, qui in emphyteoſim dedit, an emphyt. non
ſoluente, eccleſia vtetur iure priuati: vt requirat̃ per triennium eum
ceſſaſſe, vel ſufficiat per biennium. Reſpond. aut ceſſatio biennij eſt
initiata, ⁊ cõſummata cum eccleſia: ⁊ tunc ſucceſſit, ⁊ vtetur eccleſia
iure proprio, ⁊ eius priuilegio. ar. ff. de vſuris. l. cum quidã. §. ſi de-
bitores, aut eſt initiata cum defuncto, puta quia iam in perſona de-
functi tranſiuerat vnus annus, intra quem omiſerat ſolutionem fa-
cere, ⁊ poſtꝙ eccleſia ſucceſſerat, tranſiuit alius: ⁊ tũc non ſufficit: q2
ex quo vtit̃ adminiculo defuncti, debet vti iure illius. ar. ĵ. de preſcri.
xxx. ann. l. cũ notiſſimi. §. illud. ⁊. ff. de acqui. poſ. l. Põp. §. cum quis.
⁊ ſic requirit̃ tertius annus. Eſt ergo cõcluſio. ꝙ tẽpore eccleſie per
duos annos debeat in ſolutione ceſſaſſe. ⁊ hec ſufficiant. De multis
alijs querit Spe. in ti. de loc. §. nũc aliqua. q̃ omitto ꝓpter breuitatẽ:
⁊ q2 nõ ſunt ſit quotidiana ſicut ꝓdicta: reſtat vt expediaꝫ aliquã op.
28 circa penultimã ⁊ vltimã ptẽ. ¶ † Opp. igit̃. ꝙ nõ ſufficiat diẽ eue-
nire, ſꝫ neceſſe ſic vt debitor interpellet̃: vt. ff. de ope. li. l. cũ patronꝰ.
Sol. vt in gl. ꝙ in opera liberti eſt ſpeciale. ne fruſtra accederet, ſi do
29 mino nõ expediret, vel locꝰ paratus nõ eſſet. ¶ † Opp. ꝙ cõſigna-
tio nõ ſufficiat: vt. l. acceptã. ꝯ. de vſu. Sol. vt gl. ¶ Opp. ꝙ ſola obla
tio ſufficiat quoad pene euitationem: vt. ff. de arbi. l. celſus. in fi. ⁊. ĵ.
de ſuſce. ⁊ archa. l. j. li. x. Solu. vt gl. ⁊ primo ꝙ hic ſubaudiatur maxi
me. ſecundo. ꝙ hic ſit ſpeciale. Jſta rationẽ nõ habet, prima commu-
niter tenet̃, quantũ ad pene euitationẽ, vel dicendũ et ꝙ nõ tantum
hic conſiderauit pene euitationem: ſed etiam a principali debito li-
berationem ſecundum Cy.

¶ Additio.

Cum dubitabatur. ¶ Diuiditur in tres partes prin-
cipales: prima eñ ꝓuidet dño cõtra emphyteutã circa
alienationẽ iuris ſui. ſecũda emphyteute ꝯ dñm. Tertia
punit emphyteutã cõtra facientẽ. ſecũda ibi, ſed ne hac. tertia ibi: ſi
autẽ. aliter ſcõa pars ſubdiuidit̃ in tres: q2 primo prouidet emphy-
teote circa denunciationẽ ⁊ predictionẽ fiendã dño, ⁊ circa rñſionẽ
expetẽdã vſqꝫ ibi. Neceſſitatem. ibi ꝓuidet circa inueſtituram noue-
emphy. faciẽde vſqꝫ ibi, ⁊ ne auaritia. ibi prouidet circa pretiũ pro
inueſtitura recipiendũ. ¶ Caſus. Emphyteota põt vendere melio
ramenta rei, ⁊ ius ſuũ cui voluerit, ſi hoc cõuentũ fuerit. ſi aũt nihil
eſt conuẽtũ, debet denũtiare dño, ⁊ ei pro illo pretio dare ꝙ ab alio
reuera põt habere: ⁊ ſi dominus per duos menſes expectatus nihil
reſpõderit. põt emphyteota alij iure nõ prohibito vendere, ⁊ cogit̃
dñs emptorẽ inueſtire per ſe, ⁊ nõ per ꝓcuratorẽ, nec poteſt ꝑ hac
inueſtitura vltra quinquageſimã eſtimationis exigere, ⁊ ad ipſum
recipiendũ ⁊ inueſtiendũ vltra duos menſes nõ põt differre, ⁊ em-
1 phyteota aliter vendẽs, cadit a iure ſuo. h. d. ¶ † No. ex prima par-
te pactũ circa poteſtatem alienãdi initum eſſe ſeruandũ: vt. ꝯ. l. pri.
¶ Jtem no. ꝙ cõtractus iſte ⁊ pacta in eo inita, debent probari per
2 ſcripturã. concor. ꝯ. co. l. j. ¶ † Jtem no. ꝙ inſtrumẽto perdito, per
teſtes nõ probatur cõuentio, qd intelligit gl. niſi teſtes deponãt de
inſtrumento. ⁊ cõtentis in eo. ar. ꝯ. de fid. inſtr. l. emãcipatione: quia
not. ꝙ hic habes ꝙ vbi ſcriptura eſt eſſentia rei geſte, ſi ſcriptura eſt
deperdita, ⁊ nihilominus res geſta põt ꝓbari per teſtes deponẽtes
de ſcriptura: ⁊ ꝙ ita cõtinebat̃ in ea. ⁊ ſi iſtud vltimũ qd ita contine
bat̃ in ea, nõ probãt, nihil agũt. ⁊ idem ſi de ſcriptura nõ deponunt.
quod tene menti. pro his que dixi in. l. quoniam. ꝯ. de here. vbi vide.
3 ¶ † Sed iuxta primuꝫ quero, pone ꝙ per pactum data eſt poteſtas
emphyteote vẽdendi cuicũqꝫ voluerit, an poterit abſqꝫ cõſenſu do-
mini. Jac. but. vt refert Spe. in ti. de emphyteuſi. §. nũc aliqua. ver.
xciiij. tenuit ꝙ nõ quaſi licentia intelligat̃ data ſm formã. ꝯ. de inoff.
teſt. l. ſi qñ. ſed tene contra, vt verba aliquid operent̃. l. ſi ſtipulatus.
ff. de vſu. ⁊. l. ſi quãdo. de leg. j. ⁊ per iſtum tex. in prin. fateor bene ꝙ
remiſſio quinquageſime partis ex illis verbis facta nõ intelligit̃. ⁊
4 hec forte fuit mens Jac. predicti. ¶ † No. ex ſecũda parte. ꝙ vbi nõ
tenet pactum, nõ poteſt emphyteota vendere, niſi prius denuntiet
domino. ¶ Jtẽ no. ꝙ dño volente emere, emphyteuta non tenetur
5 de pretio aliquid relaxare, niſi aliter fuerit cõuentuꝫ. ¶ † Jtẽ no. ꝙ
dñs habet duos menſes ad deliberandum, ⁊ reſpondendũ an velit
emere, vel nõ, quod tene menti: quia ſm iſtum tex. intelligit Cyn. et
Bar. tex. ff. de ver. obli. l. qui Rome. §. coheredes. ¶ Jtem no. ꝙ iſta
predictio non requirit̃ vt fiat in iudicio: vt hic patet. ⁊ no. gl. in. d. §.
coheredes. ¶ Jtem no. ꝙ ſi dominus permittat labi hoc tẽpus ad
reſpondendum datum, qd perinde habetur ac ſi diceret ſe non velle
emere. ¶ Jtem no. ꝙ perſonis a iure prohibitis non poteſt vendi.
Apparatu, huius partis volo prius expedire, ꝙ veniaꝫ ad ſequen-
6 tem partem. ⁊ quero cũ gl. ¶ † An emphyteota poſſit donare irre
quiſito domino: ⁊ dicit gl. ꝙ ſic: q2 venditio eſt hic prohibita ꝓpter
effectum quo quis habet pretiũ, cum igitur hec ratio ceſſet in dona
tione, debet ceſſare iuris diſpoſitio. arg. ĵ. de libe. prete. l. j. cum ſi. pro
hoc inducit ſpecialiter tres. ll. videlicet, inſt. loca. §. adeo. ⁊, ĵ. de ꝓdi.
cu. l. fi. lib. x. ⁊ ĵ. de fun. pat. l. j. li. vj. hoc poteſt confirmari ex eo: quia
hic requiritur vt dominꝰ dicat an velit rem habere emptã pro eo-
dem pretio, ⁊ ſi nõ eſt pretium, ac requireretur an vellet habere do-
natum, nullus dubitat quin ipſe diceret ꝙ ſic: ⁊ tamen non precede
ret mandatum. Jſtam partem etiam tenet Spe. vbi. ꝯ. ver. cvij. ⁊ eã
quandoqꝫ ſecutus fuit Cy. ſed poſtea mutauit opin. in addi. ⁊ bene:
quia caſus eſt in. l. ij. ĵ. ne rei do. vel tem. ibi, vel alio modo ⁊c. ⁊ dicit
ipſe ꝙ licet dominus non debeat requiri an velit habere donatũ,
tamen debet ei predicere ꝙ vult donare tali: vt dominus illũ in em-
phyt. ſuſcipiat, ſi eſt idoneus: vt hic in verſ. neceſſitatem. ⁊ etiam vt

habeat quinquageſimã eſtimi:vt in ver.⁊ ne auaritia.vbi no.tex.di
ſtinctiue dixit quinquageſimã partẽ pretiũ, vel eſtima.quaſi innuat
qꝺ vbi nõ vendit,⁊ ſic pretium non interuenerit,tunc eſtimet.ad.l.
alleg.per gl.reſpõ.ꝙ.l.ſi.j.de pred.cu.loquitur in caſu ſpeciali.Sed
melius dic,ꝙ hec alienatio eſt ꝓhibita ſine domini cõſenſu:vt hic
in prin.ibi.venditio tamen ⁊ rationes noſtre prohibitionis.ſ.dixi.
ad.l.j.j.de fun.pat.reſpõdet.qꝺ ibi in emphyteota principis,vel rei-
pub.in quo faciliter permittitur:q2 poſſeſſor authoritate legis con-
uenitur:vt.ſ.ſine cen.vel reli.l.j.⁊.l.ſi.Sed ille qui recipit ab emphy
teota priuati,non poſſet conueniri a primo domino:q2 cum eo non
cõtraxit,licet ſi nõ ſoluat,poſſit repelli,⁊ ab eo res vendicari:vt no.
in.l.prece.ideo voluit iſta qꝺ nõ transferat ius ſuum ad aliũ.niſi per
quem intelligat ſeruus habere a domino.⁊ cũ eo contrahere.Ad.§.
adeo.reſpondet.qꝺ ille tex.debet intelligi ſm predicta.hec opinio
mihi placet.ſed nihilominus gl.poteſt tolerari.vt ſi donet domino
irrequiſito,nõ propterea incidat in penam huius legis,dummodo
vadat ad notificandum domino, ⁊ quinquageſimã offerat,⁊ dona-
7 tarius petat ſibi inueſtiturã fieri:⁊ hoc faciat ſine mora. ¶†Que-
ro.an domino irrequiſito poteſt pignorare.gl.dicit quod ſic:q2 pro
prie non alienat,nec ius ſuum transfert.arg.ff.de pign.act.l.ſi tutor.
§.ſi.⁊.ff.de pig.l.lex vectigali.⁊ ita tranſeunt omnes. ¶Audiui tñ
vnum ſolemnẽ doc.tenentez qꝺ ſi res erat eccleſie,nõ poterat pigno
rari,nec hypothecari per aut.hoc ius porrectũ, ⁊ aut.qui res iam
dictas.ſ.de ſac.ſanc.ecc.ſed nõ video quomodo ille.ll.probent hoc:
q2 in adminiſtratore eccleſie loquunt.⁊ non in emphyteota: q2 ius
ſuum tantum pignorat,⁊ hypothecat,⁊ non alienat:quia nõ poſſet:
aliud in re feudali:vt in ti.de prohi.feu.alie.per Frede.c.imperialẽ.
§.j.¶Querit gl.quando donat,qualiter dominus petat penſionẽ.⁊
reſpon.vt in ea:ſed caue.quia queſtio ⁊ reſponſio procedunt habito
reſpectu ad determinationem prime queſtionis:ſed illam nõ tenui:
8 ideo vide qꝺ ibi dixi.¶†Querit gl.dominus nõ reſpondit,vel em-
phyteote dixit,vt cui vellet venderet,an debebit vendere ſaluo iure
domini vel ſufficiat ꝙ ius emphyteoticum vẽdat.gl.nõ reſpondet.
⁊ forte q2 inter hec non eſt differẽtia:ſed dubium eſt ſi fundum ſim
pliciter venderet:an tũc dicatur vendere pleno iure,an ſolummodo
ius qꝺ habet:⁊ iſto caſu dicunt Pet.⁊ Cy.ꝙ ſimpliciter vendendo,
videtur ſolum vendere ius qꝺ habet:vt.l.qui tabernas.ff.de cõtra-
hen.empt.ſecus ſi pleno iure vendat.Idẽ tenet Speculator vbi.ſ.
ver.xciiij.per eam.l.qui tabernas.⁊.l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.
de dam.infe.ego aũt dico ꝙ ſi vendit fundũ vt emphyteota,vel vt
ſuperficiarius,vel fundũ cum qualitate ſua,ſeu verba aliqua protu
lit,ex quibus colligi poſſit eum plenum ius nõ habere:tunc tantum
vẽdere videatur:vt.ll.ſ.alleg.aut vendit vt quilibet, nihilo in con-
trarium apparẽte.⁊ tunc pleno iure videtur vendere:vt dixi in.l.j.in
ſi.ſ.de contrahen.emp.vbi vide.Sed de conſuetudine iſte venditio-
nes non fiunt hodie:ſed renũtiat emphyteota omni ſuo iuri in ma-
nibus domini,⁊ ipſe poſtea inueſtit hunc nouum emphyteotam.
9 ¶†Querit gl.ſi ſecũdus emphy.vendit rem,an primi emphy.con-
ſenſus requiratur:an verbũ domini directi.⁊ cõcludit qꝺ domini,et
bene.per rationes in ea cõtentas,⁊ ꝑ hoc induco in ſimili.l.filiũ.ff.
10 ad mace.¶†Quero ab extra.an res emphy.poſſit in dotem dari.⁊
videtur ꝙ ſic:vt inſti.loc.§.adeo.ſed dic latius.aut mulier ipſa in cu
ius perſona reſidet,eſt illa que dat in dotẽ.⁊ poteſt:dũtamẽ eo mo-
do ⁊ iure ſit apud eã quo prius erat:aut pater dat ꝑ filia,⁊ idem:vt
eodẽ modo ſit penes filiã,quo erat penes patrẽ.ar.extra de don.in-
ter vi.⁊ vxo.c.nup.⁊ ſicut in ꝑſona patris finiebat:ita ⁊ nũc finiet.et
ad dñm reuertet,niſi filia fuerit de nouo inueſtita.In cõtrarium fa
cit.quod non finiatur.facit.j.commu.de leg.aut.res que.ſed ibi di-
uerſus eſt caſus: nam ibi direct⁹ dominus debet habere quinqua-
geſimam.dic ꝙ ſi eſt data eſtimata,ita qꝺ datũ pretiũ a domino in-
telligat in dotem,conſenſus domini eſt neceſſarius,⁊ quinquageſi-
mam habere debet,vt hic.ſi autẽ eſt data ineſtimata,vel ſi eſtimata,
nõ tamẽ tali eſtima,que habeat vim emptionis,tunc eſt maius du-
bium:q2 in maritũ videtur tranſlatum dominiũ.l.doce.ſ.de rei ven.
tamen Spe.vbi.ſ.ver.cix.ver.ſeq.dicit qꝺ nec conſenſus domini eſt
neceſſarius,nec quinquageſima ei debetur:q2 res naturaliter rema-
net in bonis mulieris:vt.j.de iure dot.l.in rebus.Mar.de fa.con-
ſuluit quod domini conſenſus interueniat, ſi filia nõ eſt in poteſta-
te.argu.j.de pact.conuen.l.ex morte.⁊ ad maritũ ſpectat onus ſol-
uende penſionis:vt.ſ.de pact.l.ex conuentione.⁊.ſ.ſine cen.vel reli.
l.j.⁊.ff.de impen.l.neqꝫ.⁊ eo non ſoluente,res cadit in commiſſum:
11 vt.ff.de pig.l.lex vectigali.¶†Quero.an res emphyteotica poſſit
alteri legari domino irrequiſito. dicit Specul.quod ſic: maxime ſi
erat talis res que ad heredem eſſet tranſitura:vt.l.in conuentioni-
bus.de verbo.ſignifi.ff.item quia legatum habet inſtar donationis:
vt.ff.de lega.ij.l.legatum.ſecus in re feudali:vt.d.c.imperialem.de
prohibita feudi alienatione.per Frede.an tamẽ legatarius debeat
petere ſe inueſtiri,⁊ quinquageſimã ſoluere,vide que.ſ.dixi de do-
na.¶Sed attende:quia videtur ꝙ legatum ſit inſtructorium:quia
cum emphyt.ſit finita in perſona legantis per eius mortem,⁊ ſolũ

ius quod habet videtur legare:ſequitur ꝙ legatũ erit nullum: vt.l.
vxor patrui.j.de lega.ego puto verba cõceſſiõis põderãda:nã aut
cõceſſio eſt facta per tantũ,ita ꝙ vltra eius perſonã non eſt duratu
ra:⁊ tunc puto ꝙ nõ poſſit alteri legari:vt.d.l.vxor.niſi forſan melio
ramẽta.aut vltra eius perſonã emphy.eſt duratura:⁊ tunc aut erat
conceſſa pro recipiente ⁊ heredibus ſuis,⁊ ſucceſſoribus,qꝺ quãdo
ſic cõcedi poſſit.dixi in.l.preced.in.xx.q.⁊ tũc legari poteſt:⁊ iſto ca
ſu nõ tenetur petere nouam inueſtiturã a domino,nec quinquageſi-
mã ſoluere:aut eſt inueſtitus pro ſe ⁊ heredibus,nõ adiecto illo ver
bo ſucceſſorib⁹:⁊ tũc ſi ille habebat a priuato, poteſt:ſed legatari⁹
tenet inueſtiturã petere:vt.ſ.per Spec.dixi,⁊ quinquageſimã ſol-
uere,aut habebat ab eccleſia: ⁊ tũc q2 illud verbũ ⁊ heredibus intel
ligitur.i.deſcẽdentibus ſm aliquos vſqꝫ ad tertiam generationem
tantũ,ſm alios in infinitũ:vt in.l.prece.dixi. hic diſtinguo:vt in ſe-
quenti membro:aut cõceſſio erat facta pro recipiente,⁊ eius deſcen
dentibus,vel pro ſe filijs ⁊ nepotibus:⁊ tũc aut legauit extraneo,et
nõ in preiudicium filiorũ,vel nepotum.ar.ff.de lega.ij.l.peto.§.pre-
dium.⁊.§.fratre.nec etiã forte tenet legatũ.niſi reſpectu melioramẽ
torũ:vt.d.l.vxor.aut legauit vni ex deſcendentibus:⁊ tunc aut pro-
ximiori in gradu:⁊ valet in totum.ſi nullus alius erat in eodem gra
du:q2 ⁊ ille abſqꝫ legato eſt habiturus.⁊ pro hoc accedat.ff.de leg.ij.
l.cũ pater.§.cũ inter.ſi alius fuiſſet in eodẽ gradu dubitari poteſt:⁊
videtur ꝙ vni aſſignari poſſit.ar.ff.de aſſi.lib.l.j.⁊.j.de ſec.nupt.l.fe
mine.in princ.⁊.ff.de leg.ij.l.cũ pater.§.rogo.Sed teneo contra ſm
Bart.vt ipſe not.in.l.vt Iuriſiurandi.§.ſi liberi.ff.de ope.lib.q2 con
tra cõuentionem habitam cum cõcedente venire nõ poteſt,per quã
ad filias peruenire voluit,ſic ad omnes pariter.cum ei electionẽ nõ
dederit.⁊ per hoc accedat.l.cuz pater.§.ſi.de leg.ij. Et ex hoc quod
d.ll.nõ ob,predic.l.femine.eſt hodie correcta per aut.lucrum.ibi po
ſitam,que pro hac parte facit.aut legauit.vlteriori in gradu omiſſo
proximiori:puta nepoti omiſſo filio:⁊ iſte caſus videtur dubius:nã
videtur ꝙ teneat,quaſi ei data ſit electio relinquendi cui ex his vo-
let.arg.ff.de lega.ij.l.cum pater.§.rogo. In contrarium fortius fa-
cit in ea.l.cum pater.§.fin.⁊ hoc puto verius:quia ordine ſucceſſiuo
intellligitur conceſſio facta:vt dixi in.l.prece. in.xvij.queſtio.⁊ ideo
electionem non habet:vt dicto.§.fin.non ob.§.rogo.quia ibi ex ver-
bis apparet ei data electio:Ex predictis apparet quid dicẽdum in
12 herede inſtituto.¶†Quero ſicut emphyteota non poteſt vendere
irrequiſito domino:an idem ſit econuerſo:vt dominus nõ poſſit ir-
requiſito emphyteota:videtur idem ratione equalitatis ſeruande.
argu.ff.de in diem addic.l.neceſſe.⁊.j.de loca.predi.ciui.l.congruit.
lib.xj.Sed in contrarium eſt veritas:quia lege nõ cauetur,⁊ ſic ſtat
regula:quod vter nemine irrequiſito vendere poſſit:vt.l.dudũ.ſ.de
contrahend.empt.⁊ probatur.j.de loc.pred.ciui.l.predia.ver.ſane.
lib.xj.⁊ ex his apparet quod non ſunt equales: quia dominus ſu-
perioritatem obtinet quandam. nec ob.d.l.congruit.quia ibi in au-
gmento pẽſionis.quando quis conduxit ad tempus.quod no.⁊ eſt
ibi ratio:quia poſſeſſor antiquus expellitur,quod non facit emphy
13 teota.¶†Quero emphyteota volens vendere,debet requirere do-
minum ſi vult pro eo pretio ⁊c.quid ſi mentitus eſt de pretio: quia
magis dixit quam reuera eſſet,propter quod dominus dixit ſe non
velle emere:dic quod perinde eſt ac ſi requiſitio facta nõ fuerit.ar-
gu.ff.de in diem addic. l.eum qui emit.§.cum igitur.in ſi.⁊.ff.quib.
mod.pig.vel hypo.ſol.l.ſicut.§.non videtur.in ſi.⁊ ita tenet Spe.
vbi.ſ.ver.xcij.⁊ probatur hoc in ver.ſed ne hac occaſione.⁊ ibi pre-
dicere quantum pretium reuera ⁊c. vnde ſi aliter fecerit,a iure em-
14 phyteo.cadet.vt hic in ſi.quod not.⁊ cordi tenendum.¶† Quero
modo,que perſone ſunt ille de quibus hic dicitur, in quibus prohi
betur fieri alienatio.⁊ dicit gloſ.primo. ille que expreſſe in conceſ-
ſione ſunt prohibite:vt.ſ.de re.ali.non alie.l.ſi.vel ſunt prohibite a
lege:vt milites.⁊ curiales:vt.ſ.titu.j.l.licet.l.milites.⁊.l. curialis.et
addit Specu.vbi.ſ.verſi.xcvij. quod nedum milites, ſed capitanei
eccleſie,⁊ ſerui,⁊ omnes perſone que non ſunt idonee facilitate con
ueniendi.arg.ff.qui ſatiſda. cog.l.ij.Si enim permitteretur in eccle
ſiam transferri,efficeretur ſatis deterior conditio domini: quia non
poſſet eccleſia poſtea alienare,nec conditionem ſuam deteriorem fa
cere,⁊ ſic non faciliter incideret in commiſſum,nec ſic faciliter cõue-
niri poſſet,⁊ ſic duriorem haberet aduerſarium.Idem tenuit gloſſ.
in cap.potuit.extra de loc.ſtat ergo iſta concluſio.quod in potẽtio-
rem,⁊ ſic non idoneum in facilitate conueniendi,non poteſt aliena-
ri:quod fateor.niſi ille ſit cõſors in eadem re emphyteoti.Nam tũc
poteſt in eum partẽ ſuam alienare domino irrequiſito. arg.j.de ſi-
deicom.l.voluntas.eſt enim iam illius fides ⁊ perſona per concedẽ-
tem approbata:⁊ pro hoc etiam facit quod epiſcopus qui iurat bo
na epiſcopatus non alienare,poteſt illa capitulo ſuo donare:q2 non
exeunt de corpore eccleſie:vt no.extra de re.ecc.non ali.c.ſi.in cle.et
hoc videtur de mente glo.in.l.dudum.ſ.de contrahenda emptio.et
eſt expedita iſta pars.¶Tranſeo ad ver. neceſſitatem.ex quo not.
quod aliud eſt vendere melioramenta, aliud ius emphyteoticum,
vt in princi.huius.l.¶Item not.quod perſona in qua transfertur,
debet

vꝫ eſſe idonea nedũ in facilitate cōueniēdi:ſꝫ ēt in facilitate ſoluēdi.
15 ¶ † Itē no.ꝙ ſuſceptio huius noui emphyteote non pōt fieri per ꝓcuratorem.⁊ ſic quedam per noſmetipſos poſſumus,que per procuratorē nō poſſumus.ſic.ſ.de his qui ve.eta.l.ij.ſed in contrarium facit:qꝛ inueſtitura feudi per procuratorē pōt fieri:vt in ti.ꝑ quos fiat inueſt.c.j.verſic.ſed vtrū.Sed aliud in feudo,vt ibi.vel aliud in procuratore generali:vt hic.aliud in habente ſpeciale mandatū ad hoc:vt ibi,vel aliud in principali ⁊ primeuo:vt ibi.aliud in emptore:vt hic.¶ Item no.hic,vel per literas.ꝙ litere ſunt maioris po-
16 teſtatis ⁊ virtutis,ꝙ̄ mādatum procuratoris.¶ † Item not.ꝙ depoſitio facta corā iudice apud acta,non exigat teſtes,ſed facta coram tabularijs requirit teſtes.Ex verbo,⁊ ne auaritia.No.auaritiā
17 reprobari.¶ † Itē quinquageſimā a nouo emphiteota deberi domino.⁊ dicitur nouus,qui ſub priori inueſtitura non eſt comprehēſus,ideo ſi quis recipit pro ſe ⁊ filijs,⁊ nepotibus:filij nec nepotes non tenebuntur ad iſtam quinquageſimā,nec tenentur iſti nouam inueſtituram recipere,⁊ iſta eſt de mēte gl in aut.ſi quas ruinas.ſ. de ſac.ſanc.eccle.licet illud ſit in re feudali.Nam feudo finito ꝑ mortem prioris,tenentur ſequentes intra annũ ⁊ diem petere inueſtituram,vt in.x.col.in ti.quo tempore miles inueſtiturā petere debeat.
18 ¶ † Itē no.ꝙ tex.alternatiue dicit pretij vel eſtimationis:ideo dicunt doc.ꝙ hec pars ſecũda locũ hꝫ in donante,vt tunc res debeat eſtimari.⁊.ſ.dixi.Sequitur ver.Siaut nouũ.ibi attēdende.qđ dixerunt quidam ꝙ iſte ver.eſt ſuperfluus per ver.Si aũt duorũ,ſuperiꝰ poſitum,ꝙ non eſt verũ.nā ibi qñ dñs reqſitus an emere vellet,tacuit.⁊ nihil per duos menſes reſpondit,poſt quos lꝫ emphyteote vendere,⁊ poſtꝙ̄ vēdiderit,debet domino notificare,⁊ ꝓteſtari,vt illũ recipiat in emphyteotā,⁊ in poſſeſſionē inducat.qua petitione ⁊ proteſtatione facta,dominus hꝫ duos menſes ad ipſum recipiēdum,quod ſi facere ſuperſederit:locũ hꝫ iſte ver.⁊ ſic poterit emphyteota in emptorē ius ſuũ trāſferre.⁊ illũ vt vtat̃ ⁊ fruat̃ in poſſeſſionē inducere.⁊ hoc vult iſte ver.Sed dubitari poteſt an poſtea licebit morā domino purgare,⁊ penitere,⁊ quinquageſimā petere,⁊ puto ꝙ ſic:qꝛ litera iſta nō dicit ꝙ penā quinquageſime patiat̃ aliter recurrendũ eſſet ad materiam purgationis more,quā poſui in repe.mea.l.ſemel mora.ff.ſol.ma.⁊ eā forte ponā in.l.ſi pacto quo
19 penā.ſ.de pac.vel in.l.magnā.j.de ꝯhen.⁊ cōmit.ſtip.¶ † Nūc ſequitur ver.Sinaũt aliter.Et gl.noſtra opponit,ꝙ non cadet a iure ſuo quia inuito domino pōt vēdere:vt.ff.de vſufru.l.vſuſfructꝰ.Solut. aliud in vſufructu,vt ibi.Et forte eſt ratio.qꝛ vēditio huius iuris eſſet magni preiudicij domino.Itē ꝑ venditionē vſuſfructꝰ ſola cōmoditas nō ius trāſfert̃,qꝛ illud eſt ꝑſonale:⁊ ſeparari nō pōt a fructuario vt.l.ſi vſuſfructus legatus.ſ.finali eodem titulo.⁊.ff.de pe ri.
20 ⁊ commo.rei ven.l.neceſſario.ſ.ſi.¶ † Quero.an ipſo iure:vel ꝑ ſententiā cadat a iure emphy.gl.dicit ꝙ ipſo iure.Sed ꝯ hoc facit,qꝛ litera nō dicit cadit,per tēpus pñs:ſꝫ cadat qđ futurũ cōcernit:⁊ ſic per ſniam.vt.ſ.de iura.ca.l.ij.ſ.qđ ſi actor.⁊ ibi gl.⁊ patet in aut.principales.ad ſi.eo.ti.⁊.j.vñ vi.l.ſi qs in tātā.in ver.amittat.Et hoc fatentur quidā in vēditione.dicētes eſſe de mente Inn.in capitu.potuit.extra de loc.¶ Ego puto gl.iſtā verius dicere.per ea ꝙ̄ dixi in l.prece.in.iij.q.vbi dixi qđ per ceſſatā ſol.triēnij.cadit ipſo iure.qđ ſi ita eſt ergo ⁊ hic:cũ hec duo ponant̃ ſub eadē cēſura,in.d.c.potuit. Secundo:qꝛ hoc eſt grauius delictũ illo,qꝛ hoc in cōmittendo,id in omittēdo,igitur ſi ibi cadit ipſo iure,fortius hic.Tertio,qꝛ emphyteota alienando conſentit in iure a ſe abdicādo.Ideo faciliꝰ dꝫ priuari eo.Non ob.l.in ꝯtrã alle.qꝛ ibi pena cadētie iure ſuo imponit̃ actui iudiciario,hic cōtractui,⁊ facto extra iudicium geſto:⁊ ſic per hāc.l.imponit̃.vt.ſ.loc.l.ſi.⁊ intelligo qđ cadit volente dño: vt in.l.prece.in prin.Et eſt rō,qꝛ hec cadētia cōcernit eius fauorem, ſi autē queris in emptore,vel acceptore,tunc qꝛ contractus non tenet qꝛ contra formā huius.l.factꝰ,dicēdũ eſt illum cadere ipſo iure:vt aut.qui res res iam dictas.cũ ibi no,ſ.de ſac.ſanc.ec.cũ ibi no.⁊ hec
21 ſunt magni effectus.ꝓpter ſequentia.¶ † Quero ab extra.pone qđ vendidit domino irrequiſito:ſed nō tradidit,an cadit in cōmiſſum? Spe.vbi.ſ.ver.xcv.dicit qđ non:qꝛ verba debent intelligi cum effectu:vt.ff.quod quiſqꝫ iur.l.j.ſ.hec aũt verba.⁊ extra de cle.non reſi. c.relatũ.ſꝫ venditio non dicitur perfecta ante traditionem,vt inſtit. de re.diui.ſ.vendite.⁊ extra de fide inſtrum̄.c.cum Ioannes.circa prin.pro hoc etiam adduci poteſt,qꝛ nudo conſenſu ab ea recedit̃.⁊
22 pro non facta habetur,vt.ff.de pac.l.ab emptione.in prin.¶ † Quero,quid ſi etiam tradidit,ſed poſtea informatus de periculo, illam recuperauit:dicit Spe.in ver.xcvj.quod de iuris rigore penam cōmiſſi non euitat:quia ſufficit ſemel dolum commiſſum fuiſſe.ff.de po.l.j.ſ.ſi rem.⁊ de preſcript.ver.l.rogaſti.⁊ qꝛ ex tali penitentia nō deſinit eſſe nocens:vt.ff.de edil.edic.l.quis ſit fugitiuus.circa princ. ſed de equitate dicit penam euitare.arg.extra de reb.eccle.nō alienandis.capi.ſi quis preſbyterorũ.⁊.ff.de alienatione iudicij mutandi cauſa facta.l.ex hoc edicto.ſ.ſi quis alienauerit.⁊ ita tranſit Ioannes Andreas Addit tamē quod in feudo eſt bene expreſſum, vt illud iure feudi non retineat nec penes eum remanet ſi illicite alienauit:vt in tittulo quid iuris ſi poſt alie. feu.vaſa.id recu.forte quod in materia noſtra queſtio iſta dependet a queſtione.iij.ſ.priori. nam ſi teneamus quod eo ipſo quod vēdidit ⁊ tradidit ipſo iure cadit a iure ſuo emphyteotico:tunc videtur cum executio pene eſt facta ipſo iure a lege,⁊ penitentia nihil operet̃. ar.ff.de condi.inde.l.qui ob rem.⁊ de ꝯhenda emp.l.qui fundũ.⁊.ff.de act.⁊ ob.l.traiectitie. ſ.de illo.in ſi.⁊ de lega.ij.l.ſi is cui.ij.reſpō.Si autem teneamus quod non ipſo iure,ſed ꝑ ſententiam cadat a iure emphy.tunc ſit locus penitentie ipſius facti purgatorie, vt in themate noſtro.¶ Vel dic,qđ licet cadat ipſo iure,qꝛ tñ intelligitur ſi dominus voluerit: dicēdũ eſt quod ſi ante declaratam domini voluntatem emphyteota reꝫ recuperauit,quod ſufficit,vt penam cadentie euitet:non ſi poſtea, ⁊ hoc ideo:quia ſic eſt, vbi omiſit ſolutionem facere,vt dixi in.l.prece.ergo ⁊ in iſto caſu,cũ ambo ſub eadem forma ponantur,⁊ pro hoc ſpecialiter induco c.potuit.extra,de lo.referēdo exceptionem ibi poſitam de celeri ſatiſfactione,ad vtrunqꝫ caſum precedentem . Nā tunc dicitur celeriter ſatiſfeciſſe debito venditionis.quam fecit.

1 ☞ Vendere perſonis prohibitis non licet.
2 Emphyteota eccleſie an poſſit donare ſaluo iure eccleſie.

¶ Lex tertia.

Cum dubitabatur. Emphyteota poteſt ius ſuũ
a vēdere[a], vel non ſecũdũ tenorem pactorum ceſſante autem pacto ſuper hoc,dominus eſt requirendus an velit emere pro tali pretio quod ab alio inuenitur:⁊ expectandus eſt per duos menſes, ⁊ ſi non vult emere,ſed cōſentire debet pro conſenſu inueſtiture noui emphyteote habere quinquageſimam,⁊ ſi nō vult emere.vel conſentire,licitum eſt emphyteote poſt duos menſes iura ſua vendere perſone non prohibite , ⁊ ſi aliter,vel alij vendat, quam liceat,ſua iura perdit.hoc dicit.¶ No. ꝙ pacta appoſita cum ſuperiore ſint ſeruāda.
1 hoc dicit.¶ † Secundo no.quod non licet vendere perſonis prohibitis.de verborum oblig. l.ſi ita quis.ſ.ea lege.in gl.¶ Tertio nota.ꝙ nouus emphyteot . nouam debet facere promiſſionem.¶ Quarto not.quod nouo emph. noua ſit inueſtitura.i.traditio corporalis,⁊ via de qua apparet inſtrumentuꝫ.¶ Quinto no. quod quinquageſima.¶ Vltio not.quod ius b emphy.eſt fragile.⁊ perditur,ſiue fiat contra
2 pac.ſiue cōtra legem.que tene menti.¶ † Op. quod per pactum non poteſt impediri alienatio.ſ.de condi.ob cau.l.ea lege Solu.ibi de re que erat in plena diſpoſitione alienationis de re emphy.que non eſt in dominio emphyteote.niſi ſub quaſi poteſtate limitata.¶ Oppo.
b quod emphy.[b] poſſit alienare ſuas commoda
c tas.[c] l.neceſſario.ſ.ſi.ff.de periculo ⁊ commo. rei vend.Solu . retento ſibi vtili domino , poteſt alienare commoda ſua,vt ibi.ſed ſi non re- c ſeruat ſibi aliquid, non poteſt . ¶ Oppo-

a ¶ Vendere.An emphyteota vel colonus vendens rem tanꝙ̄ propriam.poſſit expelli,an non,vide Bal.in.l.ij.in vlti.col.ſ.eod.ſed qd ſi emphyteota alienauit,⁊ redemit,an penam euitet.Vide Bartol. in.l.ſi quis libellos.j.de appella.⁊ in.l.ſequitur,ſ.idem Labeo.ff.de vſucapio.Bar.in.l.ſi inſulā. i vl.q.ff.de ver.ob.quid ſi cōcedo in emphyteoſim ꝑ te, ⁊ cui vis tuũ ius concedere, dic ꝙ hec .l.non hꝫ locũ,vt no. Bal.i.l. cũ eſſent.ſ.ꝑ pluriũ.in ſi. ff.de ſer. ruſti.pred.ad hoc text.in.c.j.de feu. nō hab.pro natu. feu.vide Spec.in ti.de emph.ſ.nūc aliqua.ver. xciiij. vbi refert Imo.i c.potuit.extra de loc.Itē an poſſit dñs contradicere alienationi,ſi emphyteuticariꝰ vellet alienare in potētiorē.vid Imo. qđ ſic in.l.ſi finita.ſ.ſi de vectigalibus.ff.de dam. infe.qd ſi emphyteota vēdidit, ſꝫ non tradidit, an cadat a iure ſuo Spe.tenet ſin.ꝙ non.in ti.de emphy.ſ.nūc aliqua verſi.xcv.⁊ ſequit̃ Io.an.⁊ Ant.de bu.in ca.potuit.⁊ ibi vide Pan.de lea.ſꝫ Imo.ibi ꝯ. ꝙ no.⁊ cũ opini. Spe.vr̃ cōcorda. bal.i.c.j.ſ.aut ſi libellario.in vl.co. qb.mo.feu.amit. ⁊ in c. imperialē. i.j.co de ꝓhi.feu. alie.ꝑ.Fred . ⁊ ꝑ iſta opi. conſului apud Rauennā. ⁊ Bald.in. c.j.ſ. deniqꝫ.ꝙ̄ fuit prima cā bñfi.amit. Sal.hic trāſit cũ Spe.Et qd ſi vēdens vel donans induxit in poſſeſ. ſuc.ſine conſenſu dñi,vide Imo.in l.ſi domus.ſ. ſi.ff. de leg.j.
b ¶ Op.ꝙ emphy. ⁊c.Nota . ꝙ emphy.poteſt alienare ſuas cōmoditates,retēto ſibi vtili dominio. vide tex.⁊ Bald. i.c.j.ſ.quid ergo. de inueſt.de reb. alie.fact . Andr. Barb.
c ¶ Comodatas. Vide Bal.in.c.j. in prin.de prohi. feu.i ali.per Freder.⁊ Bal.in.l.j.j.ſi pig . pig. daſit . ⁊ Baldus in.c.que in eccleſiarum.de conſtit.extra.⁊ an vnus emphyteuta poſſit alium emphyteutam in ſua emphyteuſi ponere.id eſt ſaltem locare ad magnum

tempus,⁊ quid in feudo.vide Bal.in authen.niſi.ꝭ.ad trebe.⁊ doc. maxime Imol.in.c.potuit.extra de loca.Et an emphyteuta poſſit vſumfructum in re emphyteutica conſtituere,vide per Bal.in.l.j.§. item in fundo.ff.quibus mod.vſuſfructus amittatur. Quod autē id emphyteute liceat probat optimus tex.melior ꝺ toto corpore iuris in.l.ſi domus alicui.§. ſꝫ ⁊ ſi non a municipibꝰ.ff.de lega.j.⁊ ibi gl.ſuper ver.habemꝰ. circa med.ad hoc tamen neceſſario 3 requirendus eſt domini cōſenſus tex.formal.⁊ ro. in.l.vlt.C.de iure emphy.facit bo. tex.in.c.j.§.donare.qui.olim.feu. alie.pot.ī vſi.feu. Bal.ſibi cōtrariꝰ in.c.j. de ſuc.feu. Augu.ber oīꝰ li. ſingu.q.c.xcv.nu. 3.⁊.4.vbi hāc opinionē concluſiue tenet,⁊ iſta eſt veritas,tametſi ipſemet Bal.in.c.j.§. quid ergo.de inue.de re alie.fact. in vſi.feu.⁊ Ale. Innoc.tenuerint contrarium.Sed Bal.⁊ Lud.bol. merito reprehenſus eſt in ſingulari.602.

noꝰ.ff.de pigno.l.lex vectigali.Sol.pignus permittitur,ſed alienatio prohibetur.❡ Oppo. ff.de contrahen.emp.l.qui tabernas.Sol.illa debet intelligi ſecundū iſtam.Et opp.de leg.j. l.ſi domus.§.fi.Sol.ibi in legato.ff.de verborum ſigni.l.verba contraxerunt . ❡†Nunqdᵇ emphyteota eccleſie poteſt donare ſaluo iure eccleſie:videtur quod nō:vt.ꝭ.ne rei do.vel tē. l.vniuerſas.⁊ ita conſuluit Bart.⁊ peſſime ſi dixit alienatio:ſaluo iure eccleſie,ſed ſi non facit mentionem,ſed ſimpliciter ſine commemoratione dixit dono,vel alieno.tunc loquitur.l. contraria:quia poteſt vergere in detrimentū eccleſie:ideo lex illa vniuerſalis prohibet talē contractum,⁊ ideo etiam in teſtamento debet dicere,lego ſaluo iure eccleſie,vel lego hāc rem,tanquam emphyteoticam eccleſie: ſed ſi non eſt eccleſie,ſꝫ alicuius priuati ſufficit dicere ſimpliciter,lego,dono.vel alieno:nam intelligitur ius ſuperioris exceptū.ꝭ.de leg.l.vxor patrui.❡Ego Bal.frenum impono ori meo, ⁊ in iſto quarto nolo ampliꝰ inſiſtere ⁊ loqui. Scio enim per quam nimium me locutū eſſe: ſed qui abundāt non ſolent vitiare ſcripturas, ſed implere ciſternas intelligentium. Bal.

❡Explicit Lectura Baldi de Peruſio ſuper quarto Codicis.

a ❡Oppo.Emphyteuta poteſt pignorare.⁊ vide hic gloſ.⁊ que dixi poſt Bal.in.l.j.ꝭ.que res pig.⁊ gl.⁊ doc.in .c.potuit.extra de loc.Et oppo.emphyteuſis poteſt legari,vide quod ſequitur.⁊ per doct.in c.potuit.extra de loca.

b ❡Nunquid.vide quod no.Bal.in rub.ꝭ.eo.poſt prin.dum tractat de contractu precarij.⁊ dixi hic poſt Barto.⁊ Imol.poſt Bal.in.l. vſufruc.ff.ſolu.matri.Quid ſi dico,alieno ſaluo conſenſu domini,vide Bald.in.l.j.ꝭ.de his que pen.no.⁊ omnino Bal.in.c.j.§.fi.in vlti. col.que fu.principa.cauſa benefi.amit.⁊ in.l.vſufru.in verſi.adde qꝺ Bar.ff.ſol.mat.vbi loquitur de emphy.qui alienat ſaluo canone.et facit iſte tex.in ver.quātum pretium ab alio reuera accipi poteſt ad q.de qua per Bald.in.l.ij.in fi.ꝭ.de reſcin.ven.⁊ an in caſu huius.l. poſt duos menſes poſſit dominus moram purgare emphyteuticario iure nondum vendito.Pau.de ca.dicit ꝙ ſic.in.l.q Rome.§.coheredes.ff.de verborum obligationibus.alleg.l.ſicut.§.ſi voluntate.ff.quibus modis pignus vel hypotheca ſoluitur.⁊ an in caſu huius.l.priuetur emphy.ipſo iure,vide gl.hic.⁊ Imo.in.c.fina.de preſcrip.⁊ Sali.hic tenet quod ipſo iure,volente domino,⁊ an illud qꝺ ſoluitur hic pro quinquageſima,ſeu pro reuocatione:debeatur vſufructuario,vel ꝓprietario.⁊ an veniat appellatione penſionis,vide per Io.an.in addi.Spec.in ti.de emphy.§.nunc aliqua.in addi.inci.propter id quod dictum eſt ⁊c.

b ❡Nunquid emphy.No.quod emphyteuta eccleſie poteſt legare,ſaluo iure eccleſie,vide Bal.in.c.j.§.donare.quali.olim feu.po.ali.⁊ in aut.quas actiones.ꝭ.de ſac.ſanc.ec.vbi pulchre loquitur.⁊ nota qꝺ Guil.de cu.in.l.ſi noxali.§.fi.ff.de pecu.ſingulariter dicit quod licet iſta.l.prouideat quod emphyteuta volens ius emphy.alienare,non poteſt alienare:niſi primo dominum requirat : quia aut totum ius emere compellitur,aut nihil,procedit in domino ſerui.⁊ in heredibus domini.tamē heredes poſſunt partē tenere.licet in domino hoc nō fuerit.arg.l.cū ſolꝰ.ff.de acq.he.⁊.l.legatariꝰ.de le.j.viꝺ Alxod.in preal.l.cum ſolus.licet Raph.in.l.legatarius.aliter dicat.A.B.

c ❡Non contrahitur ſimonia.Adde Bar.⁊ Alexā.in.l.Titio.§.j.ff. de condi.⁊ demonſtra.⁊ eundem Barto.in alleg.l.ille autem.in vlt. opp.ff.de here.inſti.

d ❡Itē qñ nō deficit.Vide Bal.in addi.Spe.ī ti.de ſpō.in.c.j.de ſpō. in.vj.⁊ nō ꝓbāt hoc dictū.⁊ vide Ang.q facit illā gl.fin.ꝙ tutor pōt capere pecuniā vt copulet pupillam matrimonio,vide gl.xxxij.q.ij. c.honorant.vbi dicit ꝙ ꝑ mr̄imonio poteſt exigi pecunia,nec eſt ſimonia.vide plene dominum Abba.in capit.cum in eccleſijs.de ſimo.vbi dixi,vide gl.in.c.quicquid.in.q.j.⁊ que dixi in rubr.de ſimo. Alud.Barb.

BALDI PERVSINI Iuriſconſulti Clariſſimi, in Quintum Librum Codicis Iuſtiniani interpretatio.

❡De ſponſalibus,⁊ arris ſponſalitijs,⁊ proxeneticis. Titu.j.

1 ☞Rubrica hec tangit tria.que ſint illa vide.
2 Simonia non contrahitur in matrimonio interuentu pecunie.

❡Dictum eſt.ꝭ.de contractibus rerū.i.qui celebrantur ſuper rebꝰ ſequitur videre de contractibus perſonarū.i.qui celebrant ſup perſonis.Ideo ſicut in contractibus rerū res appellat materia,ſeu cauſa materialis:ita in contractibus perſonarum perſona poteſt dici materia,ſeu cā materialis:vt.ff.de contrahen.emp.l.in vēditionibꝰ.
1 ❡†Et no.ꝙ iſta rub.tangit tria.primo de ſponſalibus contrahendis,vel diſſoluendis.ſcꝺo de arris.ſ.tradendis,vel perdendis.tertio de proxeneticis.i.de ſalarijs mediatorum.quibus mediantibus perſone veniunt ad conſenſum ſiue complexū.de hoc vltimo nō tractatur hic in nigro.ſed patet per hoc vltimum,ꝙ interuentus pecunie
2 vel alterius rei eſt permiſſus in ſponſalibꝰ ⁊ matrimonio.❡†Vñ in matrimonio,per interuentum pecunie vel alterius rei nō cōtra-
c hitur ſimoniaᶜ.❡Adde quod no.ff.de here.inſti.l.ille autem.et qꝺ habes.ꝭ.eo.l.ſi pater pactum.⁊ quod no.ff.de neg.geſt.l.qui ſine.

1 ☞Sponſalia quedam habent figuram eſſe,⁊ non habent eſſe:quedam habent figuram eſſe,⁊ ſubſtantiam eſſe ⁊c.vide exempla.2.
3 Sponſalia de futuro contrahuntur dupliciter ⁊c.4.
5 Deſponſata Titio,poteſt nubere Seio.
6 Sponſalia prima an liceat infringere.7.
7 Verba de preſenti,quid ſi interueniāt in ſponſalibus de futuro.
9 Quid ſi interueniant verba de preterito.

❡Lex prima.

ALij deſponſata.

1 †Premitte ad euidentiam,ꝙ ſpōſalia quedam hn̄t figurā eſſe,⁊ nō hn̄t eſſe:vt quādo deficit conſenſus:vt.ff.e.l.in ſpōſalibus.§.j.vnde infantes,nec per ſe,nec per alium poſſunt ſponſalia contrahere
2 c.j.de ſpon.in.vj.❡†Item quando nō
d deficit conſenſus,tamen deficitᵈ potentia de iure,vt q꞉ contrahunt inter perſonas inter quas nō pōt cōtrahi matrimoniū:vt īter cōſanguineos ⁊ affines:⁊ tunc talia ſponſalia nihil operant.preter vnū effectum tm̄:q꞉ ex his orit ſeu inſurgit impedimentū iuſtitie ⁊ publice honeſtatis,vñ ſi ꝯxi ſpōſalia cū ꝯſanguinea mea in quarto gradu:lꝫ matrimoniū,nō teneat,niſi ex diſpēſatione pape.c.j.de ſpō.in.vj.⁊ hoc ſtatuit eccleſia:q꞉ ſic ſibi placuit,de iure tn̄ naturali vl̄ ciuili nō reperitur hoc impedimētū.❡Quedā ſunt ſpōſalia,q̄ hn̄t figurā eſſe,et ſubſtantiā eſſe,⁊ hoc dupliciter:nā q̄dā ſunt ſpōſalia de futuro.ſ.matrimonio ꝯhēdo q̄dā ſūt ſpōſalia de p̄ſenti,q̄ idē ſunt ꝙ mr̄imoniū
3 nō cōſummatū per carnalē copulā.❡†Sponſalia de futuro ꝯhūt dupliciter,aut verborū exp̄ſſiōe,aut iuris interp̄tatiōe:exēplū primi dicit Titiꝰ Berte,ꝓmittis mihi nubere:⁊ illa dicit ꝓmitto,⁊ ecōtra dicit Titio ꝓmittis ⁊c.inter iſtos ſunt ſpōſalia de futuro,formata in verbis exp̄ſſe cōceptis ſic formar,vt in futurū ſonēt:vt.ff.e.l.j. exēplū ſcꝺi,qñ duo pupilli maiores tn̄ infante,vel vnꝰ pupillꝰ,⁊ alter pubes,ſe deſpōſant ꝑ verba de p̄ſenti hoc mō:Ego accipio te in virū meū.⁊ alter dicit,accipio te in vxorē meā.nā iſta verba ſonant in ſpōſalibus de p̄ſenti in mr̄imoniū nō ꝯſummatū.realr tn̄ ſunt ſpōſalia de futuro,mr̄imoniū etate interim impediēte,⁊ ad fedꝰ mr̄imonij nō ſufficiēte.ff.e.l.in ſpōſalibus.⁊.d.c.j.de ſpō.in.vj.ibi,iuris interpretatione.vbi eſt notandū,ꝙ lꝫ intētio ſpōſi ⁊ ſpōſe hec eſſet vcꝫ ꝯhere ſpōſalia de p̄nti:tn̄ ſi nō vꝫ vt agit,vt vꝫ valere pt ꝺ p̄nti. d.c.j.§.per dictū,tn̄ nec mirū,q꞉ cōſenſus includēs ſuperiꝰ,includit ⁊ inferius,vnde ibi nō eſt defectꝰ rōne cōſenſus nec rōne forme:q꞉ ibi eſt verborū expreſſio:ſꝫ ibi eſt defectꝰ rōne ſuſcipientis materie, q꞉ lꝫ habeat aptitudinē in potētia,nō tn̄ hꝫ in actu.ſ.mr̄imonij ꝯhēdi.ſ.actualr:ſecꝰ in his q̄ deſiderāt certā formā,nam illa non ſeruata,nullo mō vꝫ qꝺ agit.Itē ſecꝰ ſi deficeret cōſenſus,q em̄ priuat cōſenſum,priuat actū,vt.d.l.in ſponſalibꝰ.Et lex iſta legit duobꝰ modis,q̄tū ad literā grāmaticalē,ſꝫ ad intellectū ſubſtātialem vno mō tm̄,nā q̄tū ad lr̄am grāmaticalē,quidā habēt in litera prohibetur,

quod